

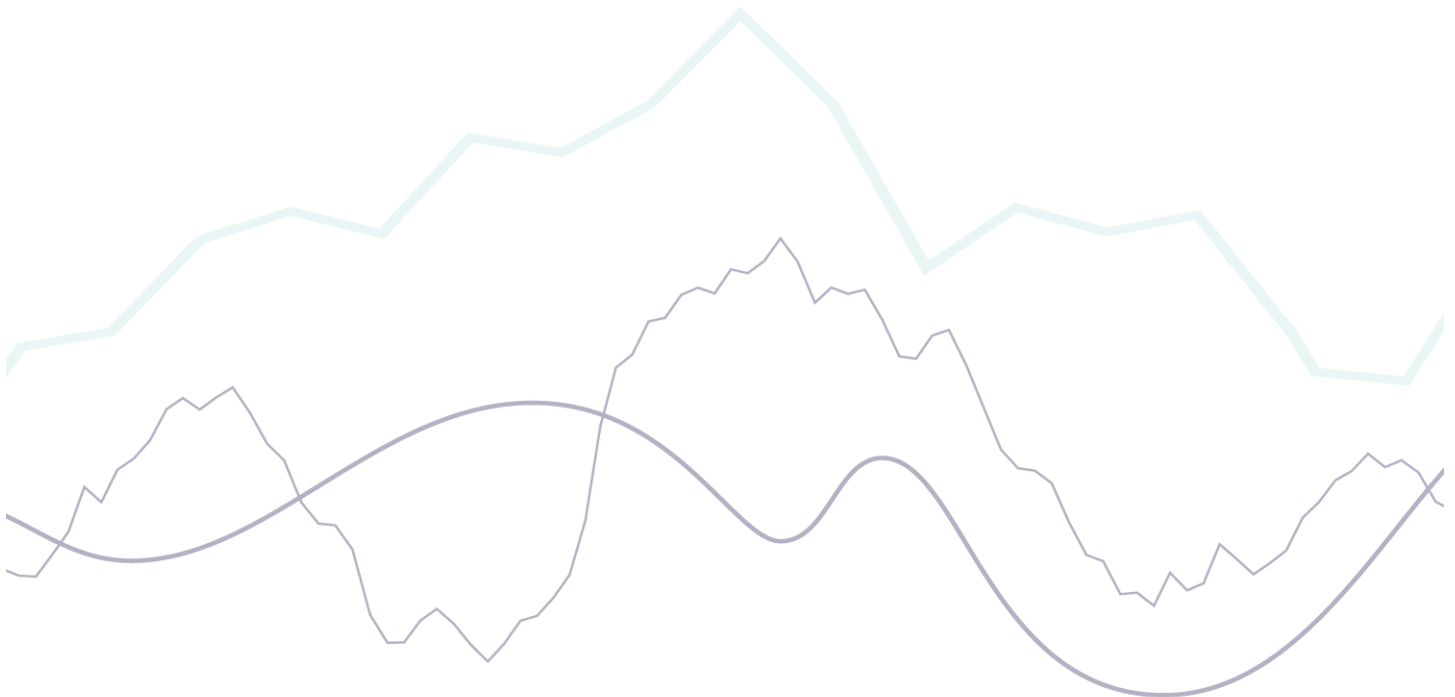

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A 2020. II. féléves költségvetési folyamatokról

2021.

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A 2020. II. féléves költségvetési folyamatokról

Engedélyező:

Domokos László
elnök

Szerkesztő:

ERDÉLYI ATTILA projektvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

DR. PULAY GYULA ZOLTÁN felügyeleti vezető

Készítették:

ERDÉLYI ATTILA projektvezető

FEHÉR PIROSKA számvevő

JAKOVÁC KATALIN számvevő

Az Elemzés
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-3113-006/2021.

TARTALOMJEGYZÉK

▶	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
▶	AZ ELEMZÉS CÉLJA ÉS MÓDSZERE	7
▶	1. A 2020. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI FOLYAMATOKAT BEFOLYÁSOLÓ LEGFONTOSABB MAKROGAZDASÁGI MUTATÓK ALAKULÁSA	8
	1.1. A 2020. évi gazdasági növekedés, a GDP összetevőinek alakulása termelési és felhasználási oldalon	9
	1.2. A fogyasztói árindex alakulása	14
	1.3. A munkaerőpiaci folyamatok alakulása	15
	1.4. A háztartások nettó pénzügyi vagyonának alakulása	17
▶	2. A KÖZPONTI ALRENDSZER EGYENLEGÉNEK ALAKULÁSA	19
	2.1. A pénzforgalmi hiány alakulása	19
	2.2. Az uniós módszertan szerint számított hiány alakulása	22
▶	3. AZ ÁLLAMADÓSSÁG ALAKULÁSA	24
	3.1. A központi költségvetés adósságának alakulása	24
	3.2. Az uniós módszertan szerint számított adósság (kormányzati szektor adóssága)	25
▶	4. A KÖLTSÉGVETÉSI FEJEZETEK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA.....	27
	4.1. A költségvetési fejezetek bevételei és kiadásai	28
	4.2. A módosítás nélkül túlléphető előirányzatok tervezettől eltérő teljesítése	30
	4.3. A módosítással túlléphető előirányzatok tervezettől eltérő teljesítése	30
	4.4. A központi költségvetés maradványai (2020.) és azok felhasználása	31
▶	5. A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN BEVÉTELEINEK ALAKULÁSA	32
	5.1. A vállalkozások költségvetési befizetései	34
	5.2. A fogyasztáshoz kapcsolt adók	36
	5.3. A lakosság költségvetési befizetései	37
	5.4. Egyéb költségvetési bevételek.....	38
	5.5. Költségvetési befizetések	39
▶	6. A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN KIADÁSAINAK ALAKULÁSA	40
▶	7. AZ EURÓPAI UNIÓS FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁNAK ALAKULÁSA	42
	7.1. Az európai uniós bevételek alakulása.....	42
	7.2. Az európai uniós kiadások alakulása	43
▶	8. EGYÉB BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA	45
	8.1. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap.....	45
	8.2. Az állam vagyonával összefüggő bevételek és kiadások alakulása	45
	— Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet bevételeinek és kiadásainak alakulása	46

—	A Nemzeti Földalappal kapcsolatos bevételek és kiadások alakulása	47
—	Kiemelt kormányzati magasépítési beruházások fejezet bevételeinek és kiadásainak alakulása	48
	8.3. A helyi önkormányzatok támogatásainak alakulása	48
	8.4. Az adósságszolgálatlaltal kapcsolatos bevételek és kiadások	49
▶	9. AZ ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA.....	51
▶	10. A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAI BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA	53
	10.1. Nyugdíjbiztosítási Alap.....	53
	10.2. Egészségbiztosítási Alap.....	54
▶	11. A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY ELLENI VÉDELEM ÉS A JÁRVÁNY KÁROS HATÁSAINAK ENYHÍTÉSE ÉRDEKÉBEN LÉTREHOZOTT HÁROM ALAP BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA	57
	11.1. A Gazdaságvédelmi Alap bevételeinek és kiadásainak alakulása	57
	11.2. A Járvány Elleni Védekezési Alap bevételeinek és kiadásainak alakulása	59
	11.3. Az Európai Unióból Érkező Járvány Elleni Támogatások Alapja bevételeinek és kiadásainak alakulása	59
▶	FÜGGELÉK.....	60
	A koronavírus-járvány költségvetésre gyakorolt hatásai és azok kezelésére hozott intézkedések költségvetési hatása	60
	A koronavírus-válság hatásainak enyhítése érdekében bevezetett főbb adózási könnyítések	63
▶	MELLÉKLETEK.....	65
	1. sz. melléklet: A veszélyhelyzetre tekintettel megalkotott jogszabályok	65
	2. sz. melléklet: Felülről nyitott és módosítással túlléphető előirányzatok 2020. évi alakulása	68
	3. sz. melléklet: A Költségvetési törvény alapján végrehajtott főbb adóváltozások	69
	4. sz. melléklet: Az állam vagyonával összefüggő, 2020. évi bevételek és kiadások	71
	5. sz. melléklet: A nyugdíjkiadások növekedésének tényezői	73
▶	FOGALOMTÁR	74
▶	RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE.....	78
▶	FELHASZNÁLT DOKUMENTUMOK.....	80
▶	JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE	85

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 5. § (13) bekezdésére figyelemmel elemzések és tanulmányok készítésével támogatja a Költségvetési Tanácsot (KT) feladatainak ellátásában. Az ÁSZ a fenntarthatóságra hangsúlyt fektetve a KT részére készített célzott elemzések kapcsán a gazdasági növekedés és a pénzügyi egyensúly összefüggéseinek folyamatos értékelésére, az államadósság-szabály teljesülése kockázatainak, valamint a sérülékeny területeknek a feltárására törekszik. Az ÁSZ a tevékenysége eredményének minél szélesebb hasznosulása céljából tájékoztatja az Országgyűlést és a társadalmat a közpénzügyi helyzet állapotáról.

A koronavírus-járvány 2020. évi gazdaságra és költségvetési folyamatokra gyakorolt hatásai, valamint az azok kezelésére hozott intézkedések következményei közérdeklődésre számot tartó kérdéskörök, a társadalom széles rétegét foglalkoztatják. Az elemzés így e kérdésköröket kiemelten kezelve egyfelől a folyamatok értékelésének fókuszába helyezte, másfelől az állampolgárok számára transzparenciát biztosítva a járvány lényeges költségvetési hatásokat összegezte.

A COVID-19 járvány olyan sokszerű gazdasági megrázkódtatást okozott 2020-ban, amely következtében hazánkban az előző évhez képest **a GDP 5,0%-kal csökkent**, a főbb makrogazdasági mutatók kedvezőtlen irányba változtak. 2020-ban így a felhasználási oldalon az előző évhez viszonyítva a háztartások fogyasztási kiadása 2,5%-kal, míg a bruttó állóeszköz-felhalmozás 7,3%-kal esett vissza. A csökkenő mutatók hatást gyakoroltak a fogyasztási és lakossági adók teljesülésére. A termelési oldalon a gazdaság visszaesésére a járvány kedvezőtlen hatásainak leginkább kitett szolgáltatások és ipar teljesítményének csökkenése hatott. A fogyasztói árak 2020. évben 3,3%-kal emelkedtek, legnagyobb mértékben (7,2%-kal) az élelmiszerek drágultak. A COVID-19 járvány miatti negatív gazdasági kihatások következtében a foglalkoztatottak száma 2020. II. negyedévben szinte valamennyi nemzetgazdasági ágazatban visszaesett, azonban 2020. év végére már meghaladta az előző évi értéket.

A járvány okozta külső sokkhatás kezelése érdekében **gazdaságpolitikai intézkedések** a súlyos és tartós gazdasági visszaesés elkerülésére, a mielőbbi gazdasági helyreállítás ösztönzésére irányultak, amelynek következtében 2020 tavaszától az állami szerepvállalás súlypontja az egészségügy és a gazdaságvédelem, gazdaság helyreállítás területére helyeződött át. A fiskális politika egyfelől a járvány kezelésére, az emberéletek védelmére fókuszált, így a járványhoz kapcsolódóan 1 152,5 Mrd Ft összegben merültek fel olyan kényszerű többletráfordítások, amelyek a járványügyi védekezést, az egészségügyi eszközbeszerzést, a megnövekedett egészségügyi kiadásokat finanszírozták. A Kormány gazdaságpolitikája másfelől azt is megcélozta, hogy minél több forrás maradjon a gazdasági szereplőknél a kereslet élénkítése, a versenyképesség támogatása, a gazdaság gyors talpra állítása érdekében, így a gazdasági szereplők támogatása érdekében adókönyvtéseket, adó- és járulégmentességeket, valamint célzott támogatásokat vezetett be. A járvány első hullámában bevezetett gazdaságpolitikai intézkedések 2020. II. félévében a második hullám megjelenését követően folytatódottak, tudatosan bővültek. A költségvetés közvetlen bevételeit érintően így számos szabályozási változás történt, amelyek többek között a személyi jövedelemadó, az általános forgalmi adó és a kisvállalati adó adónemeket érintették. A célzott adóbevétel elengedések és a járvány okozta adóalap-csökkenések 1 057,0 Mrd Ft költségvetési bevétel kiesést jelentettek a központi költségvetés szempontjából, míg a gazdaságvédelmi intézkedésekre fordított kiadások 4 030,7 Mrd Ft összegben teljesültek.

A gazdaság visszaesését fékező anticiklikus gazdaságpolitikai intézkedések következtében a tervezetthez képest a költségvetés bevételei csökkentek, a költségvetési kiadások növekedtek, amely tényezők együttes hatása megnövelte az ország központi költségvetésének hiányát és államadósságát. Ennek következtében **a központi alrendszer 2020. év végi pénzforgalmi hiánya 5 548,6 Mrd Ft volt**, ebből a központi költségvetés 4 953,5 Mrd Ft deficitet, az elkülönített állami pénzalapok 46,7 Mrd Ft többletet, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 641,8 Mrd Ft hiányt mutatott.

A pénzforgalmi hiányt növelő kiadások ugyanakkor részben a kormányzati szektoron belül maradtak, vagy bár kormányzati szektoron kívülre kerültek, az állam vagyonának gyarapodását eredményezték, így ezen tételek a kormányzati szektor eredményszemléletű hiányát nem növelték. **A kormányzati szektor hiánya az előzetes adatok alapján 2020. év végén 3 869,6 Mrd Ft volt**, amely – a folyó áron számított GDP minimális növekedése mellett – a GDP 8,1 %-át jelentette. Utóbbi adat ugyan jelentősen meghaladta a

maastrichti hiányra vonatkozó, 3%-os küszöbértéket, azonban az érvénybe lépett hazai és uniós mentesítési záradékok lehetővé tették a hiánycéltól való eltérést.

A központi költségvetés **nominális adóssága** 2020. év végén 36 684,3 Mrd Ft volt, amely 23,6%-kal magasabb az egy évvel korábbi értékénél. Az államadósság értékét a likviditás növelése, a forint árfolyamának gyengülése, valamint az államháztartás központi alrendszerének hiánya növelte. A forintadósságon belül 36,0%-kal növekedett az államkötvények állománya, míg a devizaadósság teljes adósságon belüli részaránya 19,9%-ra emelkedett. A 2020-ban megnövekedett államadósság belső forrásból történő finanszírozását támogatta, hogy a lakossági megtakarítás (a háztartások pénzügyi eszközeinek értéke) az előző évhez képest 9,5%-kal emelkedett, amelyen belül a hosszú lejáratú értékpapírok állománya közel harmadával bővült. A hosszabb futamidejű kötvények előtérbe kerülésével a magyar államadósság átlagos hátralévő futamideje 5,2 évre növekedett.

A **kormányzati szektor (uniós módszertan szerint számított) konszolidált bruttó adóssága** az előző évhez képest 23,4%-kal 38 408,0 Mrd Ft-ra emelkedett, amely a GDP 80,4%-át tette ki. A kormányzati szektor GDP arányos adósságának előző évhez képest viszonyított 14,9 százalékpontos növekedéséhez hozzájárult a kormányzati szektor hiánya, a pénzügyi eszközök nettó emelkedése (ezen belül elsősorban a Kincstári Egyeséges Számla állománynövekedése), a devizában fennálló adósság felértékelődése, valamint a gazdaság visszaesése. A GDP reálértékének csökkenése miatt életbe lépett Gst. 7.§-ban megfogalmazott mentesítő záradék alapján 2020-ban nem kellett alkalmazni az államadósság-mutató csökkentésére vonatkozó szabályt.

A **költségvetés közvetlen kiadásai** 10,5%-kal haladták meg a tervezett összeget, amelyhez hozzájárult a babaváró támogatások, a Nyugdíjbiztosítási Alap támogatásának és az EU költségvetéséhez való hozzájárulás túlteljesítése, illetve az egyéb lakástámogatások és a szociálpolitikai menetdíj támogatásának tervezettől való elmaradása.

A **Nyugdíjbiztosítási Alap és az Egészségbiztosítási Alap** bevételeinek teljesülésére leginkább a koronavírus-járvány hatásaival összefüggésben meghozott szociális hozzájárulási adóteher mérséklése, illetve a bevezetett munkaadói és munkavállalói kedvezmények, valamint a járványhelyzet miatti leállások gyakoroltak csökkentő hatást. Az Egészségbiztosítási Alap kiadásai esetében a tervezettnél nagyobb összegű teljesülést (7,8%) főképpen a gyógyító-megelőző ellátásokra fordított kiadásnövekedés okozta. A magasabb összegű kiadás döntő részben a célleírányzatoknál jelentkezett, összefüggésben az adósságrendezésre biztosított többletfinanszírozással, a béremeléssel, valamint az egészségügyi és egészségügyben dolgozókat érintő egyszeri rendkívüli juttatással. Mindezek együttes hatásaként a Nyugdíjbiztosítási Alap egyenlege 310,7 Mrd Ft-os, míg az Egészségbiztosítási Alap egyenlege 331,4 Mrd Ft-os deficittel zárta az évet.

Az **elkülönített állami pénzalapok számított** bevételei 387,1 Mrd Ft összegben (222,7%-ban), míg kiadásai 349,0 Mrd Ft összegben (200,3%-ban) teljesültek, így az alapok szufficite javította a központi költségvetés pénzforgalmi egyenlegét. Ugyanakkor a bevételek jelentős mértékben a költségvetési támogatások eredményeként növekedtek. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kivételével minden alap pozitív egyenleggel zárt.

A járvány a 2020. évben új kihívások elé állította költségvetési politikát, hiszen a reziliens fiskális politika elsősorban azt igényelte, hogy a társadalom, az egészségügy és a gazdaság ellenálló képességét teremtsen meg a járvánnyal és negatív hatásaival szemben. Következésképpen a költségvetési egyensúly megőrzésére törekvésnek kifejezetten káros következményei lettek volna társadalmi és gazdasági szempontból is. A 2020 második félévi költségvetési folyamatok értékelése alapján arra lehet következtetni, hogy a járvány első és második hulláma kedvezőtlen hatásainak tompítására meghozott tudatos gazdaságpolitikai, valamint az emberéletek védelme érdekében tett kényszerű intézkedéseket 2020-ban a fiskális politika a költségvetés rezilienciája alá rendelte, ezáltal erősítve a nemzetgazdaság rezilienciájának fokozását.

AZ ELEMZÉS CÉLJA ÉS MÓDSZERE

Az elemzés célja a 2020. második félévi költségvetési és makrogazdasági adatok alapján értékelni, hogy a gazdasági folyamatok, valamint a költségvetési előirányzatok évközi módosításai hogyan hatottak a költségvetési hiánycél elérésére és az államadósság-mutató alakulására. Az elemzés kiemelt fókuszja a koronavírus járvány gazdaságra és költségvetésre gyakorolt hatásainak és az azok kezelésére hozott intézkedések költségvetési következményeinek értékelése; azok mennyivel emelték a költségvetés kiadásait, hogyan befolyásolták a bevételek alakulását.

Az elemzés kiinduló pontja a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 92/2020. (IV.6.) Korm. rendelettel módosított szerkezetű 2020. évi központi költségvetés. Az elemzés bemutatja, hogy ezen átrendezés következtében, illetve az ezt követően kormányzati, fejezeti irányítói, illetve intézményi hatáskörben végrehajtott intézkedések következtében, illetve a bevételeknek a tervezettől kedvezőtlenebb alakulása következtében a költségvetés mely jelentősebb előirányzatai esetében volt az év végén túlteljesülés vagy alulteljesülés. A hivatkozott kormányrendelet azonban nem minden fejezet előirányzatát módosította, ezért az elemzés az értékelés során a következő módszert alkalmazta.

- Azon költségvetési fejezetek esetében, amelyeket a 92/2020. (IV.6.) Korm. rendelet nem érintett, ott az elemzés az év végi teljesítési adatokat a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény (Költségvetési törvény) szerinti eredeti előirányzathoz viszonyította.
- Azon költségvetési fejezetek esetében, amelyet a 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet érintett, ott az elemzés az év végi teljesítési adatokat a hivatkozott kormányrendelettel módosított előirányzathoz viszonyította. Ezekben az esetekben az értékeléshez készített táblázatokban az „eredeti előirányzat” helyett a „módosított korm. rend. előirányzat” kifejezés szerepel.

Az elemzés a Magyar Államkincstár (Kincstár) rendszeres költségvetési adatszolgáltatásának adatai, a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), az Államadósság Kezelő Központ Zrt. (ÁKK), a Magyar Nemzeti Bank (MNB), a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV), a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) és a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) nyilvános adatai, valamint a Pénzügyminisztériumtól (PM), a Miniszterelnökségtől, a Kincstártól, valamint a NEAK-tól bekért adatok alapján készült. Az elemzés készítése során felhasználtuk a 2020. évi költségvetési törvényjavaslatról készített ÁSZ véleményt, a költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről, valamint a 2020. első félévi költségvetési folyamatokról készített ÁSZ elemzést, illetve az elemzés témájával kapcsolatban készült korábbi ÁSZ elemzéseket.

A makrogazdasági mutatók értékeléséhez felhasználtuk a 2020. évi költségvetési törvényjavaslat indokolásában közzétett kormányzati makrogazdasági prognózist, Magyarország Konvergencia Programját (2020-2024.), a PM által közzétett, 2020-2024. évekre vonatkozó makrogazdasági és költségvetési előrejelzést, a KSH STADAT 2021. április 6-án frissített tábláinak adatait, az MNB, az ÁKK és a KSH által készített elemzéseket, gyorstájékoztatókat. A központi alrendszer egyenlege és az államadósság, valamint az adószolgáltatással kapcsolatos bevételei és kiadásai elemzését a 2020. évi költségvetési törvényjavaslat, a Kincstár nyilvános, valamint az ÁSZ számára megküldött adatai, a 2021. április 1-jén megjelent EDP jelentés, a hazai és uniós módszertan szerinti államadósságról a PM adatszolgáltatása, valamint az ÁKK által publikált adatok alapozták meg. A költségvetési fejezetek bevételeinek és kiadásainak elemzését a költségvetési törvény, a Kincstár adatai, valamint a KSH STADAT táblák biztosították. A költségvetési fejezetek előirányzati és teljesítési számadatai a Kincstár „A központi kormányzat előzetes mérlege” és „A 2020. évi központi költségvetés végrehajtásának adatai” című adatbázisaiból származtak.

Az elemzés a fő folyamatok felvázolása mellett azokat az előirányzatokat mutatja be részletesen, amelyek esetében az eredeti előirányzathoz képest jelentős (50 Mrd Ft alatti összegű előirányzatok esetében legalább 10 százalékos, 50 Mrd Ft összegű előirányzatok esetében legalább 5 százalékos) alulteljesülés, illetve túlteljesítés következett be. A fejezetek bevételeinek és kiadásainak 2020. évi tényleges teljesítéseiről, az előirányzatok tervezettől eltérő teljesítésének indokairól nem minden esetben álltak rendelkezésre információk. Az elemzés a 2021. április 21-ig elérhető adatokat használta fel. Az adatok többsége a 2020. év vonatkozásában előzetes tényadatnak minősül.

1. A 2020. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI FOLYAMATOKAT BEFOLYÁSOLÓ LEGFONTOSABB MAKROGAZDASÁGI MUTATÓK ALAKULÁSA

A 2019 júniusában készült, a 2020. évi költségvetési törvényjavaslat indokolásában szereplő makrogazdasági prognózis 4%-os gazdasági növekedéssel számolt, amelyet a bruttó állóeszköz-felhalmozás tervezett 3,8%-os és a háztartások fogyasztási kiadásának 4,8%-os növekedésére alapoztak. A foglalkoztatottak számának növekedését 1,3%-ra, a bruttó bér- és keresettömeg növekedését 9,6 %-ra becsülték. A növekvő kereslet hatására a fogyasztói árindex 2,8%-os éves átlagos növekedését tervezték.

A koronavírus járvány miatt a makrogazdasági folyamatok kedvezőtlenül alakultak, így a várakozások módosítása vált szükségessé. A 2020. április 30-ai állapot szerinti, 2020-2024. közötti időszakra készült Konvergencia Program alapfogatókönyve a bruttó állóeszköz-felhalmozás 8,8%-os csökkenése, illetve a háztartások fogyasztási kiadásainak 0,9%-os növekedése mellett -3%-os GDP-visszaesést valószínűsített. A legfontosabb makrogazdasági mutatók tervezett értékeit, valamint azok 2020. évi alakulását az 1. táblázat foglalja össze.

1. táblázat

Főbb makrogazdasági mutatók, 2020

	2020. évi költségvetési törvényjavaslat szerinti előjelzés	Konvergencia Program 2020-2024	2020. évi előzetes adat (KSH)
Benyújtás/Közzététel ideje	2019. június	2020. április	2021. április 6.
GDP értéke folyó áron (Mrd Ft)	48 779,0	nincs adat	47 743,5
GDP volumen-növekedése előző évhez képest	4,0%	-3,0%	-5,0%
Fogyasztói árindex változása (éves átlag)	2,8%	2,8%	3,3%
Háztartások fogyasztási kiadásának változása az előző évhez képest	4,8%	0,9%	-2,5%*
Bruttó állóeszköz-felhalmozás változása előző évhez képest	3,8%	-8,8%	-7,3%*
Termékek és szolgáltatások exportjának változása	5,2%	-8,3%	-6,8%*
Termékek és szolgáltatások importjának változása	5,4%	-6,8%	-4,4%*
Foglalkoztatottak számának változása előző évhez képest	1,3%	-1,8%	-0,9%
Bruttó bér- és keresettömeg változása az előző évhez képest	9,6%	nincs adat	5,5%**

*: 2015. évi átlagáron; **: Vonatkozási kör: legalább 5 fős vállalkozások, költségvetés és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezetek körében

Forrás: T/6322. számú Törvényjavaslat Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről, Általános indoklás; T/10735. számú törvényjavaslat Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény módosításáról; Magyarország Konvergencia Programja 2020-2024; KSH STADAT táblák (21.2.1.3., 21.2.1.13., 1.1.1.1., 20.1.1.7., 20.1.1.61.) alapján ÁSZ szerkesztés

Az áprilisi prognózishoz képest fontos eltérés, hogy a háztartások fogyasztási kiadásai visszaestek a megelőző évhez viszonyítva. Ugyanakkor a foglalkoztatottak számának csökkenése, a bruttó állóeszköz-felhalmozás változása, valamint az export és import csökkenése mérsékeltebb volt a várakozásokhoz képest.

A KSH áprilisi adatai alapján 2020-ban a GDP 5,0%-kal csökkent¹, valamint a gazdasági növekedésre ható egyes tényezők mutatói is jelentős csökkenést mutattak a 2019. évi adatokhoz képest. Ezen mutatók alakulását a következő alfejezetek részletezik.

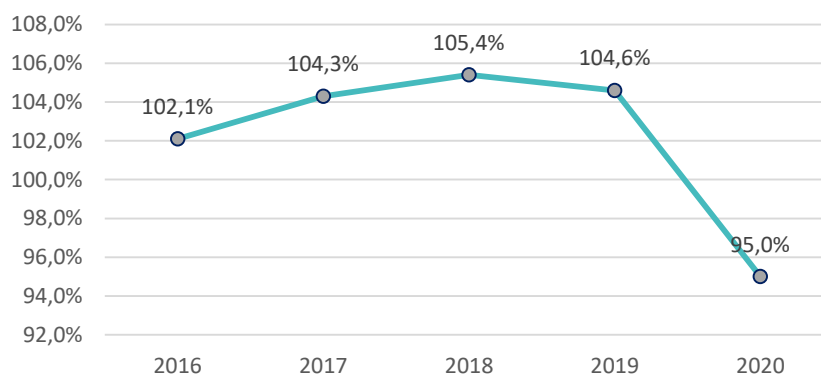
1.1. A 2020. évi gazdasági növekedés, a GDP összetevőinek alakulása termelési és felhasználási oldalon

Az elmúlt évek kedvező makrogazdasági folyamatai (pénzügyi egyensúlyt megőrző gazdasági bővülés, csökkenő államháztartási adósságráta, dinamikusan növekvő foglalkoztatottság) 2020-ban megtörték. A világgazdaság visszaesése a II. negyedévtől kezdve a magyar gazdaság teljesítményére is jelentős hatással volt. A nemzetközi értékláncokba mélyen integrált magyar feldolgozóipar, a turizmus és a légi szállítás nagy súlya felerősítette a negatív gazdasági hatások begyűrűződését.

A GDP második negyedévben tapasztalt, első negyedévhez viszonyított 14,3%-os visszaesését követően a harmadik negyedévben megindult a gazdaság fellendülése. Bár a GDP 11,0%-kal növekedett a második negyedévhez képest, ez a teljesítmény még így is 4,8%-kal maradt el az előző év azonos időszakának értékétől. A javuló tendencia a járvány második hullámával mérséklődött, a GDP volumene 2020 negyedik negyedévében 1,3%-kal növekedett a harmadik negyedévhez képest, és 4,1%-kal elmaradt az előző év azonos időszakának bővülésétől (KSH STADAT 21.2.1.2.). A teljes évet tekintve a GDP (folyó áron) 47 743,5 Mrd Ft volt, amely 5,0%-kal maradt el az előző évitől, így a nemzetgazdaság elmúlt években tapasztalt növekedési pályája megtört (1. ábra).

1. ábra

A GDP volumenindexei, 2016-2020. (előző év azonos időszaka=100%)

Forrás: KSH STADAT 21.1.1.1. és 21.2.1.2. alapján ÁSZ szerkesztés

A TERMELÉSI OLDALON az információ-kommunikáció, a kereskedelem, gépjárműjavítás, valamint a pénzügyi, biztosítási tevékenység kivételével mindegyik nemzetgazdasági ágban csökkent a teljesítménye a megelőző évhez képest. A GDP termelésének volumenindexeit a 2. sz. táblázat összegzi negyedéves bontásban.

¹ Kiigazítás nélküli, nyers adat. Szezonálisan és naptári hatással kiigazított és kiegyensúlyozott adat: 5,1%. (KSH STADAT 21.2.1.2.)

A bruttó hazai termék (GDP) termelésének volumenindexei, 2020. I-IV. negyedév (előző év azonos időszak = 100,0%)

Megnevezés	I.	II.	III.	IV.	I-IV.
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	93,5	93,1	92,2	94,4	93,2
Ipar	101,6	79,8	97,6	102,2	95,1
Ebből: feldolgozóipar	101,2	78,3	98,1	102,3	94,7
Építőipar	101,5	87,1	82,1	96,1	90,6
Szolgáltatások összesen	102,6	88,7	95,9	94,4	95,3
Ebből: kereskedelem, gépjárműjavítás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	107,9	87,5	98,2	92,7	95,9
<i>ezen belül: kereskedelem, gépjárműjavítás</i>	109,3	95,4	102,1	99,9	101,2
<i>ezen belül: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás</i>	100,8	46,6	79,1	48,9	67,8
Ebből: szállítás, raktározás	100,2	76,0	80,8	80,5	83,7
Ebből: információ, kommunikáció	113,9	98,9	105,6	106,3	106,1
Ebből: pénzügyi, biztosítási tevékenység	104,3	103,3	103,0	103,2	103,4
Ebből: ingatlanügyletek	98,2	93,0	96,0	92,2	94,8
Ebből: szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	102,8	85,0	90,6	93,8	92,8
Ebből: közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás, oktatás, humán-egészségügyi, szociális ellátás	99,1	89,2	99,3	98,7	96,5
<i>ezen belül: közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás</i>	97,7	97,7	99,4	99,9	98,7
<i>ezen belül: oktatás</i>	101,2	94,3	97,4	102,2	98,8
<i>ezen belül: humán-egészségügyi, szociális ellátás</i>	99,5	69,2	100,6	92,9	90,5
Ebből: művészet, szórakoztatás, szabad idő, egyéb szolgáltatás humán-egészségügyi, szociális ellátás	99,8	77,2	93,1	92,4	90,6
GDP összesen (piaci beszerzési áron)	102,1	86,7	95,4	96,5	95,0

Megjegyzés: A piros szín azt jelzi, hogy az előző év azonos időszakához képest csökkenés következett be (minél sötétebb a szín, annál nagyobb mértékű az elmaradás), a zöld szín a növekedést mutatja (minél sötétebb zöld, annál nagyobb a növekedés).

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.6. alapján ÁSZ szerkesztés

A **szolgáltatások** bruttó hozzáadott értéke összesen 4,7%-kal csökkent. A szolgáltatási ágazatokat ugyanakkor nem egyformán érintette a járványhelyzet. A járvány első és második hullámának idején bevezetett korlátozó intézkedések (elsősorban a határok lezárása, a lakhely elhagyásának szigorítása, a rendezvények elmaradása, az étteremben történő fogyasztás tiltása, a szálláshely-szolgáltatás korlátozása stb.) következtében a legnagyobb (32,2%-os) visszaesés a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén következett be. A művészet, szórakoztatás, szabadidő, egyéb szolgáltatás terület teljesítménye részben ezen okok miatt 9,4%-kal csökkent. A korlátozások enyhítésével a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén jelentősebb korrekció volt látható a nyári hónapokban, azonban ezen ágazatok teljesítménye a járvány második hullámával 2020. II. félévében ismét csökkent². Szintén jelentős, 16,3%-os csökkenés mutatkozott a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban, melynek elsődleges oka nemzetközi szállítmányozás koronavírus-járvány

² Ez a tendencia figyelhető meg a turizmus ágazat adataiban; így a turizmushoz kapcsolódó bevételekben, pl. a Magyarországra érkező külföldiek kiadásai alakulásában (KSH STADAT 27.2.1.1.), a vendégéjszakák számában (KSH STADAT 27.2.1.16.), a vendéglátóhelyek eladási forgalmának szezonális és naptárhatással kiigazított volumenindexében is (KSH STADAT 27.2.1.22.). A turizmus alakulásáról lásd részletesen az ÁSZ elemzését: A turizmus helyzete – a járvány előtt és alatt, 2021. március.

első hulláma miatti második negyedévi csökkenése, valamint a személyszállítási teljesítmény visszaesése (KSH, 2020a).

Az információ-kommunikáció, valamint a pénzügyi, biztosítási tevékenység termelése ugyanakkor meghaladta a tavalyi éves értékeket (6,1%-kal, illetve 3,4%-kal), fékezve a GDP csökkenését. A pénzügyi, biztosítási tevékenység az egyetlen ágazat, amelynek teljesítménye mindegyik negyedévben nagyobb volt, mint az előző év azonos időszakában.

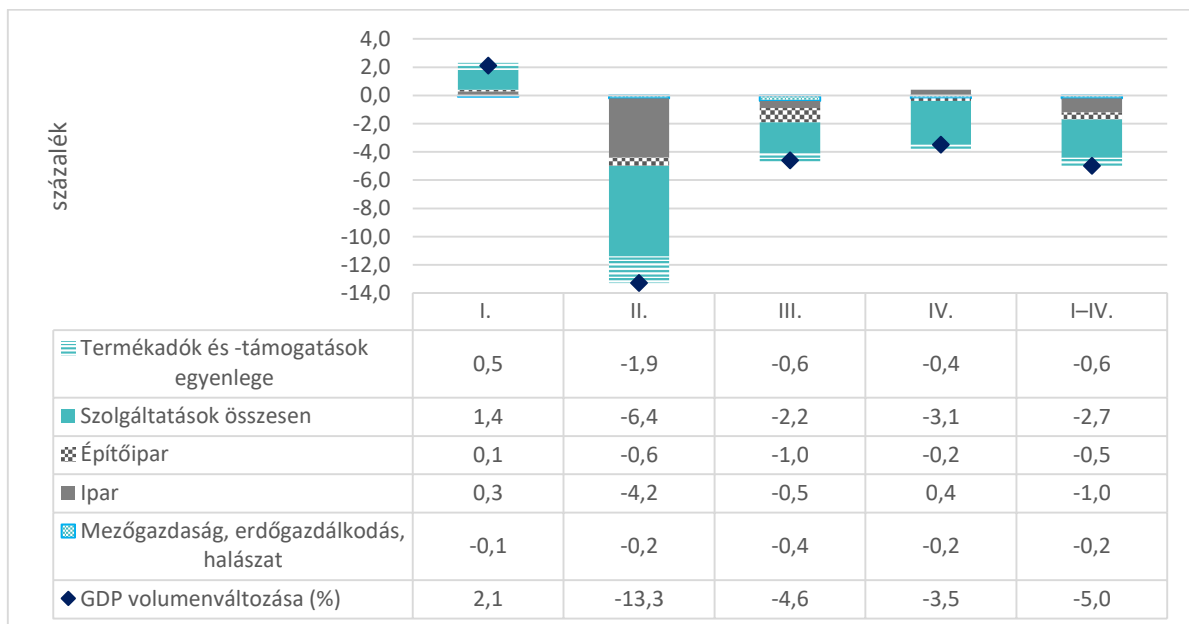
Az **ipar** teljesítménye leginkább a második negyedévben maradt el az előző év azonos időszakának adatától, amely főleg a koronavírus-járvány első hullámában tapasztalt termelési láncok működési zavaraival és az üzemek bezárásával volt magyarázható. A feldolgozóiparban a termelés volumene márciustól augusztusig folyamatosan elmaradt az egy évvel korábbtól. Ennek oka legfőképpen az volt, hogy a feldolgozóiparon belül a termelés több mint negyedét (KSH STADAT 13.1.1.4.) előállító járműgyártás kibocsátása áprilisban 79,7%-kal esett vissza a gyárbezárások következtében. Ezzel összhangban a feldolgozóiparban a legnagyobb mértékű visszaesés (38,4%) szintén áprilisban volt, amikor több üzemben – köztük a magyar ipar meghatározó gyáraiban – átmenetileg teljesen leállították a termelést (KSH STADAT 13.2.1.6.). A tavaszi átmeneti leállást követően a járvány második hullámában a korábbi, kínálati oldali problémák (ellátási láncok zavarai, gyárak leállása, termelés visszaesése, fennakadás a szolgáltatás-nyújtásban stb.) nem jelentkeztek (ÁSZ, 2020b). A negyedik negyedévben az ipar teljesítménye már 2,2%-kal, ezen belül a feldolgozóiparé 2,3%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. A feldolgozóipari ágazatok közül a legnagyobb mértékben a közútjármű-gyártás és a villamosberendezés-gyártás növekedése járult hozzá az ipar bővüléséhez a negyedik negyedévben (KSH, 2020b). A teljes évet tekintve 4,9%-os visszaesés látható az iparban.

A **mezőgazdaság** és az **építőipar** teljesítménye bár mérsékeltebb ütemben, de csökkenő tendenciát mutatott 2020 második félévében, éves szinten 6,8-os, illetve 9,4%-os visszaesést eredményezve.

Az egyes nemzetgazdasági ágak **GDP változásához való hozzájárulását** negyedéves bontásban a 2. sz. ábra szemlélteti.

2. ábra

A GDP változásához való hozzájárulás (termelési oldal, százalékpont, %), 2020. negyedévek

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.20. alapján ÁSZ szerkesztés

A bruttó hazai termék 2020. IV. negyedévi, 3,5%-os csökkenéséhez a szolgáltatások 3,1, a mezőgazdaság 0,2, az építőipar pedig szintén 0,2 százalékponttal járult hozzá. A szolgáltatásokon belül a leginkább a szállítási, raktározási ágazat fogta vissza a GDP-t (1,0 százalékponttal). Az ipar ugyanakkor 0,4 százalékponttal javította a gazdasági teljesítményt az utolsó negyedévben.

Tekintettel arra, hogy a járvány leginkább azokat a területeket érintette hátrányosan, amelyek az elmúlt években a gazdasági növekedés jelentős részét adták (turizmus, valamint a feldolgozóiparon belül a járműipar), az 5,0%-os éves GDP-csökkenésben is leginkább ezek játszottak szerepet. A szolgáltatások hozzáadott értékében bekövetkezett visszaesés 2,7 százalékponttal (KSH STADAT 21.2.1.20.) járult hozzá a csökkenéshez (ezen belül különösen nagy nemzetgazdasági súllyal rendelkező, a tovagyrűző hatásokat is számítva a GDP mintegy 10%-át³ kitevő turizmus hatása volt jelentős). A GDP mintegy negyedét (KSH STADAT 21.1.1.6.) adó ipar 1,0 százalékponttal (ezen belül a feldolgozóipar 0,9 százalékponttal), az építőipar 0,5 százalékponttal, a mezőgazdaság 0,2 százalékponttal fogta vissza a gazdasági növekedést.

A FELHASZNÁLÁSI OLDAL összetevőinek volumenindexeit a 3. sz. táblázat mutatja.

3. táblázat

GDP végső felhasználásának volumenindexei, az előző év azonos időszakához képest, 2020. I-IV. negyedév (előző év azonos időszaka = 100,0%)

Megnevezés	I.	II.	III.	IV.	I-IV.
Háztartások fogyasztási kiadása	104,7	92,3	97,3	96,3	97,5
Természetbeni társadalmi juttatás a kormányzattól	100,0	86,7	97,9	93,7	94,5
Természetbeni társadalmi juttatás a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől	102,7	101,0	99,9	99,5	100,7
Háztartások tényleges fogyasztása	103,9	91,7	97,5	96,0	97,2
Közösségi fogyasztás	101,2	107,0	100,4	102,4	102,8
Végső fogyasztás összesen (1)	103,5	94,0	97,9	97,1	98,0
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	95,9	89,1	86,3	101,3	92,7
Bruttó felhalmozás összesen (2)	106,2	94,4	90,8	91,0	94,5
Belföldi felhasználás összesen (3)=(1)+(2)	104,2	94,2	95,5	95,3	97,0
Export áruk	101,0	80,0	102,5	109,7	98,2
Export szolgáltatások	98,1	63,7	72,9	72,0	76,0
Export összesen (4)	100,4	76,4	95,2	101,1	93,2
Import áruk	103,2	85,0	99,4	103,7	97,8
Import szolgáltatások	100,1	83,6	76,7	80,7	84,6
Import összesen (5)	102,7	84,8	95,3	99,6	95,6
Bruttó hazai termék (GDP) összesen (3)+(4)+(5)	102,1	86,7	95,4	96,5	95,0

Megjegyzés: A piros szín azt jelzi, hogy az előző év azonos időszakához képest csökkenés következett be (minél sötétebb a szín, annál nagyobb mértékű az elmaradás), a zöld szín a növekedést mutatja (minél sötétebb zöld, annál nagyobb a növekedés).

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.13. alapján ÁSZ szerkesztés

A külkereskedelmi folyamatokat tekintve látható, hogy mind az **export**, mind pedig az **import** volumene elmaradt az előző évitől, legnagyobb mértékben a második negyedévben. A második negyedéves erős visszaesést követően az export volumene a negyedik negyedévben már meghaladta, az import volumene megközelítette a 2019. év azonos időszak értékét. A járványhelyzet elsősorban a szolgáltatások kereskedelmét érintette; a szolgáltatások exportja 24,0%-kal, importja 15,4%-kal esett vissza a teljes évet tekintve, mindegyik negyedévben elmaradást mutatva. Ezzel szemben az áruk importja és exportja 2020. negyedik negyedévében már meghaladta az előző év azonos időszaki értékét.

A fogyasztási és a felhalmozási folyamatok eredményeképpen a **belföldi felhasználás** összességében 3,0%-kal alacsonyabb lett az egy évvel korábbi értékhez viszonyítva.

³ 2018-ban a turizmushoz köthető ágazatok hozzáadott értékének az aránya a nemzetgazdaság egészének 6,8%-a volt, ez a tovagyrűző hatással együtt 11%-ot jelentett. (KSH, 2018)

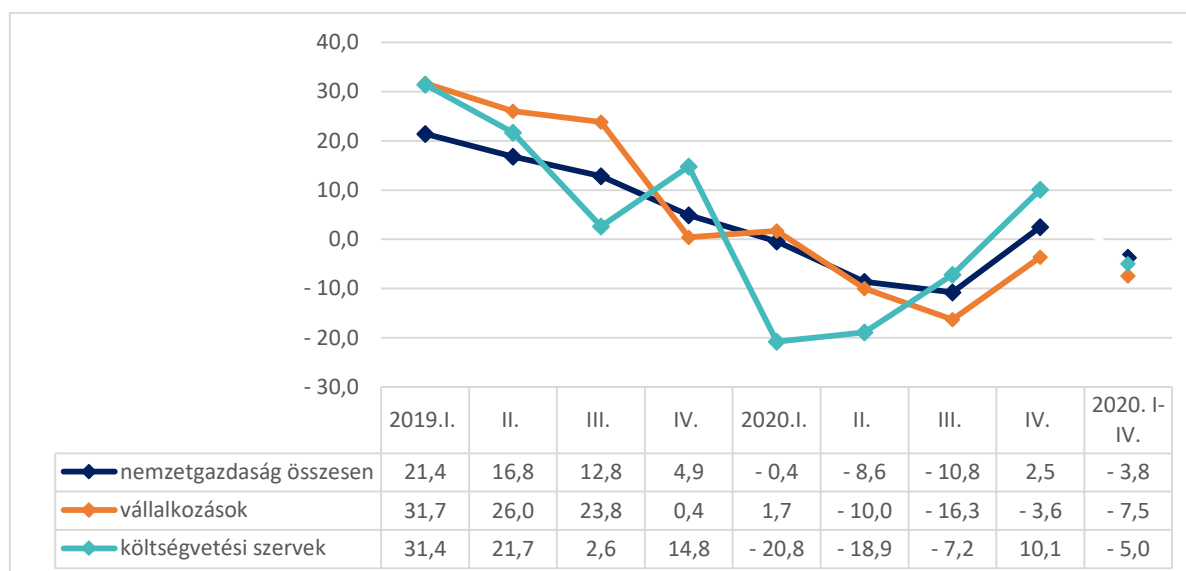
A **végző fogyasztás** összességében 2,0%-kal csökkent az előző évhez képest. Ennek legfőbb oka, hogy a végző fogyasztás összetevői között legnagyobb arányt (KSH STADAT 21.2.1.10. alapján annak mintegy két-harmadát) kitevő *háztartások fogyasztási kiadása* – elsősorban a járványhelyzet okozta korlátozások, illetve a visszafogott kereslet miatt – a második negyedévben 7,7%-kal, éves szinten 2,5%-kal esett vissza.

A belföldi felhasználást tekintve a gazdaság tavalyitól elmaradó teljesítményét leginkább a beruházások csökkenése eredményezte, amely a vállalati, a lakossági és az állami szektorra is jellemző volt. A járvány megjelenésével a vállalkozások beruházási hajlandósága csökkent a csökkenő árbevétel és a kedvezőtlen profitkilátások miatt⁴. A **bruttó felhalmozás** 5,5%-kal csökkent, ezen belül a bruttó állóeszköz-felhalmozás 7,3%-kal esett vissza. Kedvező jel ugyanakkor, hogy a IV. negyedévben 1,3%-kal növekedett az előző év azonos időszakához képest; mind az építési beruházások, mind a gép- és berendezésberuházások volumene növekedett. A beruházásokon belül a legnagyobb súllyal rendelkező nemzetgazdasági ágak közül az ingatlanügyletek és a közigazgatás, védelem esetében nagyobb, a feldolgozóiparban és a szállítás, raktározásban kisebb lett a beruházási volumen (KSH, 2020b).

A 3. sz. ábra a tárgyidőszaki árszinten kifejezett beruházási teljesítményértékek volumenváltozását mutatja, kiemelve a vállalkozások és a költségvetési szervek beruházásváltozását.

3. ábra

Beruházások volumenváltozása a nemzetgazdaságban, ezen belül a vállalkozásoknál és a költségvetési szerveknél, 2019-2020. (előző év azonos időszakához viszonyítva, %)

Megjegyzés: A nemzetgazdaság egészére közölt adatok tartalmazzák valamennyi gazdasági szervezet beruházási tevékenységét, továbbá a non-profit szervezetek és az egyéni vállalkozások beruházásaira vonatkozó becsléseket, illetve a háztartások beruházásainak becsült adatait (beleértve a lakás adatokat). Tárgyidőszaki árszinten kifejezett beruházási teljesítményérték alapján.

Forrás: KSH STADAT 3.2.1.5. alapján ÁSZ szerkesztés

2020 első három negyedévében bekövetkezett (összességében 7,4%-os) visszaesést követően a negyedik negyedévben a fejlesztések volumene az előző év azonos időszakához viszonyítva 2,5%-kal nőtt. A beruházások újbóli felfutását a költségvetési beruházások negyedik negyedévi növekedése okozta. 2020-ban összességében 3,8%-kal esett vissza a beruházások volumene az egy évvel korábbi adatokhoz képest, ezen belül a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások körében 7,5%-kal, a költségvetési szerveknél 5,0%-kal csökkent a beruházási teljesítmény.

Az előzetes adatok alapján az építési beruházások volumene 2,8%-kal, a gép- és berendezés beruházásoké 5,4%-kal mérséklődött az előző év azonos időszakához viszonyítva (KSH STADAT 3.2.1.1.). Az egy évvel

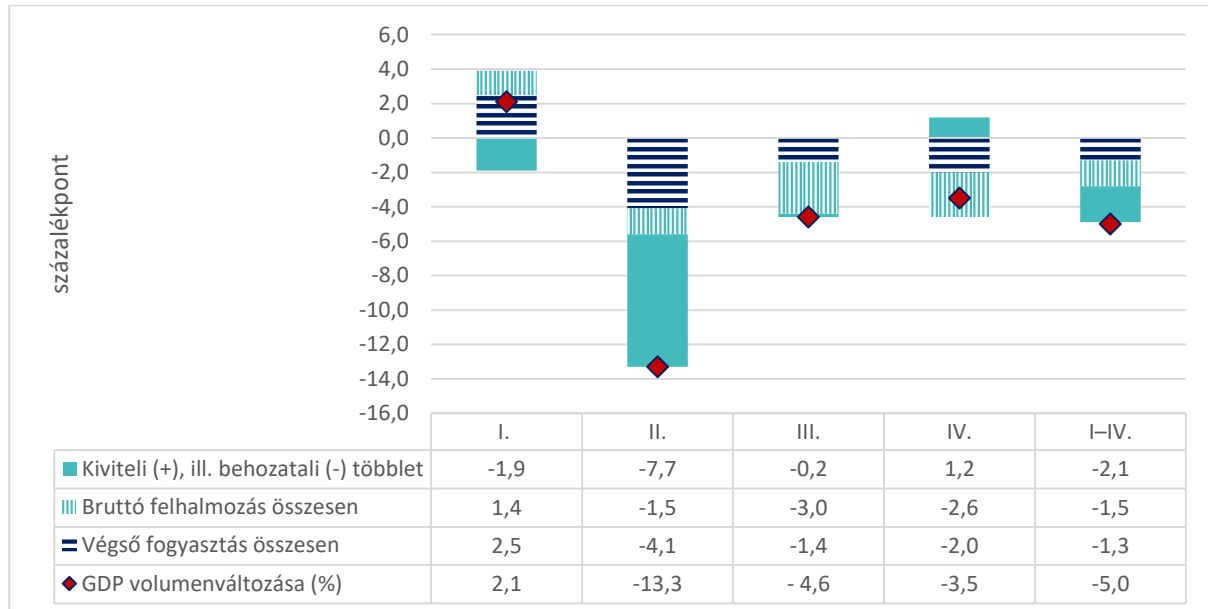
⁴ A GKI üzleti bizalmi index alapján (GKI, 2020).

korábbi adatokhoz képest a nemzetgazdasági ágak jelentős részében (és különösen a jelentős beruházással rendelkező területeken) visszaestek a beruházások (KSH STADAT 3.2.1.3.).

A GDP változásához való hozzájárulás negyedéves alakulását a 4. sz. ábra szemlélteti.

4. ábra

A GDP változásához való hozzájárulás (felhasználási oldal, % és százalékpont), 2020. negyedévek

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.21. alapján ÁSZ szerkesztés

Az éves GDP-csökkenéshez legnagyobb mértékben a külkereskedelmi többlet csökkenése járult hozzá (éves szinten 2,1 százalékponttal). A második negyedévben tapasztalt erős visszaesést követően a negyedik negyedévben a külkereskedelmi forgalom egyenlege 1,2 százalékponttal mérsékelte a gazdasági csökkenést. A bruttó hazai termék 2020. évi visszaeséséhez a végső fogyasztás 1,3, a bruttó felhalmozás pedig 1,5 százalékponttal járult hozzá.

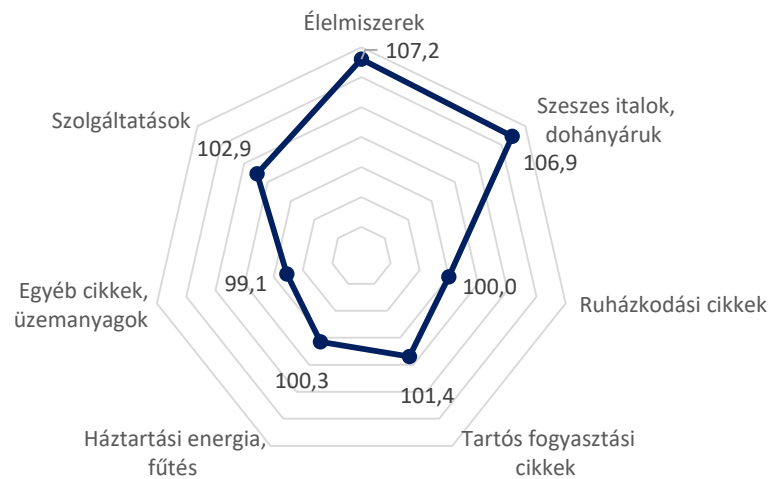
1.2. A fogyasztói árindex alakulása

A fogyasztói árak növekedési üteme az első féléves 3,4%-ot követően, a harmadik negyedévben átlagosan 3,7%, a negyedik negyedévben 2,8%, a 2020. év egészét tekintve 3,3%-os volt.

Az 5. sz. ábra a fogyasztóiár-indexek éves alakulását mutatja a termékek és szolgáltatások főbb csoportjai szerint. Az áremelkedés hátterében elsősorban az élelmiszerárak emelkedése, valamint a dohánytermékeket érintő jövedéki adó növelése állt. Éves szinten legnagyobb mértékben, 7,2%-kal, az élelmiszerek drágultak, ezen belül főleg a friss gyümölcsök (32,6%-kal), a hús, hal, készítmények (11,0%-kal), valamint a cukor (11,9%-kal) (KSH STADAT 1.1.1.6.). A szeszes italok, dohányárak ára 6,9%-kal nőtt (ezen belül a dohányáraké 10,9%-kal). Az üzemanyagok ára összességében csökkent (5,6%-kal), amit a kőolaj világpiaconak mérséklődése eredményezett.

Fogyasztóiár-indexek a termékek és szolgáltatások főbb csoportjai szerint, 2020 (előző év azonos időszaka=100%)

Forrás: KSH STADAT 1.2.1.2. alapján ÁSZ szerkesztés

1.3. A munkaerőpiaci folyamatok alakulása

A koronavírus megjelenésével a foglalkoztatottsági mutatók elmúlt években tapasztalt trendszerű javulása megtört. A március-áprilisi leállások és a korlátozó intézkedések hatásai, majd a nyári-őszi időszak korrekciói mind a foglalkoztatottsági, mind az álláskeresői adatokban tetten érhetőek. A munkaerőpiacra vonatkozó legfontosabb negyedéves adatokat a 4. sz. táblázat összegzi.

4. táblázat

Munkaerőpiaci adatok, 2019. IV. - 2020. IV. negyedév

Időszak	Foglalkoztatottak (ezer fő)	Közfoglalkoztatottak (ezer fő)	Munkanélküliek (ezer fő)	Munkanélkülségi ráta (%)	Foglalkoztatási ráta (%)	Álláskeresői száma (ezer fő)
2019. IV.	4 567,9	98,1	152,3	3,2	72,4	234,9
2020. I.	4 527,4	87,8	171,0	3,6	71,9	281,3
2020. II.	4 464,2	85,5	213,8	4,6	71,0	376,3
2020. III.	4 544,7	90,5	206,0	4,3	72,4	323,4
2020. IV.	4 537,9	91,1	193,5	4,1	72,5	290,7
Változások az előző év negyedévéhez viszonyítva (ezer fő, százalékpont)						
2020. I.	-36,6	-19,1	6,9	0,2	-0,1	2,4
2020. II.	-101,9	-15,8	59,3	1,3	-1,1	128,1
2020. III.	-31,1	-7,9	45,5	0,9	0,1	80,1
2020. IV.	-30,0	-7,0	41,3	0,9	0,1	55,8

Forrás: KSH STADAT 20.2.1.11. és 20.2.1.1, Nfsz 2020 alapján ÁSZ szerkesztés

A 15-64 éves korú népességben belül a foglalkoztatottak száma 2020 negyedik negyedévében 4 537,9 ezer fő volt, amely 30 ezer fővel volt alacsonyabb az egy évvel korábbinál. A magyarországi háztartások külföldön dolgozó tagjainak száma éves szinten 16 ezer fővel csökkent (KSH, 2020c). A negyedéves adatok alapján a tavaszi foglalkoztatottsági mélypontot követően egyre többen tértek vissza a munkaerőpiacra. A járvány második hullámával a foglalkoztatottság kismértékben visszaesett, és az év végére a foglalkoztatási ráta

(72,5%) már meghaladta a 2019. negyedik negyedévi értéket (KSH STADAT 2.1.2.2.). A munkanélküliségi ráta a második negyedévi csúcstól (4,6%) követően már csökkenő tendenciát mutatott a harmadik-negyedik negyedévben (4,3%, 4,1%), ugyanakkor így is 0,9 százalékponttal meghaladta az egy évvel korábbi értéket.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) adatai alapján a nyilvántartott álláskeresők száma a júniusi csúcspontot követően (376,3 ezer fő) folyamatosan csökkent, az év végére 290,7 ezer fő volt. Közülük a tartós álláskeresők (vagyis legalább egy éve a nyilvántartásban szereplők) részaránya decemberben 27,9% volt, számuk 23,4%-kal meghaladta az egy évvel korábbi értéket (NFSZ, 2020).

A foglalkoztatottak számát tekintve legnagyobb visszaesés a második negyedévben történt szinte minden ágazatban és a gazdaság egészében is, a második félévben korrekció látható. A foglalkoztatottak számában az előző év azonos időszakához képest bekövetkezett, negyedéves változásokat az 5. sz. táblázat mutatja be nemzetgazdasági ágak, ágazatok szerint.

5. táblázat

A foglalkoztatottak számának változása nemzetgazdasági ágak, ágazatok szerint 2020-ban az előző év azonos időszakához képest (%)

Ágazat	2020. I.	II.	III.	IV.
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	4,6%	-3,9%	2,4%	-0,5%
Feldolgozóipar	-2,3%	-4,5%	-2,3%	-3,2%
Építőipar	10,6%	3,2%	4,2%	2,2%
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1,9%	-0,6%	2,4%	-1,0%
Szállítás, raktározás	-3,3%	-5,0%	-13,8%	-11,5%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	-2,2%	-19,1%	-6,8%	-5,6%
Információ, kommunikáció	-6,5%	4,5%	15,0%	20,2%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	-3,8%	19,4%	13,9%	22,5%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	11,7%	14,9%	10,3%	9,5%
ipari szektor összesen	-0,4%	-2,2%	-0,7%	-2,3%
szolgáltatások összesen	-0,9%	-1,5%	-0,6%	0,3%
Összesen	-0,5%	-1,8%	-0,5%	-0,6%

Megjegyzés: A piros szín azt jelzi, hogy az előző év azonos időszakához képest csökkenés következett be (minél sötétebb a szín, annál nagyobb mértékű az elmaradás), a zöld szín a növekedést mutatja (minél sötétebb, annál nagyobb a növekedés).

Forrás: KSH STADAT 20.2.1.13. alapján ÁSZ szerkesztés

Az 5. sz. táblázat adatai azt mutatják, hogy a munkaerő piaci változások az egyes ágazatokban differenciáltan zajlottak le. A csaknem egymillió embert foglalkoztató feldolgozóipar a tavaszi sokkot az év végére sem heverte ki; a harmadik negyedévben 2,3%-kal, a negyedik negyedévben 3,2%-kal csökkent a foglalkoztatottak száma a 2019. év negyedéves adataihoz képest. Az építőipar esetében ugyanakkor az év egészét tekintve egy kismértékű növekedés figyelhető meg. A szolgáltatásokon belül a foglalkoztatottak száma legnagyobb arányban a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban esett vissza, különösen a második negyedévben (19,1%-kal kevesebben dolgoztak ekkor, mint az előző év azonos időszakában).

A munkaerőpiaci folyamatok javulását a célzott kormányzati intézkedések is elősegítették, így a bértámogatás, adókedvezmények, a szociális hozzájárulási adó kulcsának 2 százalékpontos csökkentése, a munkahelyek megtartását és újak létrejöttét elősegítő beruházások támogatása, a hitelmoratórium, a kiemelt ágazatok védelme, a kedvezményes és állami garanciát tartalmazó hitelprogramok a magyar vállalkozások számára, a rugalmas munkajogi szabályok a távmunkavégzésre vonatkozóan⁵.

A havi bruttó és a nettó átlagkereset is 9,7 %-kal nőtt 2020-ban (KSH STADAT 20.1.1.1.). A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a versenyszférában 9,8 %-kal (KSH STADAT 20.1.1.48.), a közszférában 10,3%-kal (KSH STADAT 20.1.1.49.) emelkedett az előző évhez képest. A közszférában látható béremelkedéshez jelentősen hozzájárult az egészségügyi dolgozóknak nyújtott júniusi, egyszeri juttatás (lásd a későbbi fejezetekben).

⁵ Erről részletesen lásd az ÁSZ elemzését: Járványhelyzet és munkaerőpiac: A járványhelyzettel összefüggő gazdaságvédelmi akcióterv munkaerőpiacra gyakorolt hatásai, 2020. szeptember.

1.4. A háztartások nettó pénzügyi vagyonának alakulása

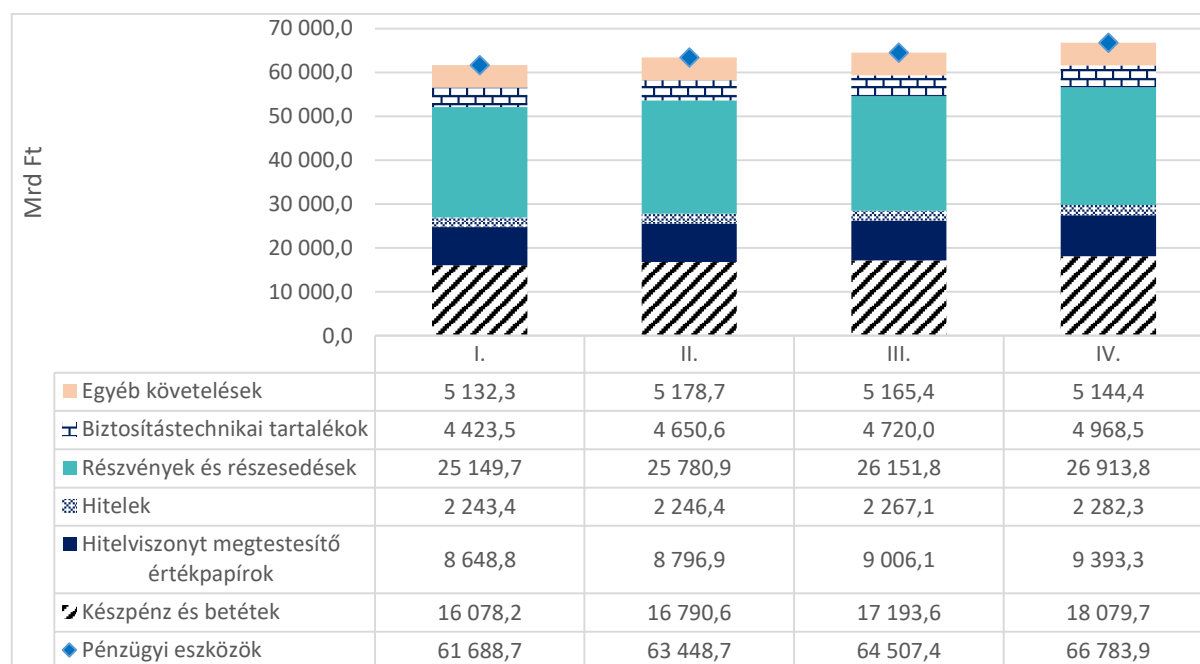
A járvány elhúzódása, a második hullámban bevezetett korlátozó intézkedések, a visszaeső foglalkoztatás, valamint a lakosság óvatos költekezése miatt a háztartások fogyasztási kiadása a második negyedévben 7,7%-kal, a harmadik negyedévben 2,7%-kal, a negyedik negyedévben 3,7%-kal alacsonyabb volt az előző évinél (lásd 3. sz. táblázat), éves összevetésben 2,5%-kal csökkent.

Ezzel összhangban a lakossági megtakarítások szintje emelkedett. A járványhelyzet kialakulását követően a lakosság a rövid távú, likvid megtakarítási formák (készpénz, betétek) felé fordult. A pénzügyi eszközökön belül a betétek aránya a 2019. év végi 17,0%-ról 18,3%-ra emelkedett 2020 végére. A nagyobb mértékű betételhelyezés elsősorban az elhalasztott fogyasztásnak, a „kényszermegtakarításnak” tudható be, ugyanakkor ahhoz a hitelmoratórium hatása is hozzájárulhatott. (MNB, 2021b).

A 6. sz. ábra a háztartások pénzügyi eszközállománya negyedéves állományainak alakulását mutatja. A háztartások pénzügyi eszközeinek értéke 2020 végén 66 783,9 Mrd Ft volt, ami az előző évhez képest 5 807,5 Mrd Ft-os (9,5%-os) bővülést jelent. A háztartások pénzügyi vagyonának változását tekintve a készpénz- és betétállomány összesen 2 547,7 Mrd Ft-os (16,4%-os) éves növekedést mutatott, emellett a hosszú lejáratú értékpapírok állománya is nagymértékben, 1 831,5 Mrd Ft-tal (29,3%-kal) emelkedett, ami támogatta a növekvő államadósság belső forrásokból történő finanszírozását.

6. ábra

A háztartások pénzügyi eszközeinek negyedéves alakulása, 2020. (állományi adatok az időszak végén, Mrd Ft)

Megjegyzés: A pénzügyi derivatívák állományi adatai nem szerepelnek az ábrában (12,6; 4,7; 3,5; 1,9 Mrd Ft).

Forrás: MNB (2020a) alapján ÁSZ szerkesztés

A pénzügyi eszközökön belül, a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok között szereplő, központi kormányzat hosszú lejáratú értékpapírjainak aránya egy év alatt a 2019. év végi 9,8%-ról 11,7%-ra, állománya 9 171,6 Mrd Ft-ra emelkedett. A lakossági állampapír-állomány növekedésében meghatározó szerepet töltött be a MÁP Plusz, amelynek állománya 2020 végére elérte az 5 221,1 Mrd Ft-ot (MNB, 2021c).

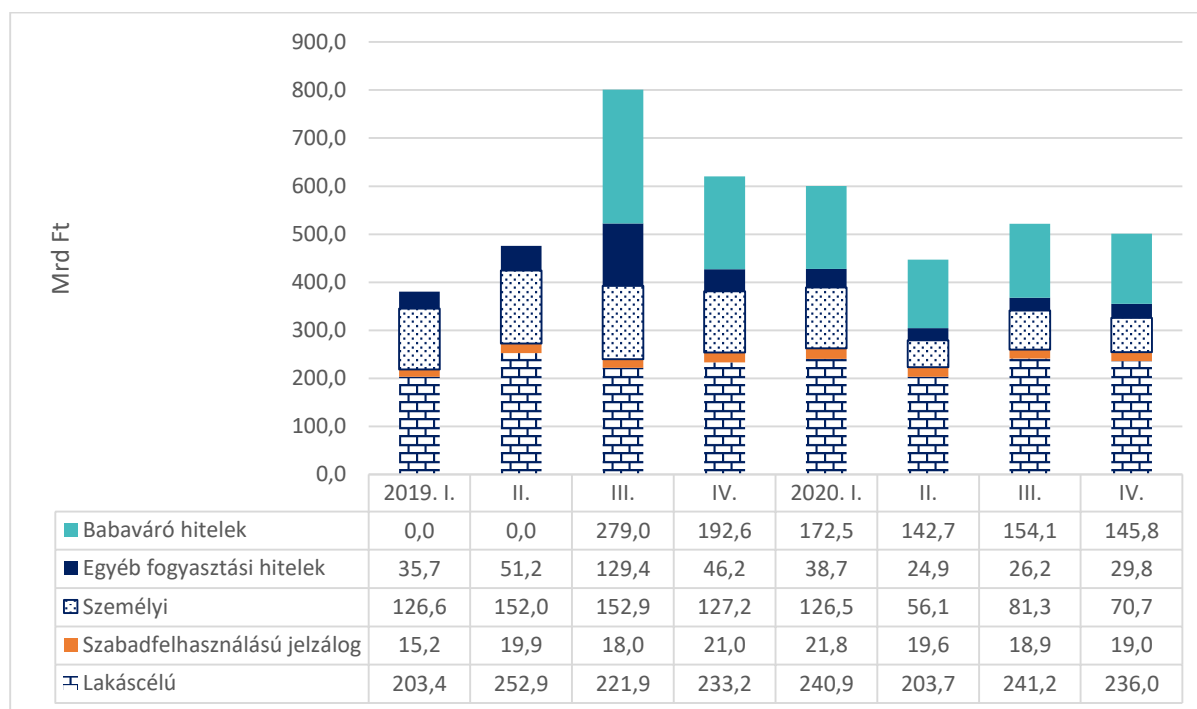
A háztartások kötelezettségei egy év alatt 1 250,0 Mrd Ft-tal (12,1%-kal) nőttek, ami elsősorban a hosszú lejáratú hitelek 16,3%-os állománynövekedésének köszönhető. A rövid lejáratú hitelek állománya ugyanakkor kismértékben, 2,7%-kal csökkent. A hitelintézetektől származó forint ingatlanhitelek állománya 409,1 Mrd Ft-tal (11,2%-kal), a forint fogyasztási és egyéb hitelek állománya 735,2 Mrd Ft-tal (21,0%-kal) nőtt egy

év alatt (MNB, 2020a). A háztartások – árfolyamhatással korrigált nettó – hitelállományának bővülése elmaradt a tavalyi évitől, 1 028,3 Mrd Ft-ot tett ki, éves növekedési üteme 14,5 % volt, így a lakossági hitelállomány elérte a 8 110,0 Mrd Ft-ot. Az MNB becslése alapján a fizetési moratórium nélkül a háztartási hitelállomány növekedése 8% lett volna (MNB, 2021a).

A háztartások kötelezettségeinek 2020. évi állományára növelő tényezőként hatott, hogy a hitelintézetek 2020-ban összesen 2 070,4 Mrd Ft értékben kötöttek hitelszerződéseket lakossági ügyfelekkel, mely 9,1%-kal alacsonyabb, mint 2019-ben volt. Az új háztartási hitelek megoszlását a 7. sz. ábra mutatja be.

7. ábra

Új háztartási hitelek a hitelintézeti szektorban, 2019-2020. negyedévek (Mrd Ft)

Megjegyzés: Az Növekedési Hitelprogram keretében az önálló vállalkozóknak nyújtott hitelek nélkül. Az egyéb fogyasztási hitelek a gépjármű-, illetve az áruvásárlási-és egyéb hiteleket tartalmazzák, babaváró hitelek nélkül.

Forrás: MNB (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A háztartások pénzügyi eszközeinek és kötelezettségeinek különbsége a háztartások nettó pénzügyi vagyona, amelynek állománya mindegyik negyedévben nőtt, év végére 55 175,0 Mrd Ft-ot tett ki, ez 4 557,5 Mrd Ft-tal, azaz 9,0%-kal magasabb a 2019. évi értéknél.

2. A KÖZPONTI ALRENDSZER EGYENLEGÉNEK ALAKULÁSA

2.1. A pénzforgalmi hiány alakulása

A Költségvetési törvény az államháztartás központi alrendszerének 2020. évi pénzforgalmi hiányát 367,0 Mrd Ft-ban állapította meg. A központi költségvetés -359,0 Mrd Ft-os, az elkülönített állami pénzalapok (ELKA) -8,0 Mrd Ft-os, a társadalombiztosítási alapok (TB alapok) nullszaldós egyenleggel kerültek betervezésre. A Költségvetési törvény az államháztartás pénzforgalmi egyenlegére vonatkozó 2020. évi GDP arányos hiányt 0,8%-ban rögzítette.

A koronavírus-járvány, illetve a járványhelyzet számos tényezőn keresztül gyakorolt hatást a költségvetésre. Egyrészt a járványhoz kapcsolódóan felmerültek olyan többletráfordítások, amelyek a járványügyi védekezést, az egészségügyi eszközbeszerzést, a megnövekedett egészségügyi kiadásokat finanszírozták. Másrészt a járvány negatív gazdasági hatásainak kezelésére, a vállalkozások költségeinek csökkentése érdekében meghozott kormányzati intézkedések (adókönyvitések, adó- és járulégmentességek, stb.) miatt a költségvetés bevételei csökkentek. Emellett a kedvezőtlen gazdasági környezet miatt az adó- és járulékalapok is csökkentek, amely szintén bevételkiesést okozott. A gazdaságvédelmi intézkedések az adóalap-csökkentő hatást némileg enyhítették, azonban meg is növelték a költségvetési kiadásokat.

Az elmaradt bevételek, valamint a megnövekedett kiadások jelentős részét nem finanszírozták pótlólagos bevételek, illetve belső átcsoportosítások, melynek következtében nagymértékű hiány keletkezett. A PM a 2020-as költségvetési hiány várható értékét több alkalommal módosította a járvánnyal kapcsolatos kedvezőtlen gazdasági kilátások és a járvány negatív gazdasági hatásait mérsékelni hivatott fiskális politikai lépések miatt. A központi alrendszer pénzforgalmi hiányát áprilisban 367,0 Mrd Ft-ról 1 601,0, májusban 1 890,0 (ÁSZ, 2020a), majd augusztusban 3 600,0 Mrd Ft-ra növelte (ÁKK, 2020a). A PM által készített decemberi makrogazdasági és költségvetési előrejelzés (PM, 2020a) a hiányt 5 400,7 Mrd Ft-ra becsülte.

A központi alrendszer 5 548,6 Mrd Ft hiánnyal zárta az évet, amely az előzetes GDP-adatok alapján a bruttó hazai össztermék 11,7%-a. A központi alrendszeren belül a központi költségvetés 4 953,5 Mrd Ft hiányt, az elkülönített állami pénzalapok 46,7 Mrd Ft többletet, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai pedig 641,8 Mrd Ft hiányt mutatott. A központi alrendszer hiányához elsősorban a központi költségvetés kiadásainak (21 069,7 ezer Mrd Ft) a bevételnél 4 953,5 ezer Mrd Ft-tal magasabb összege járult hozzá. A központi alrendszer 2020. II. félévi kiadásai a 2020. év összes kiadásának 56,0%-át tették ki.

Az államháztartás központi alrendszerének főbb pénzforgalmi adatait a Költségvetési törvény, valamint a 2020. évi teljesítési adatok alapján a 6. sz. táblázat összegzi. A központi alrendszer 2020. évi 22 865,4 Mrd Ft összegű bevétele 6,1%-kal meghaladta a 2019. évi értéket, illetve 6,7%-kal az éves előirányzatot. Nőtt az általános forgalmi adóból, a személyi jövedelemadóból, valamint a nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból származó bevételek. A járványügyi intézkedésekkel összefüggésben 2020-ban bevezetett kiskereskedelmi adó összege 47,6 Mrd Ft-ot tett ki, továbbá a pénzügyi szervezetek különadójából származó bevétel előző évhez viszonyított többlete 63,8 Mrd Ft volt. Mindezek mellett magasabb összegben teljesültek a költségvetési szervek bevételei (ehhez főképpen a NEAK által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás járult hozzá) és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját bevételei, a Központi Maradványalapba (KMA) történő befizetések, valamint az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések is. Az uniós bevételek (1 684,2 Mrd Ft) 7,2%-kal haladták meg az előző évi bevételeket. A járvány hatásai, illetve a bevezetett adókönyvitések miatt lényegesen elmaradtak ugyanakkor az előző évi teljesüléstől a szociális hozzájárulási adóból származó bevételek (mindezekről részletesebb képet adnak jelen elemzés vonatkozó fejezetei).

Az államháztartás központi alrendszere főbb pénzforgalmi adatainak alakulása 2020-ban

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. II. félévi teljesítés (Mrd Ft)	2020. II. félévi teljesítés az előirányzat százalékában	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés az előirányzat százalékában
Központi költségvetés egyenlege	-359,0	-3 419,2	952%	-4 953,5	1 379,8%
Bevétel	14 522,9	8 711,1	60%	16 116,2	111,0%
Kiadás	14 881,8	12 130,3	82%	21 069,7	141,6%
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	0,0	-327,9	N/A	-641,8	N/A
Bevétel	6 269,5	2 927,9	47%	5 900,8	94,1%
Kiadás	6 269,5	3 255,8	52%	6 542,6	104,4%
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	-8,0	35,5	-444%	46,7	-583,7%
Bevétel	633,6	542,0	86%	848,4	133,9%
Kiadás	641,7	506,5	79%	801,7	124,9%
Központi alrendszer egyenlege	-367,0	-3 711,6	1011%	-5 548,6	1 511,9%
Bevétel	21 426,0	12 181,0	57%	22 865,4	106,7%
Kiadás	21 793,0	15 892,6	73%	28 414,0	130,4%
GDP (Mrd Ft)	48 779,5			47 743,5	
A központi alrendszer hiánya a GDP arányában (%)	-0,8%			-11,6%	

Forrás: Magyar Államkincstár (2020a) és KSH STADAT 21.2.1.3. alapján ÁSZ szerkesztés

A központi alrendszer 2020. évi 28 414,0 Mrd Ft összegű kiadásai az előző évi teljesítést 5 743,8 Mrd Ft-tal, 25,3%-kal, a törvényi előirányzatot 30,0%-kal haladták meg. A központi alrendszeren belüli kiadások 74,1%-át a központi költségvetés kiadásai tették ki, amelyek teljesítése az előirányzatot 41,6 %-kal haladta meg. Ebben jelentős szerepe volt a járványkezeléshez kapcsolódó kiadás-átcsoportosításoknak (például a Gazdaságvédelmi Alapba átcsoportosított kiadás előirányzatok összege 942,6 Mrd Ft volt). A központi költségvetésen belül a költségvetési szervek kiadásai a törvényi előirányzatot 2 654,4 Mrd Ft-tal (56,2%-kal), míg az egyéb szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai 2 319,2 Mrd Ft-tal (85,1%-kal) haladták meg. A költségvetési szervek kiadásai között kerültek elszámolásra a járványhoz kapcsolódó egészségügyi eszközbeszerzések összege⁶, valamint a harcjárművek beszerzésére fordított kiadások⁷. Számottevő kiadást jelentett emellett a személyi juttatásokra és a munkaadókat terhelő járulékokra fordított összeg, mely tartalmazta az egészségügyi dolgozók részére az egyszeri, 500 ezer forint/fő rendkívüli juttatás kifizetését.

A kiadások növekedését elsősorban a járványügyi védekezéshez szükséges többletkiadások, illetve a negatív gazdasági hatásokat ellensúlyozó intézkedések, pl. a foglalkoztatásösztönző, valamint munkahelymegtartást célzó programokhoz kapcsolódó kiadások magyarázzák. Magasabban alakultak az előző évhez képest az egyedi és normatív támogatások, a lakásépítési támogatások, a kamatkidadások, az EU költségvetéséhez

⁶ A „Külképviseletek igazgatásánál” a koronavírus-járványhoz kapcsolódó egészségügyi eszközbeszerzések 537,9 Mrd Ft-ot, az Állami Egészségügyi Ellátó Központnál 123,1 Mrd Ft-ot tettek ki (PM, 2021a).

⁷ Nagyobb összegű kiadást jelentett a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázis Központnál, főként harckocsik és gyalogsági harcjármű beszerzésére és helikopter beszerzésre fordított 323,0 Mrd Ft (PM, 2021a).

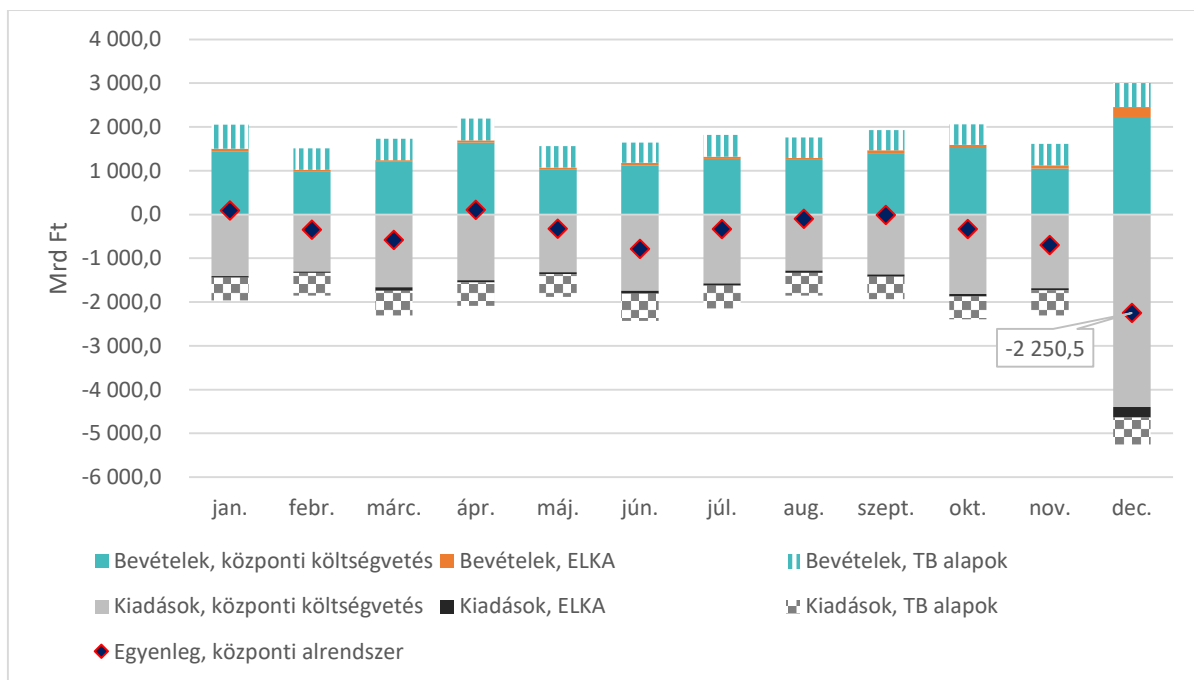
történő hozzájárulás, az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások, valamint a nyugellátásokra és a gyógyító-megelőző ellátásra fordított összegek is.

A törvényi előirányzathoz képest emellett jelentősen magasabban alakultak az uniós programok kiadásai (343 Mrd Ft-tal, vagyis 20,4%-kal), az egyedi és normatív támogatások (255 Mrd Ft-tal, vagyis 62,6%-kal), az elkülönített állami pénzalapok támogatása (165 Mrd Ft-tal, vagyis 197,1%-kal), az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások (843 Mrd Ft-tal, vagyis 182,7%-kal), valamint a gyógyító-megelőző ellátásra fordított összegek (183 Mrd Ft-tal, vagyis 12,8%-kal) is.

A havi teljesítési adatokat tekintve látható, hogy az év utolsó hónapjában mind a bevételek, mind a kiadások megugrottak. Mindezek eredményeképpen a központi alrendszer 2 250,5 Mrd Ft-os hiányt mutatott decemberben, amely összeg a teljes évi hiány 40,6 %-a volt (lásd 8. sz. ábra).

8. ábra

A központi alrendszer bevételei, kiadásai és egyenlege havi bontásban, 2020. (Mrd Ft)

Forrás: Magyar Államkincstár (2020a) adatai alapján ÁSZ szerkesztés

Az év végi magasabb bevételi összeget magyarázza a fogyasztáshoz kapcsolt adóknak, az uniós programok bevételeinek, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap bevételeinek magasabb decemberi összege.

A kiadások decemberi rekordszintjéhez (5 257 Mrd Ft) elsősorban a költségvetési szervek és az egyéb szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok összesen 2 783 Mrd Ft-os kiadásai, az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások, valamint az elkülönített állami pénzalapok kiadásai járultak hozzá. A kiadások közül kiemelendők a koronavírus-járványhoz kapcsolódó egészségügyi eszközbeszerzések, amelyek 614,7 Mrd Ft-ot tettek ki. Az év végi forrásbiztosító intézkedések keretében kórházi adósságrendezésre 44,5 Mrd Ft-ot fordított a kormány 2020 decemberében (PM, 2021a). A kormány év végi forrásbiztosító intézkedései továbbá mintegy 1 200 Mrd Ft szükségszerű többletkiadással jártak, melyek a kórházak adósságrendezésén túl gazdaságvédelmi, oktatási-nevelési és egészségügyi célokat, kulturális tevékenységek finanszírozását szolgálták.

A pénzforgalmi hiányt növelő kiadások részben a kormányzati szektoron belül maradtak, vagy bár kormányzati szektoron kívülre kerültek, az állam vagyonának gyarapodását eredményezték. Ezen tételek a kormányzati szektor eredményszemléletű hiányát nem növelték (lásd következő alfejezet).

2.2. Az uniós módszertan szerint számított hiány alakulása

Magyarország Konvergencia Programja a kormányzati szektor nettó finanszírozási igényét a GDP 3,8%-ában határozta meg. A 2021. április 1-én közzétett EDP jelentés szerint 2020-ban a kormányzati szektor hiánya a nemzeti számlák előzetes adatai alapján 3 869,6 Mrd Ft, a GDP 8,1 %-a volt. (KSH, 2021c) Az ESA elszámolási szabályok alapján számított költségvetési egyenleg alakulását a 7. sz. táblázat mutatja be.

7. táblázat

A kormányzati szektor ESA egyenlege, 2017-2020. (Mrd Ft és %)

	2017	2018	2019	2020
GDP (piaci áron, Mrd Ft)	39 233,4	43 350,4	47 524,0	47 743,5
Központi kormányzat alszektor ESA egyenlege (Mrd Ft)	-938,5	-1 015,3	-808,6	-3 469,7
Társadalombiztosítási alapok alszektor ESA egyenlege (Mrd Ft)	-35,9	76,6	-136,6	-452,9
Helyi önkormányzat alszektor ESA egyenlege (Mrd Ft)	20,5	29,9	-42,7	52,9
Kormányzati szektor ESA egyenlege (Mrd Ft)	-953,9	-908,8	-987,9	-3 869,6
Kormányzati szektor ESA egyenlege a GDP százalékában	-2,4%	-2,1%	-2,1%	-8,1%

Forrás: KSH, (2021c) alapján ÁSZ szerkesztés

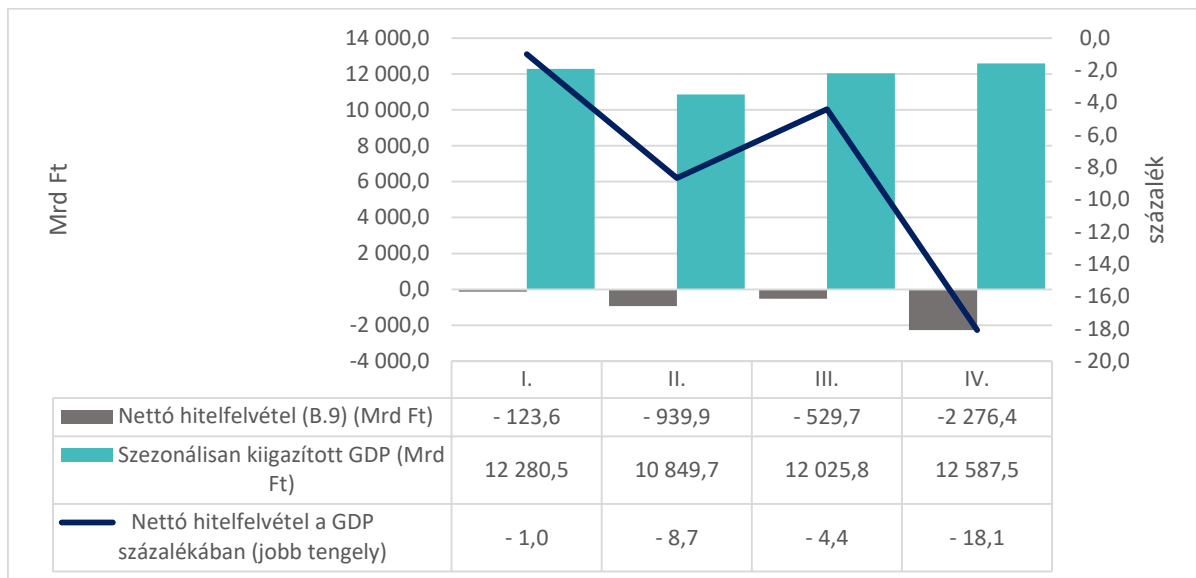
A kormányzati szektor hiánya a 2019. évinél 2 881,7 Mrd Ft-tal nagyobb összegű volt, amelyet elsősorban a központi kormányzat alszektor hiányának megugrása okozott. A társadalombiztosítási alapok alszektor hiánya szintén magasabb volt az előző évinél, ugyanakkor a helyi önkormányzat alszektor egyenlege 52,9 Mrd Ft-os többletet mutatott 2020-ban.

A központi költségvetés egyenlegéhez képest a központi kormányzati alszektor nettó hitelfelvétele (hiánya) alacsonyabb. Ennek oka elsősorban az, hogy az ESA-egyenleg számítása során a központi költségvetés hivatalos egyenlegét javította a hivatalos egyenlegben elszámolt pénzügyi műveletek 669,1 Mrd Ft-os összege (pl. hitelnyújtások, MVM részvények vásárlása), valamint a központi kormányzatba tartozó egységek nettó hitelnyújtása (1 079,1 Mrd Ft). Ugyanakkor az egyéb követelések, tartozások, korrekciók összességében ESA-hiányt növelő tényezőként jelentkeztek (ide tartozik pl. a társadalombiztosítási alapokkal szembeni követelés elengedése).

A folyó áron számított GDP minimális növekedése és a kormányzati szektor egyenlegének kedvezőtlen változása eredményeképpen a kormányzati szektor hiánya 2020-ban 8,1% volt. A kormányzati szektor egyenlege, illetve a GDP-arányos hiány negyedéves alakulását a 9. sz. ábra szemlélteti. A kormányzati szektor eredményszemléletű egyenlege 2020 első félévében a GDP 4,6%-át kitevő hiányt mutatott, a GDP-arányos hiány a III. negyedévre mérséklődött, az év utolsó három hónapjában azonban a negyedéves GDP 18,1 %-át tette ki.

**A kormányzati szektor egyenlege (nettó hitelfelvétel) és a GDP negyedéves alakulása, 2020. I-IV.
(Mrd Ft és %)**

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.26. alapján ÁSZ szerkesztés

A hazai és uniós költségvetési keretrendszerben egyaránt szereplő maastrichti hiányra vonatkozó szabály előírja, hogy a kormányzati szektor eredményszemléletű hiánya nem lehet több a GDP 3%-ánál (Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Gst.) 3/A. § (2) bekezdés b) pontja). Bár a 2020. évi államháztartási hiány meghaladja ezt a küszöbértéket, az érvénybe lépett mentesítési záradékok lehetővé teszik a hiánycéltól való eltérést. 2020 márciusában az Európai Bizottság első alkalommal tett javaslatot (Európai Bizottság, 2020a) a Stabilitási és Növekedési Paktumban szereplő általános mentesítési rendelkezés (Európai Bizottság, 2020b) alkalmazására, amelyet az Európai Unió Tanácsa jóváhagyott és felfüggesztette a költségvetési hiányra vonatkozó korlátok betartásának követelményét. Az EU-ban életbe léptetett általános mentesítési záradék engedélyezi a költségvetés egyenlegére vonatkozó referenciaértéktől, valamint a középtávú költségvetési céltől és az ahhoz vezető korrekciós pályáról való átmeneti eltérést. Ezzel összhangban túlzotthiány-eljárás indítására sem kerül sor. A magyar jogrendben a 3%-os deficitszabálynak való megfelelés alól a bruttó hazai termék reálértékének csökkenése esetén a Gst. 7. § (2) bekezdése felmentést ad.

3. AZ ÁLLAMADÓSSÁG ALAKULÁSA

Az Alaptörvényben meghatározott adósságszabály (36. cikk (5) bekezdés) értelmében mindaddig, amíg az államadósság meghaladja a bruttó hazai össztermék felét, az Országgyűlés csak olyan központi költségvetésről szóló törvényt fogadhat el, amely a GDP-hez viszonyított államadósság arányának csökkenését tartalmazza. Ugyanakkor az Alaptörvény azt is kimondja (36. cikk (6) bekezdés), hogy az adósságszabálytól különleges jogrend idején, az azt kiváltó körülmények okozta következmények enyhítéséhez szükséges mértékben, vagy a nemzetgazdaság tartós és jelentős visszaesése esetén, a nemzetgazdasági egyensúly helyreállításához szükséges mértékben el lehet térni. A koronavírus-járvány okozta gazdasági visszaesés, illetve a veszélyhelyzet életbe léptette az adósságszabályhoz kapcsolódó mentesítő záradékot.

A Gst. részletesen szabályozza a kormányzati szektor egyenlegére vonatkozó előírásokat, az Alaptörvényben szereplő államadósságra vonatkozó korlátozásokat és költségvetési szabályokat, illetve definiálja az államadósság-mutató számításának módszerét és tartalmát (2.§⁸). A Gst. 4.§ (2a) bekezdése előírja, hogy a GDP-arányos adósságrátának az európai uniós szabályok érvényesítése mellett évente legalább 0,1 százalékponttal csökkennie kell. A GDP reálértékének csökkenése esetén azonban életbe lép a Gst. 7.§-ban megfogalmazott mentesítő záradék, mely alapján 2020-ra vonatkozóan nem kell alkalmazni az államadósság csökkentésére vonatkozó szabályt.

3.1. A központi költségvetés adósságának alakulása

Az ÁKK adatai alapján (ÁKK 2020f) 2020 végén a központi költségvetés nominális adóssága 36 684,3 Mrd Ft volt, amely 7 002,4 Mrd Ft-tal (23,6%-kal) magasabb az egy évvel korábbi értéknél. Az adósság finanszírozását a 4 880,2 Mrd Ft-os nettó forintkibocsátás, az 1 650,0 Mrd Ft-os nettó devizakibocsátás, a forint árfolyamgyengülése (amely a devizaadósság nyilvántartási értékét 547,0 Mrd Ft-tal növelte), valamint az egyéb kötelezettségek 74,8 Mrd Ft-os csökkenése alakította. A központi költségvetés adósságának 2020. évi alakulását a 8. sz. táblázat összegzi.

8. táblázat

A központi költségvetés forint- és devizaadósságának alakulása, 2020

	2019.12.31		2020.12.31		Változás (2019-2020)	
	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%	Mrd Ft	%
Forint	24 357,1	82,1	29 237,3	79,7	4 880,2	20,0
Hitel	1 208,1	4,1	1 161,6	3,2	-46,5	-3,8
Államkötvény	13 417,7	45,2	18 245,8	49,7	4 828,1	36,0
Lakossági állampapír	9 074,0	30,6	9 171,7	25,0	97,7	1,1
Diszkont kincstárjegy	657,3	2,2	658,2	1,8	0,9	0,1
Deviza	5 121,2	17,3	7 318,2	19,9	2 197,0	42,9
Összesen	29 478,3	99,3	36 555,5	99,6	7 077,2	24,0
Egyéb kötelezettségek	203,7	0,7	128,8	0,4	-74,8	-36,7
Mindösszesen	29 682,0	100,0	36 684,3	100,0	7 002,4	23,6

Megjegyzés: A devizaadósság az időszak utolsó munkanapján (2020. december 31.) jegyzett MNB középárfolyamon került értékelésre. 1 EUR=365,1 HUF; 1 USD=297,4 HUF

Forrás: ÁKK (2020f) alapján ÁSZ szerkesztés

A központi költségvetés forintadóssága 2020. december végén 29 237,3 Mrd Ft-ot ért el, amely a teljes adósság 79,7%-át tette ki. A forintadósságon belül a legjelentősebb mértékű változás (4 828,1 Mrd Ft-os, vagyis 36%-os növekedés) az államkötvények állományának változásában következett be. A lakosság kezében lévő állomány⁹ jelentős növekedése mellett tapasztalt visszafogott nettó növekedés – az ÁKK céljainak

⁸ 2020. január 1-jétől a Gst. szerinti államadósság és az uniós módszertan szerinti ún. maastrichti adósság megegyeznek.

⁹ Az ÁKK középtávú célja a közvetlenül a lakosság kezében lévő állampapír volumenének 11000 Mrd Ft-ra növelése 2023-ig (ÁKK, 2020a)

megfelelően – az intézményi befektetők kezében lévő állomány közel 1 000 Mrd Ft-os csökkenésének tudható be (ÁKK 2020b). A jelentős lakossági állampapír-kereslet döntő hányadát a MÁP+ értékesítése képezte, melynek eredményeképpen ennek állománya 1826,2 Mrd Ft-tal nőtt a 2019. év végi állományhoz képest (ÁKK 2020c). A külföldi befektetők kezében lévő állampapír-állomány csaknem egészét (99,7%-át) a 4 357,6 Mrd Ft összegű államkötvény teszi ki. A forint hitelek állománya 46,5 Mrd Ft-tal csökkent. A forintadósságon belül a fix adósság aránya 78,4%-ra nőtt, az átlagos hátralévő futamidő a 2019. IV. negyedévi 3,7 évről 4,6 évre növekedett. (ÁKK 2020e)

A központi költségvetés devizaadóssága 2020 végén 2 197,0 Mrd Ft-tal (42,9%-kal) magasabb volt az egy évvel ezelőtti értékhez képest, a teljes adósságon belüli aránya 19,9%-ot tett ki. A devizahitelek állománya 465,7 Mrd Ft-tal, a deviza állampapírok állománya 1731, 4 Mrd Ft-tal magasabb volt 2020 végén, mint egy évvel korábban (ÁKK 2020g). A devizaadósságot növelték az áprilisban kibocsátott, összesen 707,2 Mrd Ft összegű, euróban kibocsátott devizakötvények. Júniusban sor került Magyarország első nemzetközi zöld kötvényének kibocsátására 518,4 Mrd Ft összegben. 2020 szeptemberében japán jenben denominált ún. Szamuráj-kötvények kibocsátására került sor összesen 180,3 Mrd Ft összegben. Novemberben (a 2021. évre vonatkozó előfinanszírozási céllal) került kibocsátásra összesen 895,2 Mrd Ft összegű kötvény. A forint árfolyamának gyengülése következtében 547,0 Mrd Ft-tal növekedett a devizaadósság forintértéke. A devizakötvény állományt ugyanakkor csökkentették a devizakötvény-visszavásárlások és devizatorlesztések (ÁKK 2020d). A deviza-összetételben belül az euró részaránya 100% volt 2020 végén (ÁKK 2020e).

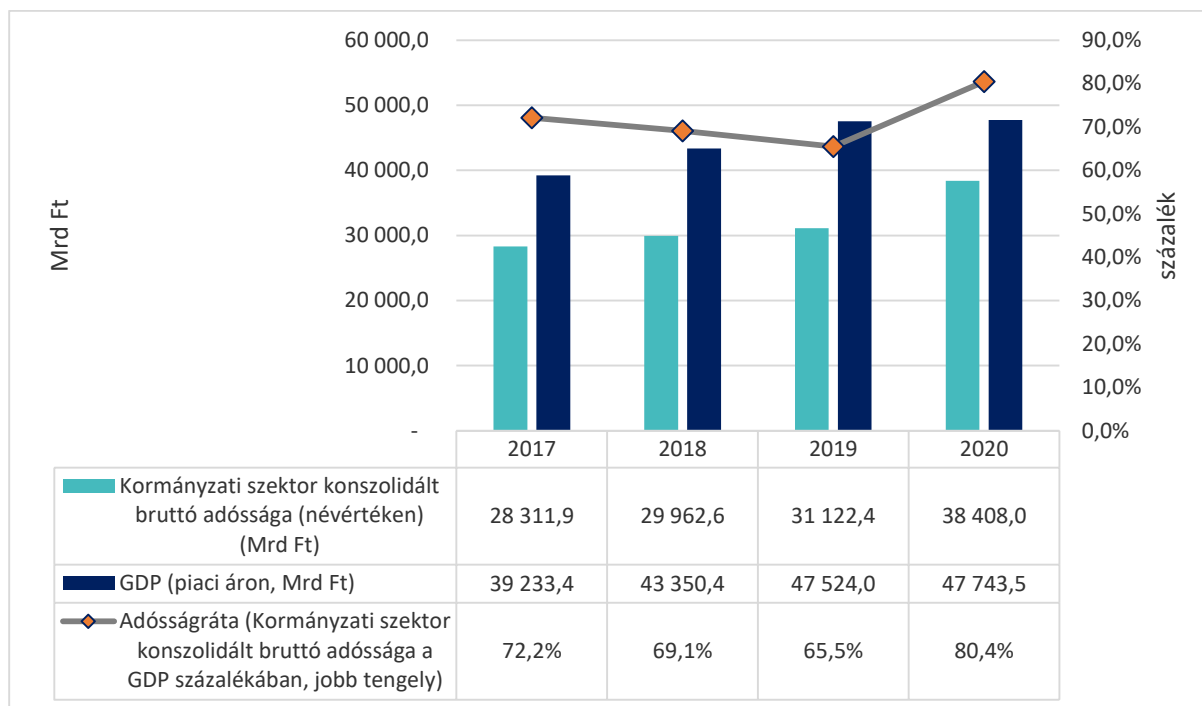
A hosszabb futamidejű kötvények előtérbe kerülésével a magyar államadósság átlagos hátralévő futamideje 5,2 évre nőtt (MNB 2021c).

3.2. Az uniós módszertan szerint számított adósság (kormányzati szektor adóssága)

A maastrichti adósságmutató¹⁰ a statisztikai értelemben vett kormányzati szektor konszolidált bruttó adósságával számol. A Költségvetési törvény az államadósság várható összegét 31 974,1 Mrd Ft-ban, az államadósság-mutató tervezett értékét 65,5%-ban határozta meg. A 2021. április 1-i EDP jelentés előzetes adatai alapján a kormányzati szektor (uniós módszertan szerint számított) konszolidált bruttó adóssága az előző évhez képest 7285,6 Mrd Ft-tal emelkedett, 2020 végén 38 408,0 Mrd Ft volt, amely a GDP 80,4%-át tette ki. A kormányzati szektor GDP arányos adóssága az előző évhez képest 14,9 százalékponttal nőtt, amely növekedéshez egyaránt hozzájárult a kormányzati szektor magas hiánya és a gazdaság visszaesése. Az államadósság-ráta összetevőinek alakulását a 10. sz. ábra mutatja.

¹⁰Amely egyúttal 2020. január 1-jétől a Gst. szerinti államadósság mutató is jelenti.

A kormányzati szektor adósságának alakulása, 2017-2020. (Mrd Ft és %)

Forrás: KSH (2021c) alapján ÁSZ szerkesztés

Az EDP jelentés alapján a kormányzati szektor konszolidált bruttó adósságának növekedéséhez a kormányzati szektor magasabb összegű hiánya mellett hozzájárult a pénzügyi eszközök 2 532,0 Mrd Ft-os nettó növekedése (ezen belül elsősorban a Kincstári Egységes Számla állománynövekedése¹¹, illetve a devizabetétek állományának növekedése¹²), valamint a devizában fennálló adósság felértékelődése (832,1 Mrd Ft).

A központi költségvetés adósságánál magasabb összegű a kormányzati szektor adóssága, amely különbséget (1 723,7 Mrd Ft) a maastrichti adósságra ható tényezők eredményezik. Ide tartozik a kormányzati szektorba sorolt, államháztartáson kívüli szervezetek adóssága¹³ (ennek legjelentősebb tétele a Magyar Export-Import Bank Zrt. (EXIM Bank) adóssága), a Gripen beszerzésekhez kapcsolódó tartozás¹⁴, a PPP beruházások miatti tartozás, helyi önkormányzatok konszolidált adóssága, vagy a nem besorolt szervezetek kincstári betétállománya). A kormányzati szektor egészének adósságát csökkentette ugyanakkor az önkormányzatoknál eszközként felhalmozott állampapír-állomány¹⁵.

¹¹ Ennek állománya 2019 végén: 599 Mrd Ft, 2020 végén (tény becslés): 1728 Mrd Ft, az állománynövekedés 1129 Mrd Ft. (Forrás: PM adatszolgáltatása)

¹² Ennek állománya 2019 végén: 240 Mrd Ft, 2020 végén (tény becslés): 874 Mrd Ft (Forrás: PM adatszolgáltatása), az állománynövekedés 634 Mrd Ft.

¹³ 1707 Mrd Ft a PM tény becslése alapján. Az EXIM Bank adóssága 799,6 Mrd Ft-ról 1053,5 Mrd Ft-ra emelkedett egy év alatt. (Forrás: PM adatszolgáltatása)

¹⁴ A PM adatszolgáltatása alapján ez 62 Mrd Ft (tény becslés).

¹⁵ A PM adatszolgáltatása alapján 2020 végén a helyi önkormányzatok tulajdonában lévő állampapír állomány 199 Mrd Ft volt (tény becslés).

4. A KÖLTSÉGVETÉSI FEJEZETEK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

A központi költségvetési fejezetek bevételeit és kiadásait összesen 25 fejezet költségvetési szerveinek és fejezeti kezelésű előirányzatainak bevételei és kiadásai alkotják az I-XXXVI. fejezetig. Az előirányzatok módosítására törvény alapján nem került sor. A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése alapján 2020. március 11-től veszélyhelyzetet hirdetett, amelynek megszüntetésére 2020. június 18-tól került sor, a rendkívüli jogrend megszűnt, a veszélyhelyzetet követően járványügyi készültség lépett életbe. Ezt követően hazánkban 2020. november 4-én ismét veszélyhelyzet került kihirdetésre a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel. A veszélyhelyzet ideje alatt – az Alaptörvény rendelkezéseinek megfelelően – a Kormány rendeletében foglaltak szerint eltért a költségvetési törvénytől. Emellett számos kormányzati hatáskörben történt módosítás is érintette a 2020. évi költségvetési törvényt.

A 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján a központi költségvetési fejezetek (I-XXXVI. fejezetek) kiadási megtakarításai terhére, a Gazdaságvédelmi Alap (GVA) javára a 9. sz. táblázatban részletezett átcsoportosításokra került sor 2020. évben, összesen 736,1 Mrd Ft összegben.

9. táblázat

A központi költségvetési fejezetek (I-XXXVI.) kiadási megtakarításai terhére a GVA javára teljesített előirányzatok 2020. évi adatai (Mrd Ft)

Megnevezés	2020. évi előirányzat átcsoportosítás (Mrd Ft)
Igazságügyi Minisztérium	0,3
Miniszterelnökség	124,6
Agrárminisztérium	22,3
Belügyminisztérium	39,5
Pénzügyminisztérium	29,7
Innovációs és Technológiai Minisztérium	360,0
Külgazdasági és Külügyminisztérium	26,4
Emberi Erőforrások Minisztériuma	90,4
Miniszterelnöki Kabinetiroda	40,7
Miniszterelnöki Kormányiroda	1,0
Központi Statisztikai Hivatal	1,1
Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	0,1
Összesen	736,1

Forrás: PM adatszolgáltatás alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

4.1. A költségvetési fejezetek bevételei és kiadásai

A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok 2020. évi eredeti **bevételi előirányzatainak** összege 1 430,4 Mrd Ft volt, amely 2 648,5 Mrd Ft összegben teljesült. A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű bevételi előirányzatok 2020. évi teljesítését a 10. sz. táblázat mutatja be.

10. táblázat

A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű bevételi előirányzatok teljesítése a 2020. évben

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Költségvetési szervek bevételei	1 373,7	2 200,0	826,3	160,2%
Fejezeti kezelésű előirányzatok saját bevételei	42,5	447,3	404,8	1052,5%
Uniós fejezeti kezelésű előirányzatok bevétele	14,1	1,2	-12,9	8,4%
Költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei összesen	1 430,4	2 648,5	1 218,1	185,2%

Forrás: Magyar Államkincstár (2020a) alapján ÁSZ szerkesztés

A Költségvetési szervek bevételei 2 200,0 Mrd Ft összegben teljesültek a 2020. évben, amely 9,9%-kal magasabb volt az előző év adatához képest, és 60,2%-kal, 826,3 Mrd Ft-tal haladta meg a 2020. évi eredeti előirányzat összegét. A bevételek közül a legjelentősebb tételek az alábbiak:

- 1 166,7 Mrd Ft a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás (amely tartalmazta az egészségügyi dolgozók egyszeri rendkívüli juttatására, valamint az egészségügyi intézmények adósságrendezésére biztosított összegeket),
- 145,6 Mrd Ft a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel (több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként),
- 41,7 Mrd Ft a jóváírás a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázis Központnál „A terrorelles intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” és a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” alcímekről,
- 28,9 Mrd Ft az Országos Rendőr-főkapitányságnál, döntő részben a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvényi sorról, 17,6 Mrd Ft a rendvédelmi szerveknél likvid pénzeszközök átvétele és migrációs támogatás az Országos Rendőr-főkapitányságtól,
- továbbá 17,1 Mrd Ft volt a Megyei Szakképzési Centrumokhoz érkező bevétel, a szakképzési rendszerek átalakításával, továbbá a Szakképzési Centrumok által ellátott felnőttoktatási tevékenység finanszírozásával kapcsolatos törvényi sorokról. (PM 2021a)

A Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját bevételei alcímek bevételei a 2020. évben 447,3 Mrd Ft-tal tettek ki, amely 306,5 Mrd Ft-tal magasabb az előző év adatához képest, továbbá 404,8 Mrd Ft-tal haladták meg a 2020. évre tervezett eredeti előirányzatot. A bevételek közel felét az Alapok alapja GINOP pénzügyi eszközök alcím 199,6 Mrd Ft összegű bevétele jelentette, amely nem uniós bevételként jóváírt tétel volt. Ezen kívül 58,8 Mrd Ft-ot tettek ki az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat felhasználási keretszámlájára – például túlfizetésből, elállásból, el nem számolt bevételekből eredően – visszautalt összegek. (PM 2021a)

Az uniós fejezeti kezelésű előirányzatok bevétele 1,2 Mrd Ft volt a 2020. évben, amely az éves előirányzat 8,4%-ának felelt meg, 12,9 Mrd Ft-tal elmaradva a tervezett előirányzattól.

A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű **kiadási előirányzatok** Költségvetési törvényben meghatározott, 9 134,5 Mrd Ft összege a 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján csökkent; a költségvetési szervek és fejezeti kezelésű kiadási előirányzatokat terhére, a GVA javára 736,1 Mrd Ft összegű kiadási megtakarítás

átcsoportosítására került sor a korábban bemutatottak szerint. (Az átcsoportosított összeg 18,1%-a, 133,0 Mrd Ft a költségvetési szervek kiadásait, 81,3%-a, 598,3 Mrd Ft a fejezeti kezelésű kiadási előirányzatokat, és a fennmaradó 0,6%-a a fejezeti kezelésű uniós kiadási előirányzatokat érintette.)

A kiadási előirányzatok 14 451,3 Mrd Ft-ban teljesültek, 72,1 %-kal – a kényszerű többletkiadások miatt – meghaladva a kormányrendelet alapján módosított előirányzatot. A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű kiadási előirányzatok 2020. évi teljesítését a 11. sz. táblázat mutatja be.

11. táblázat

A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű kiadási előirányzatok teljesítése a 2020. évben

Megnevezés	Módosított korm. rend. előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés a mód. korm.rend. előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés a mód. korm. rend. előirányzat %-ban
Költségvetési szervek kiadásai	4 593,4	7 380,9	2 787,5	160,7%
Egyéb szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai	2 127,5	5 045,0	2 917,5	237,1%
Uniós programok kiadásai	1 677,5	2 025,4	347,9	120,7%
Költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai összesen	8 398,4	14 451,3	6 052,8	172,1%

Megjegyzés: Módosított kormányrendelet szerinti előirányzat (Mód.korm.rend. előirányzat) a 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján módosított előirányzatokat jelenti.

Forrás: Magyar Államkincstár (2020a) és PM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A Költségvetési szervek kiadásai a 2020. évben 7 380,9 Mrd Ft-ot tettek ki, amely összeg 18,5%-kal magasabb az előző év adatához képest. Az intézmények teljesítéséből 3537,9 Mrd Ft-ot tett ki a személyi juttatásokra és munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, amely 201,5 Mrd Ft összeggel volt magasabb, mint az előző év kiadása. A költségvetési szervek 2020. évi kiadások közül a legjelentősebb tételeket a koronavírus-járvánnyal összefüggő kényszerű többletkiadások jelentették az alábbiak szerint:

- 588,3 Mrd Ft a Külképviseltek igazgatásánál (amelyből a koronavírus-járványhoz kapcsolódó egészségügyi eszközbeszerzések 537,9 Mrd Ft-ot tettek ki), 323,0 Mrd Ft a HM Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázis Központnál (harckocsik és gyalogsági harcjármű beszerzése és helikopter-beszerzés)
- 177,3 Mrd Ft az ÁEEK kiadása (amelyből 123,1 Mrd Ft a koronavírus-járványhoz kapcsolódó egészségügyi eszközbeszerzésekre kifizetett összeg),
- az egészségügyi dolgozók részére az egyszeri, 500 ezer Ft/fő rendkívüli juttatás kifizetése 94,3 Mrd Ft összegben.

A fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai a 2020. évben 5 045,0 Mrd Ft-ot tettek ki, amely összeg 51,5%-kal haladta meg az előző év adatát. A 2019. és 2020. évi kiadások közötti eltérés számos tényező alakította. Ezek közül kiemelhetők például a Turisztikai fejlesztési cél-előirányzat kiadásaira, a koronavírus-járvány következtében szükségessé vált versenyképesség-növelő támogatásra, a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére irányuló kiadások (pl.: a Falusi Útalap programjaira, a Budapest-Belgrád vasútvonal fejlesztésére), a nagyvállalati beruházások támogatására, az egyházi épített örökségvédelemre, a Külgazdaság fejlesztési cél-előirányzat kiadásaira, valamint az egészségipari vállalatok versenyképességének javítására kifizetett összegek.(PM 2021a)

Az uniós programok kiadásai 2020. évben 2025,4 Mrd Ft összegben teljesültek, amely az eredeti előirányzat 120,7%-os teljesítését jelentette. A felmerült kiadások túlnyomó részét a 2014-2020-as programozási időszak kohéziós operatív programjainak kiadásai adták, ezek 1599,2 Mrd Ft összeget tettek ki. (Az európai uniós kiadások alakulását az elemzés 7. fejezete részletesen tartalmazza.)

4.2. A módosítás nélkül túlléphető előirányzatok tervezettől eltérő teljesítése

A 2020. évi költségvetési törvény 4. melléklete 77 előirányzatot tartalmazott, amelyek teljesülése módosítás nélkül eltérhetett az előirányzattól (felülről nyitott előirányzatok).

A felülről nyitott előirányzatok esetében összesen 2 462,4 Mrd Ft kifizetésére került sor, ami összességében 248,7 Mrd Ft-tal, 11,2%-kal haladta meg az eredeti előirányzat 2 213,7 Mrd Ft-ban meghatározott összegét. Az előirányzattól jelentősebb eltérések voltak egyebek közt az alábbi előirányzatok esetében.

A 2020. évben 32,2 Mrd Ft kiadással, 31,0 Mrd Ft-tal túlteljesült a XII. Agrárminisztérium fejezet 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím 6. Állat, növény- és GMO-kártalanítás alcím előirányzata, amely a tervezett előirányzat közel 26-szorosára teljesült a 2020. évben. Az ÁSZ a 2017-2019. között nyilvánosságra hozott központi költségvetésről szóló véleményeihez hasonlóan a GMO-kártalanítás alcím előirányzatának mértékét 2020. évi költségvetési véleményében is kockázatosnak minősítette. (ÁSZ 2019)

Jelentős, mintegy négy és félszeres kiadási túlteljesítés realizálódott a XV. Pénzügyminisztérium 25. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím 11. Árfolyamkockázat és egyéb, EU által nem térített kiadások alcímen, amelynek a teljesítése 3,8 Mrd Ft-ot ért el a tervezett 0,7 Mrd Ft előirányzattal szemben.

Ötszörös mértéket meghaladó kiadási túlteljesítés volt a XLI. Adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet 1. cím Devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai tekintetében, amely az 1,5 Mrd Ft összegű kiadási előirányzathoz képest 7,9 Mrd Ft-tal magasabb összegben, 9,4 Mrd Ft összegben teljesült.

A XLII. Költségvetés közvetlen kiadásai és bevételei fejezet 24. cím Babaváró támogatás banki költségtérítés, 25. cím Babaváró támogatás tartozások elengedése, valamint 26. cím Babaváró támogatás kamattámogatása esetén az eredeti előirányzatot rendre 62,3%-kal, 83,1%-kal és 39,8%-kal meghaladó teljesítés történt, amely a korábban ismertetettek okán, a babaváró támogatás tervezett meghaladó mértékű igénybevételeinek köszönhetően valósult meg.

Az eredeti előirányzatot 15,3%-kal, azonban összességében 51,7 Mrd Ft-tal haladta meg a teljesítés a költségvetés XLII. Költségvetés közvetlen kiadásai és bevételei fejezet 37. Hozzájárulás az EU költségvetéséhez cím (az érintett két alcím, vagyis a GNI alapú hozzájárulás és Brit korrekció alcímek együttese) esetén, amely összesen 390,0 Mrd Ft összegben teljesült a már korábban ismertetett indokok miatt.

A költségvetés XLII. Költségvetés közvetlen kiadásai és bevételei fejezet, 42. Alapok támogatása cím, 3. Központi Nukleáris Pénzügyi Alap támogatása alcím 75,1 Mrd Ft-os teljesített kiadási összege az eredeti 2,8 Mrd Ft-os előirányzat 26-szorosát is meghaladóan realizálódott a 2020. évben.

A felülről nyitott előirányzatok kiemelkedő összegei között megemlítendő a költségvetés XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezetben az 1. Az MNV Zrt. rábízott vagyonával kapcsolatos bevételek és kiadások cím, 2. Az MNV Zrt. rábízott vagyonával kapcsolatos kiadások alcím, 3. A vagyongazdálkodás egyéb kiadásai jogcímcsoport, 7. ÁFA elszámolás jogcím, amely a 2020. évi költségvetésben 1,0 Mrd Ft összeggel került megtervezésre, míg az év folyamán 8,9 Mrd Ft összegben realizálódott annak teljesülése. A jogcímen az MNV Zrt. tevékenységével kapcsolatos ÁFA fizetési kötelezettségek és levonásba helyezett tételeinek egyenlegéből meghatározott, az adóhatóság részére fizetendő összeg, valamint a térítésmentesen állami tulajdonba került vagyonelemeket terhelő ÁFA fizetési kötelezettség kerül elszámolásra.

4.3. A módosítással túlléphető előirányzatok tervezettől eltérő teljesítése

A 2020. évi költségvetési törvény 4. mellékletében 19 előirányzatot tartalmazott, amelyek teljesülése a Kormány jóváhagyásával túlléphette az eredeti előirányzatot. További 12 előirányzat a Kormány döntése alapján túlléphető, ha az európai uniós tagsághoz kapcsolódó támogatások felhasználása érdekében, illetve a támogatások folyósításának elmaradása esetén életbe lépő átcsoportosítási szabályokra vonatkozó rendelkezésekben foglalt lehetőségek kimerültek, az együttes eredeti támogatási előirányzat 30%-ával.

A módosítással, a Kormány jóváhagyása mellett túlléphető előirányzatok esetében összesen 1 010,0 Mrd Ft kifizetésére került sor, ami összességében 243,5 Mrd Ft-tal, haladta meg az eredeti előirányzat 766,5 Mrd Ft-ban meghatározott összegét. Az előirányzattól jelentősebb eltérések voltak egyebek közt az alábbi előirányzatok esetében.

A 2020. évben a XIV. Belügyminisztérium fejezeten a 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 1. Ágazati célfeladatok alcím, 50. Víz-, környezeti és természeti katasztrófa kárelhárítás jogcímcsoport, 21. Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások alcím, valamint 22. A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások alcím esetén rendre az eredeti előirányzat 322,9%-a, 58,5-szerese, illetve 50-szerese a teljesült 3,8 Mrd Ft, 43,1 Mrd Ft és 43,2 Mrd Ft összegben.

A XVII. Innovációs és Technológiai Minisztérium fejezet 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 65. Munkaerőpiaci és képzési feladatok alcím, 1. Szakképzési Centrumok által ellátott felnőttoktatási tevékenység finanszírozása jogcímcsoport esetén 111,5%-kal meghaladta az eredeti előirányzatot a 12,3 Mrd Ft összegű teljesítés.

A XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet esetén a 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 2. Normatív finanszírozás alcím, 3. Köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás jogcímcsoport esetén a 288,7 Mrd Ft-os teljesítés 40,2 Mrd Ft-tal, 16,2%-kal haladta meg az eredeti előirányzatot, valamint a 19. Szociális célú humánszolgáltatások alcím 1. Szociális célú nem állami humánszolgáltatások támogatása jogcímcsoport esetén a 165,7 Mrd Ft-os teljesítést 45,3 Mrd Ft-tal, 37,6%-kal haladta meg.

A XXII. Miniszterelnöki Kormányiroda fejezetben a 19. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 1. Célelőirányzatok alcím, 3. Autópálya rendelkezésre állási díj jogcímcsoport esetén tervezett 119,2 Mrd Ft összegű előirányzatot 11,0%-kal, 13,1 Mrd Ft-tal haladta meg a 132,3 Mrd Ft összegű teljesített kiadás összege.

A Kormány jóváhagyása mellett, az európai uniós tagsághoz kapcsolódó támogatások felhasználása érdekében került túllépésre az európai uniós kiadások kapcsán részletesen bemutatott, XII. Agrárminisztérium fejezet 20. cím, 20. alcím, 1. jogcímcsoport, 5. Iskolagyümölcs program jogcím kapcsán 3,0 Mrd Ft összegben (29,5%-kal) teljesült kiadás, továbbá az 1 599,2 Mrd Ft összegben teljesültek (az eredeti előirányzathoz képest 19,4%-kal) a XIX. Uniós fejlesztések fejezet 2. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím 9. 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok alcím kapcsán felmerült kiadások.

Az elemzés 2. sz. mellékletében szereplő táblázat a központi alrendszer felülről nyitott, és módosítással túlléphető előirányzatainak 2020. évi alakulását foglalja össze külön kiemelve a 25 központi költségvetési fejezetet érintő előirányzatok alakulását. A táblázat adataiból látható, hogy a költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatokkal érintett 25 költségvetési fejezet vonatkozásában összesen 2 477,9 Mrd Ft összegben, a 9 134,5 Mrd Ft összegű eredeti kiadási előirányzatok 27,1%-át kitevő arányban voltak jelen a módosítás nélkül és módosítással túlléphető előirányzatok a 2020. évben. A módosítás nélkül és módosítással túlléphető kiadási előirányzatok 3 136,2 Mrd Ft összegű teljesítése a 14 451,3 Mrd Ft összegű teljesített kiadási előirányzatok 21,7%-át tették ki a 25 költségvetési fejezet esetében.

4.4. A központi költségvetés maradványai (2020.) és azok felhasználása

A költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei is kiadási fejezet 43. Központi Maradványszámlolási Alap címre a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok terhére 2020. évben összesen 339,1 Mrd Ft maradvány került befizetésre, amely 52,5 Mrd Ft-tal, 18,3%-al magasabb az egy évvel korábbi összegnél.

5. A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN BEVÉTELEINEK ALAKULÁSA

A költségvetés közvetlen bevételeinek tervezésére a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetében került sor. A költségvetés közvetlen bevételeit érintően számos szabályozási változás történt a 2020. évben, amelyek többek között a személyi jövedelemadó, az általános forgalmi adó és a kisvállalati adó adónemeket egyaránt érintették, továbbá új adónemként jelent meg évközben a kiskereskedelmi különadó. Az adórendszer egyszerűsítése érdekében folytatódtak az adóösszevonások és –megszüntetések is. A Költségvetési törvényben szereplő, 2020. évi főbb változásokat a 12. sz. táblázat foglalja össze (a főbb adóváltozások részletezését a 3. sz. melléklet mutatja be).

12. táblázat

A hazai adórendszer Költségvetési törvényben szereplő, 2020. évi főbb változásai

szociális hozzájárulási adó mértékének csökkentése (17,5%-ról 15,5%-ra)
egyszerűsített vállalkozói adó (EVA) megszüntetése
személyi jövedelemadó mentesség bevezetése megadott feltételek mellett
kisvállalati adó mértékének csökkentése (13%-ról 12%-ra)
adóelőleg-feltöltési kötelezettség változása
reklámadó felfüggesztése
kiskereskedelmi különadó bevezetése
kereskedelmi-szálláshely szolgáltatás áfakulcsának csökkentése (18%-ról 5%-ra)
turizmusfejlesztési hozzájárulás bevezetése
preferált kistelephelyeken lakásépítés-bővítés esetén áfa-visszatérítési támogatás

Forrás: 2020. évi költségvetési törvény alapján ÁSZ szerkesztés

A fenti szabályozási változások mellett ugyanakkor szükségessé váltak olyan intézkedések is a 2020. év folyamán, amelyeket a Kormány a koronavírus-válság negatív hatásainak enyhítése érdekében hozott. Ezek az adókönyvitések hármast célul szolgáltak: a vállalkozások adóterheinek és adminisztratív terheinek csökkentését, a vállalkozások folytatását, valamint a munkahelyek megtartását. A koronavírus-járvány hatására meghozott tudatos adókönyvitések és az adózói adminisztrációs terhek mérséklése a központi költségvetés közvetlen bevételeire csökkentő hatást gyakoroltak.

A koronavírus-járvány negatív hatásainak enyhítése érdekében bevezetett, főbb adókönyvitéseket a 13. sz. táblázat foglalja össze (a főbb adókönyvitések részletezése Függelékben kerül bemutatásra).

13. táblázat

A koronavírus-járvány kapcsán bevezetett főbb adókönyvitések a 2020. évben

szociális hozzájárulási adó kötelezettség alóli mentesülés
járuékmentesség
könnyítések a kisadózó vállalkozások tételes adójában
turizmusfejlesztési hozzájárulás fizetési kötelezettség alóli mentesülés
a Széchenyi Pihenő Kártya formájában - béren kívüli juttatásként - adható összeg emelése és mentesítése a szociális hozzájárulási adó alól
az idegenforgalmi adó felfüggesztése és az azzal összefüggő költségvetési rendelkezések
társasági adót érintő kedvezmények
5%-os ÁFA az elvitelre vagy házhoz szállítással értékesített étel- és italforgalomra
szakképzési hozzájárulás alóli mentesség
rehabilitációs hozzájárulás kedvezménye
könnyítés a kisvállalati adóban

Forrás: 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet, 140/2020. IV. 21.) Korm. rendelet, 171/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet, 485/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet, 498/2020. (XI. 13.) Korm. rendelet alapján ÁSZ szerkesztés

A koronavírus-járvány okozta gazdasági visszaesés miatt csökkenő adó- és járulékalapok, valamint a vállalkozásokat támogató adó- és járulékcsoökkentések egyaránt csökkentő hatásúak voltak a költségvetés bevételeire. Ezen belül a legnagyobb csökkenés a fogyasztási adóknál és a munkát terhelő adóknál, járulékoknál mutatkozott (a szociális hozzájárulási adókból, járulékokból eredő bevételek csökkenéséről lásd az elemzés különálló fejezetét).

A koronavírus-járvány miatt kieső adó- és járulékbévételeket ugyanakkor ellensúlyozták az újonnan bevezetett adók, amelyekből származó bevételeket a Kormány a védekezés finanszírozásához használt fel.

- A 108/2020. (IV. 14.) Korm. rendelet a hitelintézetekre különadót vetett ki. A járványügyi különadót (összesen 55,0 Mrd Ft összegben) a pénzügyi szervezetek különadóján felül kellett 2020. évben megfizetni.
- A 2020. május 1-jén hatályba lépett, 109/2020. (IV. 14.) Korm. rendelettel került bevezetésre a kiskereskedelmi különadó, amely a rendeletnek megfelelően a veszélyhelyzet megszűnésének napjáig terhelte volna az adóalanyokat, azonban az 2020. június 10-től az adórendszer részévé vált a kiskereskedelmi különadóról szóló 2020. évi XLV. törvény elfogadásával.

A költségvetés közvetlen bevételei vállalkozások költségvetési befizetései, fogyasztáshoz kapcsolt adók, valamint a lakosság költségvetési befizetései címein a 2019-2020. években realizált bevételek alakulását a 14. sz. táblázat foglalja össze.

14. táblázat

A fogyasztáshoz kapcsolt adók, valamint a vállalkozások és a lakosság költségvetési befizetések alakulása a 2019-2020. években (Mrd Ft és százalék)

Megnevezés	2019. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Vállalkozások költségvetési befizetései	955,5	1 216,9	1 064,1	-152,8	87,4%
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	6 140,1	6 636,9	6 267,6	-369,3	94,4%
Lakosság költségvetési befizetései	2 698,1	2 898,7	2 793,4	-105,3	96,4%

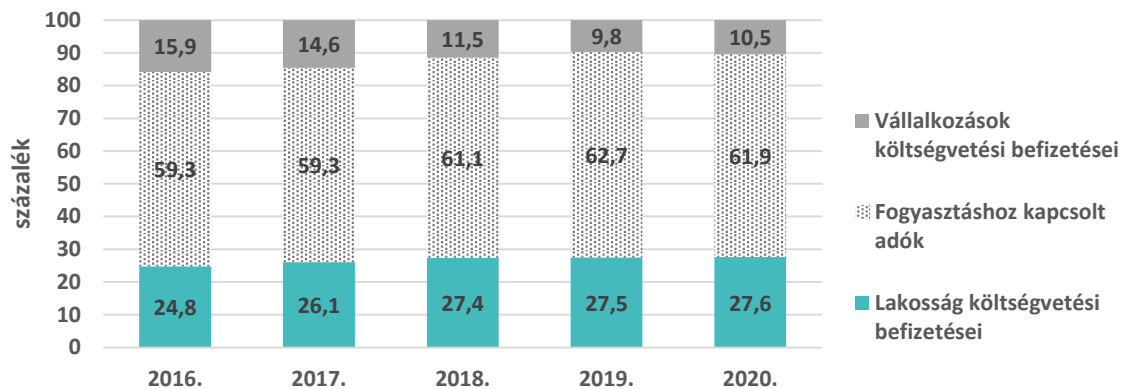
Forrás: 2019. évi zárszámadási törvény, Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A táblázat adatai alapján látható, hogy a vállalkozások költségvetési befizetései, a fogyasztáshoz kapcsolt adók, illetve a lakosság költségvetési befizetései teljesítési adatai a koronavírus-járvány miatt meghozott tudatos (munkahelymegtartó és a gazdaság mielőbbi kilábalását támogató) adócsökkentő intézkedések következtében egyaránt elmaradtak a 2020. évi eredeti előirányzathoz viszonyítva.

A munkát terhelő adók csökkentése következtében a munkavállalók mellett jelentősen mérséklődtek a vállalkozások adóterhei is. A feketegazdaság visszaszorítása érdekében tett intézkedések¹⁶ eredményeképpen 2014 óta folyamatosan javult az adóbeszedés hatékonysága. Emellett csökkent az áfarés és nőtt az effektív áfakulcs. Mindezt a költségvetés közvetlen bevételeinek főbb címein teljesült adatok is jól tükrözik. A 2020. évi gazdasági visszaesés ellenére ugyanis a 2019. évi bevételekhez képest 3,4%-kal magasabb összegű bevétel realizálódott a vállalkozások költségvetési befizetései, a fogyasztáshoz kapcsolt adók és a lakosság költségvetési befizetései címeiken.

¹⁶ 2014-ben bevezetésre kerültek az online pénztárgépek, 2015-től az elektronikus közúti áruforgalom-ellenőrző rendszer, 2016-tól POS terminál telepítési program indult, 2018-tól online számla adatszolgáltatás bevezetésére került sor, majd 2020 júliustól kiterjesztésre valamennyi belföldi áfaalany-vállalkozás közötti számlaforgalomra.

A közvetlen bevételek főbb címeinek egymáshoz viszonyított aránya a 2016-2020. költségvetési években (százalék)

Forrás: 2016-2019. évi zárszámadási törvények, Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A 11. sz. ábra adatai alapján látható, hogy a korábbi adópolitikai célkitűzések teljesülését (fogyasztást terhelő adók súlyának növelése, tőkejövedelmeket terhelő adók részarányának mérséklése) 2020. évben megtörte a koronavírus-járvány. A járvány negatív hatásainak enyhítése miatt ugyanis számos adópolitikai intézkedés meghozatala vált szükségessé. A XLII. Költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet főbb címeinek egymáshoz mért arányait összevetve látható, hogy a lakosság költségvetési befizetései arányának változatlansága mellett a gazdálkodó szervezetek befizetései növekedése, illetve a fogyasztáshoz kapcsolt adók arányának csökkenése volt tapasztalható a 2020. évben. A koronavírus-járvány hatásaként ugyanis a fogyasztás visszaesése és – a járvány visszaszorítása érdekében meghozott korlátozó intézkedések következményeként – a szolgáltatások igénybevételének mérséklődése a fogyasztáshoz kapcsolt adóbevételek arányának csökkenését idézte elő.

5.1. A vállalkozások költségvetési befizetései

A vállalkozások költségvetési befizetései cím bevételei 12,6%-kal elmaradtak a tervezett összegtől, 1 064,1 Mrd Ft összegben teljesültek, ugyanakkor a 2019. évi teljesítési adatot így is meghaladták. A főbb bevételek adatainak alakulását a 15. sz. táblázat foglalja össze.

A **társasági adó** mértéke 2017. év óta változatlan, 9%. A társasági adó bevétel 2020. évre tervezett 501,1 Mrd Ft összegű előirányzata a 2019. évi előirányzat szerinti 399,5 Mrd Ft társaságiadó-bevételnél 101,6 Mrd Ft-tal 25,4%-kal, míg a 2019. évi teljesítésnél 65,2%-kal magasabb volt. Ennek háttérében részben a 2020. évre tervezett gazdasági növekedés, részben pedig a társasági adón keresztüli sport- és kultúrátámogatási rendszert érintő szabályozásváltozások álltak. A társasági adó előirányzathoz viszonyított teljesülésére csökkentő hatást gyakorolt egyfelől, hogy a gazdálkodó szervezetek járvány okozta bevételkiesése miatt az alacsonyabb összegű adóalap kisebb adófizetési kötelezettséget vont maga után (amelyet az adóalanyok előlegmérés iránti kérelem alapján meghozott előlegméréseléssel érvényesítettek¹⁷ a 2020. évben). Másfelől a 171/2020. (IV. 30.) Korm. rendeletben foglaltak alapján a 2019. adóévre vonatkozóan a társasági adó esetén az adózás előtti nyereség teljes összege, de legfeljebb 10 Mrd Ft a lekötött tartalékba volt helyezhető. Mindezen tudatos adókönyvitések és a gazdasági visszaesés következtében a tervezettnél 94,6 Mrd Ft-tal kevesebb társasági adó teljesült.

¹⁷ az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. tv. 69. §

A Vállalkozások költségvetési befizetései cím főbb bevételeinek alakulása

Megnevezés	2019. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Vállalkozások költségvetési befizetései	955,5	1 216,9	1 064,1	-152,8	87,4%
<i>ebből</i>					
Társasági adó	303,3	501,1	406,5	-94,6	81,1%
Pénzügyi szervezetek különadója	56,7	65,0	66,0	1,0	101,5%
Cégautó adó	36,4	38,2	37,8	-1,6	98,9%
Bányajáradék	45,6	38,0	30,7	-7,3	80,1%
Energiaellátók jövedelemadója	26,6	74,3	63,6	-10,7	85,6%
Kisadózók tételes adója	158,5	192,6	158,2	-34,4	82,1%
Kisvállalati adó	70,5	87,6	83,4	-4,2	95,2%

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvény, Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A **pénzügyi szervezetek különadója** 2020. évben 66,0 Mrd Ft összegben teljesült, amely az eredeti előirányzatot 1,0 Mrd Ft-tal haladta meg. A Kormány a veszélyhelyzet kihirdetésekor döntött a hiteltörlesztések felfüggesztéséről (47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet), továbbá a 108/2020. (IV. 14.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően 55,0 Mrd Ft összegű járványügyi különadó befizetésére is kötelezte a pénzügyi szervezeteket. A járványügyi különadót a pénzügyi szervezetek különadóján felül kellett 2020. évben megfizetni (2020. június 10. napjáig kellett megállapítani, és az adókötelezettséget 2020. június 10. napjáig, 2020. szeptember 10. napjáig és 2020. december 10. napjáig egyenlő részletekben kellett megfizetni). A hitelintézeti különadó a 2020. évi XLVI. törvény értelmében a hitelintézetek által az államnak nyújtott kamatmentes kölcsönnek alakult át, a bankok a következő öt évben a megfizetett veszélyhelyzeti különadóra adóbeszámítást alkalmazhatnak (Juhász, 2020b). A járványügyi különadó teljes összegében (55,0 Mrd Ft) a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet bevételeit képezte, az Alap feltöltését szolgálta.

Az **energiaellátók jövedelemadójából** 2020. évben befolyt költségvetési bevételek 10,7 Mrd Ft-tal elmaradtak a tervezett összeghez képest, a 63,6 Mrd Ft összegű teljesítés az eredeti előirányzathoz viszonyított 85,6%-os arányt ért el. Ennek oka, hogy a tervezéskor készített kedvező prognózis, a 2020. évre vonatkozóan figyelembe vett kedvező makrogazdasági folyamatok teljesülése elmaradt.

A központi költségvetés **kisadózók tételes adójából** teljesített 2020. évi bevétele 158,2 Mrd Ft volt, amely csupán 0,3 Mrd Ft-tal maradt el a 2019. évi teljesítési adatokhoz viszonyítva, azonban 2020. évre tervezett előirányzat mindössze 82,1%-ában teljesült. A 2020. évre várt bevétel növekedés egyrészt a kisadózó adóalanyi körben jelentkező adózók számának növekedéséből (a 2019. évben megszüntetésre került EVA miatti adózói létszám növekedéséből), másrészt az év végén elszámolásra kerülő, az értékhatárt meghaladó bevételeket érintő százalékos adóból várt magasabb bevételből származott. A kisadózók tételes adója szerint adózó adóalanyok száma bár jelentősen nőtt, azonban a veszélyhelyzetre tekintettel a kisadózók tételes adója szerint adózó adóalanyok - tevékenységük szüneteltetése okán - 2020. évben több hónapra keresztül mentesültek az adófizetési kötelezettség alól (a 61/2020. (III. 23.) Korm. rendeletnek megfelelően 2020. március – június közötti időszakban). Az adókönyvitések és a gazdasági visszaesés következtében így a tervezetthez képest 34,4 Mrd Ft-tal kevesebb adó realizálódott.

A koronavírus-járvány miatt új adónemként 2020. május 1-jétől került bevezetésre a **kiskereskedelmi különadó**, amely a 2020. évi költségvetés bevételei között nem került tervezésre, az évközi bevezetés okán

azonban az adónem kapcsán 47,6 Mrd Ft bevétel teljesült a költségvetésben a 2020. év során. A kiskereskedelmi különadóból származó bevétel teljes összegében a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet bevételeit képezte.

5.2. A fogyasztáshoz kapcsolt adók

A Fogyasztáshoz kapcsolt adók cím bevételei 74,5%-a az általános forgalmi adóból, míg további 19,1%-a jövedéki adóból származott. Az eredeti előirányzatoktól 369,4 Mrd Ft-tal maradt el a 6 267,5 Mrd Ft összegű teljesítés, amely jelentős bevételkiesést jelentett a központi költségvetésben. A fogyasztáshoz kapcsolt adók főbb bevételeinek alakulását a 16. sz. táblázat foglalja össze.

16. táblázat

A Fogyasztáshoz kapcsolt adók költségvetési befizetései cím főbb bevételeinek alakulása

Megnevezés	2019. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	6 140,1	6 636,9	6 267,5	-369,4	94,4%
<i>ebből</i>					
Általános forgalmi adó	4 532,4	4 969,7	4 669,0	-300,7	93,9%
Jövedéki adó	1 176,4	1 226,4	1 196,0	-30,4	97,5%
Regisztrációs adó	25,1	26,6	19,5	-7,1	73,4%
Pénzügyi tranzakciós illeték	243,4	226,3	217,8	-8,5	96,2%
Biztosítási adó	82,5	98,0	98,6	0,6	100,6%
Turizmusfejlesztési hozzájárulás	26,9	35,9	9,9	-26,0	27,6%

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvény, Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

Az **általános forgalmi adóból** származó bevételek 4 969,7 Mrd Ft-os összegben kerültek tervezésre a 2020. évi költségvetésben, amely összeg 9,6%-kal haladta meg a 2019. évi teljesítési adatokat. A 2020. évben az általános forgalmi adóbevétel az eredeti előirányzat 93,9%-os arányában teljesült, az alcímen realizált bevétel nagysága 4 669,0 Mrd Ft volt, amely 300,7 Mrd Ft-tal maradt el a tervezett összeghez képest, azonban 3,0%-kal meghaladta a 2019. évi teljesítési adatokat. A tervezéskor használt kedvező makrogazdasági prognózis elmaradása, így a lakosság fogyasztásának, a beruházási hajlandóságnak, a termelésnek, valamint az importforgalomnak a visszaesése együttesen okozták az általános forgalmi adóbevételek tervezettől való elmaradását.

A **jövedéki adóból** 2020. évben 1 196,0 Mrd Ft bevétel származott, amely 19,6 Mrd Ft-tal meghaladta a 2019. évi teljesítést, azonban 30,4 Mrd Ft-tal elmaradt a 2020. évi költségvetésben tervezett összeg nagyságától. A tervezettől 2,5%-kal kisebb mértékű jövedéki adóbevétel egyrészt a 2020. évre prognosztizált fogyasztás- és GDP növekedés elmaradására vezethető vissza. A jövedéki termékek közül az üzemanyag-fogyasztás elmaradt az előző évi adatokhoz képest (a motorbenzin az előző évi fogyasztás 93,1%-át, míg a gázolaj a 95,1%-át érte el). A legnagyobb visszaesés a március-április, július és október hónapokban volt tapasztalható, amely a koronavírus járvány miatt bevezetett korlátozó intézkedések hatására vezethető vissza. Ezzel szemben az alkoholdermékek fogyasztása 10,3%-kal, míg a cigaretta és dohánytermékek fogyasztása 1,5% körüli értékkel haladták meg az előző év adatait (NAV 2021), amely a bevezetett korlátozó intézkedések következményével magyarázható. Az érintett termékek vonatkozásában tapasztalt fogyasztás emelkedés a jövedéki adóbevételekre növelő hatást gyakorolt.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** befolyt összeg 2020. évben 217,8 Mrd Ft-tal növelte a költségvetési bevételeket. A realizált összeg 8,5 Mrd Ft-tal maradt el a 2020. évre tervezett előirányzattól, illetve 26,6 Mrd Ft-tal alacsonyabb volt a 2019. évben pénzügyi tranzakciós illetékből befolyt bevételek összegétől. A tervezetnél alacsonyabb szintű teljesülés háttérében a koronavírus-járvány miatt (a 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelettel) bevezetett hiteltörlesztési moratórium hatására csökkenő pénzügyi tranzakciós illetékkötelezettség húzódott. A 2019. évben befolyt bevételi összegtől való elmaradás a postai csekkek 20 ezer Ft összegig meghatározott illetékkötelezettség alól történő mentesítése, továbbá a 2020. január 1-jétől a kincstári körbe tartozó ügyfelek ügyleteinek pénzügyi tranzakciós illetékkötelezettsége megszűnése miatt¹⁸ valósult meg.

A **turizmusfejlesztési hozzájárulás** 35,9 Mrd Ft összegben került betervezésre a 2020. évi költségvetés bevételei között, amely 33,5%-kal haladta meg a 2019. évi teljesítési adatokat. Az alcímen 9,9 Mrd Ft bevétel folyt be, amely az eredeti előirányzat 27,6%-ában való teljesülését jelentette, így 26,0 Mrd Ft bevétel elmaradás történt a turizmusfejlesztési hozzájárulás alcímen. Ennek háttérében a vendéglátó forgalom járvány hatása miatti visszaesése, illetve a kereskedelmi szálláshely-szolgáltatásokra kiterjesztett turizmusfejlesztési hozzájárulás fizetési kötelezettség elengedése¹⁹ állt.

5.3. A lakosság költségvetési befizetései

A Lakosság költségvetési befizetései cím bevételeinek döntő hányada személyi jövedelemadóból és lakossági illetékbeizetésből származott. A lakosság költségvetési befizetései címen 3,6%-kal, 105,3 Mrd Ft-tal maradtak el a bevételek a tervezett összeghez képest, 2 793,4 Mrd Ft összegben teljesültek (17. sz. táblázat).

17. táblázat

A Lakosság költségvetési befizetései cím főbb bevételeinek alakulása

Megnevezés	2019. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Lakosság költségvetési befizetései	2 698,1	2 898,7	2 793,4	-105,3	96,4%
<i>ebből</i>					
Személyi jövedelemadó	2 424,6	2 608,9	2 527,9	-81,0	96,9%
Gépjárműadó	50,4	51,5	51,5	-	100,0%
Egyéb lakossági adó	7,8	8,8	6,8	-2,0	77,3%
Lakossági illetékek	215,6	229,5	207,2	-22,3	90,3%

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvény, Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A **személyi jövedelemadóból** 2 527,9 Mrd Ft bevétel származott a 2020. évben, amely 81,0 Mrd Ft-tal elmaradt a tervezett összeghez képest, azonban 4,2%-kal meghaladta a 2019. évi teljesítést. A 2020. évben 9,7%-kal nőtt a nemzetgazdasági bruttó átlagkereset (KSH 2021b), azonban a foglalkoztatottak létszáma 52 ezer fővel, 4 millió 460 ezerre csökkent, valamint nőtt a részmunkaidős foglalkoztatás, amely összességében személyi jövedelemadó-bevétel kiesést eredményezett. Emellett 2020. január 1-jétől – a Családvédelmi Akcióterv keretében – az életük során legalább négy gyermeket nevelő nők mentesültek a személyi jövedelemadó megfizetése alól, amely mentesség 46 ezer főt érintett és kb. 16 Mrd Ft összegű személyi jövedelemadó elengedést jelentett.²⁰

¹⁸ a pénzügyi tranzakciós illetékről szóló 2012. évi CXVI. törvény tárgyi hatályának változása

¹⁹ A 47/2020 (III. 18.) Korm. rendelet értelmében a turizmusfejlesztési hozzájárulás megfizetésére kötelezetteknek a 2020. március 1-től 2020. június 30-ig terjedő időszakra nem kellett turizmusfejlesztési hozzájárulást fizetni.

²⁰ <https://kormany.hu/hirek/iden-sem-kell-a-negy-vagy-tobbgyermekes-edesanyoknak-szja-t-fizetni>

Gépjárműadó bevétel 51,1 Mrd Ft összegben került tervezésre a 2020. évi költségvetésben, amely 51,5 Mrd Ft-ban teljesült. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet értelmében a gépjárműadó bevételek előirányzataiból 34,4 Mrd Ft összegben történt elvonás a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet bevételei javára, amely 33,8 Mrd Ft összegben teljesült.

Az **egyéb lakossági adóbefizetések** soron a saját gyümölcsből történő gyümölcsparlat főzetés után befolyó szeszadóból és az egyéb vámbefizetések utólagos elszámolásából származó befizetések jelentek meg. Az egyéb lakossági adóbefizetések tervezett összege 8,8 Mrd Ft volt az évben, amelytől 22,7%-kal, 2,0 Mrd Ft-tal elmaradt a 6,8 Mrd Ft összegű teljesítés.

A 2020. évben a **lakossági illetékbevételek** teljesítési adata 9,7%-kal maradt el a tervezett összeghez képest, így a 207,2 Mrd Ft összegű lakossági illetékbevételek 22,3 Mrd Ft bevételekiesést eredményezett a központi költségvetés számára. A bevétel elmaradáshoz hozzájárult egyfelől, hogy 2020-ban mintegy 32 ezer darabbal kevesebb volt hazánkban az első alkalommal forgalomba helyezett új és használt közúti járművek száma, mint a 2019-ben (KSH STADAT 24.2.1.20.). Másfelől az ingatlanértékesítések számának és értékének elmaradása, illetve a lakossági jelzáloghitelezés lassulása visszafogta a bevételek teljesülését. A magánszemélyek között létrejött lakástranzakciók száma ugyanis jelentősen elmaradt a 2019. évi adatokhoz képest (a 2020. évi adatok mindössze 50,6%-át érték el) (KSH STADAT 18.1.1.15).

5.4. Egyéb költségvetési bevételek

A költségvetés XLII. fejezet 04. címen tervezték az egyéb költségvetési bevételeket, amely a Vegyes bevételek és Központosított bevételek alcímeket foglalta magában. Az egyéb költségvetési bevételek 2020. évben 483,3 Mrd Ft összegben teljesültek, a tervezett összeghez képest 1,4 Mrd Ft-tal maradtak el, amelyet a vegyes bevételek többlete, illetve a központosított bevételek bevétel elmaradásának együttes hatása okozott. Az Egyéb költségvetési bevételek cím bevételeinek alakulását a 18. sz. táblázat foglalja össze.

18. táblázat

Az Egyéb költségvetési bevételek cím bevételeinek alakulása

Megnevezés	2019. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Egyéb költségvetési bevételek	490,0	484,7	483,3	-1,4	99,7%
Vegyes bevételek	34,0	11,8	45,6	33,8	386,4%
<i>ebből</i>					
Egyéb vegyes bevételek	15,2	8,8	40,2	31,4	456,8%
Kezesség-visszatérülés	16,9	3,0	3,3	0,3	110,0%
Központosított bevételek	456,0	473,0	437,6	-35,4	92,5%
<i>ebből</i>					
Bírságbevételek	48,6	36,3	45,9	9,6	126,4%
Termékdíjak	82,7	86,2	77,1	-9,1	89,4%
Egyéb központosított bevételek	21,6	24,9	20,2	-4,7	81,1%
Megtett úttal arányos útdíj	215,7	235,2	217,1	-18,1	92,3%
Hulladéklerakási járulékból származó bevétel	16,1	14,4	15,2	0,8	105,6%
Időalapú útdíj	71,2	76,0	62,2	-13,8	81,8%

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvény, Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

Az **egyéb vegyes bevételek** előirányzata többek között a költségvetés terhére korábban nyújtott támogatások visszafizetéséből, a felszámolásokból származó bevételekből, valamint a kezességvállalási díjakból tevődött össze. Ez utóbbi döntő hányada 2020. évben a babaváró támogatások igénybeviteléhez kapcsolódó kezesi díjbevitelből (becsült éves átlagos kölcsönállomány 0,5%-a) származott. A 2020. évben 615 Mrd Ft értékben helyeztek ki a bankok babaváró hiteleket, ami az éves hitelkibocsátás 30%-a volt (MNB 2021a). Az egyéb vegyes bevételek 40,2 Mrd Ft-os összegben teljesültek, amely összeg 31,4 Mrd Ft-tal haladta meg a tervezett előirányzatot.

A **központosított bevételek** tervezettől való elmaradása legnagyobb arányban a megtett úttal arányos és időalapú útdíj bevételek kapcsán keletkezett bevételkiesésre vezethető vissza. A megtett úttal arányos útdíj 217,1 Mrd Ft összegben, a tervezett összeg 92,3%-ában, míg az időalapú útdíjból származó bevételek 62,2 Mrd Ft összegben, a tervezett előirányzathoz képest 13,8 Mrd Ft-tal realizálódtak alacsonyabb szinten. Mindennek hátterében a járvány okozta közúti forgalom, valamint a közúti áruszállítás visszaesése állt (utóbbi érték a 2020. évben a 2019. évi teljesítés 87,3%-át érte el) (KSH STADAT 24.2.1.2.).

5.5. Költségvetési befizetések

A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet 5. Költségvetési befizetések címen 161,2 Mrd Ft bevételt terveztek a 2020. évben, amely 20,1 Mrd Ft-tal alacsonyabb, 141,1 Mrd Ft összegben teljesült, aminek részletes adatait a 19. sz. táblázat foglalja össze.

19. táblázat

A Költségvetési befizetések cím bevételeinek alakulása

Megnevezés	2019. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Költségvetési befizetések	570,7	161,2	141,1	-20,1	87,5
<i>ebből</i>					
Központi költségvetési szervek	137,4	26,0	34,4	8,4	132,3%
Önkormányzatok befizetései	10,5	-	9,7	9,7	n.é.
Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap befizetése	21,2	21,2	21,2	0	100,0%
Önkormányzati szolidaritási hozzájárulás	44,6	43,0	58,1	15,1	135,1%
Nemzeti Foglalkoztatási Alap befizetése	70,0	71,0	17,8	-53,2	25,1%

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvény, Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

Az önkormányzati szolidaritási hozzájárulást a 34 ezer Ft-nál magasabb egy lakosra jutó adóerő-képességgel rendelkező települések egy része teljesíti a központi költségvetés felé. A 2020. évben teljesült befizetések 15,1 Mrd Ft-tal meghaladták a tervezett előirányzatot, amely 58,1 Mrd Ft-os összegű bevétel teljesülést jelentett.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap költségvetési befizetést teljesít az állami fenntartású szakképző iskolák működési költségeihez és a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők ellátásához. Ennek 2020. évre tervezett összege 71,0 Mrd Ft volt a költségvetésben, amely mindössze a tervezett összeg egynegyedében, 17,8 Mrd Ft-os összegben teljesült. A tervezettnél alacsonyabb teljesülés hátterében az időarányos teljesítés állt, tekintve, hogy a 92/2020. (IV. 6.) rendelet 2. § (7) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a Nemzeti Foglalkoztatási Alap fejezet megszűnt, és előirányzatai a XLVII. Gazdaságvédelmi Alap fejezetbe kerültek át.

6. A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

A költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadási fejezetén belül 1 613,4 Mrd Ft összegben kerültek megtervezésre a kiadások, amelyek 10,5%-kal túlteljesültek a 2020. év során, így a fejezetben belül realizált kiadások 169,3 Mrd Ft összeggel meghaladták a költségvetés közvetlen kiadásainak tervezett összegét.

A költségvetés közvetlen kiadásainak főbb adatait a 20. sz. táblázat foglalja össze a 2020. év vonatkozásában.

2019. táblázat

A költségvetés közvetlen kiadásainak alakulása 2020. évben

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eltérés (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Közvetlen kiadások	1 613,4	1 782,7	169,3	110,5%
<i>ebből</i>				
Babaváró támogatás - banki költségtérítés, tartozások elengedése, kamattámogatása	26,3	38,7	12,4	147,1%
Egyéb lakástámogatások	296,7	251,5	-45,2	84,8%
Szociálpolitikai menetdíj támogatás	90,5	65,0	-25,5	71,8%
Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz	628,0	652,0	24,0	103,8%
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	397,7	449,8	52,1	113,1%

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezete 2020. évtől kezdődően három új címmel bővült a családvédelmi akcióterv részét képező babaváró támogatásokhoz, illetve azok folyósításához kapcsolódóan. A babaváró támogatáshoz, illetve annak folyósítása kapcsán felmerült banki költségtérítés, tartozások elengedése, kamattámogatása vonatkozásában a tervezett 26,3 Mrd Ft összegű kiadással szemben 12,4 Mrd Ft-os túlteljesítéssel 38,7 Mrd Ft összegben realizálódtak a kiadások, amelynek háttérében a támogatás igénybevételének tervezetét meghaladó intenzitása állt.

Az Egyéb lakástámogatások előirányzatából került finanszírozásra az Otthonteremtési Program célkitűzéseinek megvalósítása: az előirányzatból finanszírozta a költségvetés a lakáscélú állami támogatásokat, többek között a családi otthonteremtési kedvezményt (CSOK), az adóvisszatérítési támogatást, az otthonteremtési kamattámogatást. Az egyéb lakástámogatások 251,5 Mrd Ft teljesített összege a tervezettől 45,2 Mrd Ft-tal elmaradt.

A szociálpolitikai menetdíj támogatás vonatkozásában 2020. évben felmerült kiadások 25,5 Mrd Ft-tal elmaradtak a tervezett előirányzathoz viszonyítva, 65,0 Mrd Ft összegben, 71,8%-os szinten teljesültek. Az elmaradás a járványhelyzet következtében csökkenő utazási hajlandósággal és a kijárási korlátozással összefüggő szűkített időintervallumban való személyszállítási szolgáltatás igénybevételével magyarázható.

A Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz cím a tervezetthez képest 24,0 Mrd Ft-tal túlteljesült, a címen 652,0 Mrd Ft összegű kiadás realizálódott a 2020. évben, amelyet a Nyugdíjbiztosítási Alap támogatása kapcsán felmerült pénzeszköz-átadásnak az eredeti előirányzatot 51,1%-kal történő túlteljesítése okozott.

A Hozzájárulás az EU költségvetéséhez cím 397,7 Mrd Ft összegű eredeti előirányzattal került megtervezésre a 2020. évi költségvetésben. A hozzájárulás összege az EU többéves pénzügyi keretében 2020. évre

meghatározott várható kiadási főösszeghez igazodott, és figyelembe vette a releváns makrogazdasági előrejelzéseket. Az előirányzat 449,8 Mrd Ft összegben teljesült, ezzel 52,1 Mrd Ft-tal, 13,1%-kal meghaladva a 2020. évben tervezett összeget. Ennek oka elsősorban, hogy a koronavírus-járvány és egyéb tényezők (pl. Görögország támogatása a migrációs nyomás kezelése érdekében, természeti károk helyreállítása érdekében katasztrófasegély) miatt az uniós költségvetés módosításra került (Európai Tanács, 2020), ezért emelkedett a befizetési kötelezettség összege.

7. AZ EURÓPAI UNIÓS FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁNAK ALAKULÁSA

A 2020. évre vonatkozóan az európai uniós fejlesztésekre 1 513,2 Mrd Ft bevételi, 1 682,3 Mrd Ft kiadási előirányzat mellett 169,1 Mrd Ft hiányt terveztek a költségvetésben. A bevételi előirányzat 1,3%-kal meghaladta, míg a kiadási előirányzat 14,0%-kal elmaradt a 2019. évi eredeti előirányzatokhoz képest. A 2020. évben 2 006,5 Mrd Ft összegben teljesültek a bevételek, illetve 2 025,4 Mrd Ft összegben az uniós fejlesztésekre fordított kiadások, amelynek teljesüléséhez, a felmerült hiány fedezeteként 18,9 Mrd Ft összegű forrás-megelőlegezés vált szükségessé. Az uniós fejlesztések kapcsán kialakult hiány a tervezett összeg 11,2%-át tette ki, amely a bevételeknek a kiadásokhoz képest nagyobb arányú túlteljesítése okán valósulhatott meg.

7.1. Az európai uniós bevételek alakulása

Az európai uniós fejlesztések bevételei 2 008,4 Mrd Ft összegben teljesültek a 2020. évben, ami 32,7%-kal, 495,2 Mrd Ft-tal haladta meg a tervezett előirányzatot. A realizált bevételek 70,9%-a kohéziós operatív programokhoz, további 12,6%-a vidékfejlesztési és halászati programokhoz és CEF projektekhez kapcsolódtak. Az európai uniós fejlesztések bevételeinek 0,9%-a a XIX. Uniós fejlesztések fejezetben, 99,1%-a pedig a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetben került megtervezésre. Az európai uniós bevételek 2020. évi alakulását a 21. sz. táblázat mutatja be.

20. táblázat

A központi költségvetés uniós bevételeinek alakulása a 2020. évben

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eltérés (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
XIX. Uniós fejlesztések fejezet uniós bevételei	13,2	306,4	293,2	2 321,2%
XLII. fejezet, Uniós programok bevételei ebből	1 482,0	1 681,1	199,1	113,4%
Kohéziós operatív programok	1 271,8	1 423,6	151,8	111,9%
Vidékfejlesztési és halászati program, CEF projektek	198,0	252,3	54,3	127,4%
Egyéb programok	12,2	5,2	-7,0	42,6%
XLII. fejezet, Egyéb uniós bevételek*	17,1	17,8	0,7	104,1%
Egyéb, más fejezetekben megjelenő uniós fejlesztési források	0,6	3,4	2,8	566,7%
Összesen	1 513,2	2 008,4	495,2	132,7%

* Vámbeszédési költség megtérítése, Uniós támogatások utólagos megtérülése

Forrás: 2019. évi zárszámadási törvény és Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A XIX. Uniós Fejlesztések fejezetben tervezett európai uniós bevételek az eredeti előirányzat 23-szorosát meghaladó összegben teljesültek a 2020. év során. Ennek oka egyrészt, hogy év közben 87,2 Mrd Ft összegű többletbevétel keletkezett a 2014-2020. közötti kohéziós politikai operatív programok vonatkozásában. Másrészt 2020. év folyamán képezték meg az Alapok Alapja GINOP, VEKOP és EFOP pénzügyi eszközök jogcímcsoportok bevételi előirányzatát a teljesítéssel egyező összegben, 203,6 Mrd Ft-ban, amely így növelő tényezőként hatott a bevételek teljesülésére.

A **XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai** fejezet 6. Uniós programok bevételei címen terveztek meg 2020. évben a 2014-2020 közötti programozási időszakban futó európai uniós programoknál a tárgyévvel megelőző években teljesített kiadások uniós megtérítésének bevételeit, 1 469,8 Mrd Ft összegben. Az előirányzat a tervezetthez képest 14,0%-kal túlteljesült, 1 675,9 Mrd Ft-ban realizálódott. Továbbá 5,2 Mrd Ft bevétel, az eredeti előirányzat 42,6%-ának megfelelő összegben teljesült az egyéb uniós programok bevételei kapcsán.

A **XLII. fejezet 7. Egyéb uniós bevételek** címen a Vámbeszedési költség megtérítése (2. alcím) és az Uniós támogatások utólagos megtérülése (4. alcím) bevételek együttesen a tervezett összeget 4,1%-kal meghaladóan, 17,8 Mrd Ft összeggel teljesültek a Vámbeszedési költség megtérítése alulteljesülése és az Uniós támogatások utólagos megtérülése túlteljesülése okán.

Az **egyéb fejezetek uniós bevételei** az eredeti előirányzat mintegy kétszeresének megfelelő összegben teljesültek a XII. Agrárminisztérium (20. cím, 20. alcím), XIV. Belügyminisztérium (20. cím, 25. alcím), valamint a XV. Pénzügyminisztérium (25. cím, 20. alcím) fejezeteknél összesen 3,4 Mrd Ft összegben.

7.2. Az európai uniós kiadások alakulása

A központi költségvetésben az európai uniós kiadások teljesített kiadásának összege 2 025,4 Mrd Ft-ot tett ki 2020. évben, amely az eredeti előirányzatot 20,4%-kal, 343,1 Mrd Ft-tal meghaladta. A központi költségvetés európai uniós kiadásainak 2020. évi alakulását a 22. sz. számú táblázat foglalja össze.

21. táblázat

A központi költségvetés uniós kiadásainak alakulása a 2020. évben

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eltérés (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Uniós programok kiadásai összesen	1 682,3	2 025,4	343,1	120,4%
<i>ebből</i>				
Kohéziós operatív programok (XIX. Uniós fejlesztések fejezet)	1 339,3	1 599,2	259,9	119,4%
Vidékfejlesztési és halászati program (XIX. Uniós fejlesztések fejezet)	163,6	251,5	87,9	153,7%
Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) projektek (XIX. Uniós fejlesztések fejezet)	115,5	122,2	6,7	105,8%
Egyéb, más fejezetekben megjelenő uniós fejlesztési források	24,1	27,4	3,3	113,7%

Forrás: Magyar Államkincstár (2020a és 2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A **XIX. Uniós fejlesztések** fejezet uniós kiadásai esetében a túlteljesítés a kohéziós politikai operatív programokhoz és a vidékfejlesztési és halászati programokhoz köthető, amelyek esetén a pénzügyi elszámolás kedvező alakulásának és a vártnál gyorsabb ütemű forráslehívás lehetővé tette az eredeti előirányzatot meghaladó összegű teljesítést.

A **más fejezetekben megjelenő uniós kiadások** eredeti előirányzata 2020. évben 13,7%-kal meghaladta a tervezett összeget, 27,4 Mrd Ft összegben teljesült. A felmerült kiadásokat a XII. Agrárminisztérium, XIV. Belügyminisztérium, valamint XV. Pénzügyminisztérium fejezetek uniós kiadásai képezték.

Az XIX. Uniós fejlesztések fejezet teljesült kiadásainak 79,0%-át képezték a 2014-2020. közötti kohéziós politikai operatív programok kapcsán felmerült 1599,2 Mrd Ft összegű kiadások, amelynek alakulásának részletes adatait a 23. sz. táblázat összegzi.

22. táblázat

2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok kiadásainak alakulása a 2020. évben

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eltérés (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Gazdaságfejlesztés és Innovációs OP (GINOP)	515,4	624,0	108,6	121,1%
Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)	46,9	86,7	39,8	184,9%
Terület- és Településfejlesztési OP (TOP)	155,1	191,1	36,0	123,2
Integrált Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)	380,1	308,4	-71,7	81,1%
Környezet és Energetikai Hatékonysági OP (KEHOP)	99,6	174,7	75,1	175,4%
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)	91,5	162,4	70,9	177,5%
Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési OP (KÖFOP)	50,3	50,9	0,6	101,2%
Rászoruló Személyeket Támogató OP (RSZTOP)	0,4	1,0	0,6	250,0%
Összesen	1 339,3	1 599,2	259,9	119,4%

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

Az Uniós fejlesztések fejezetben az egyéb kiadások 252,0 Mrd Ft összegben teljesültek, amelynek meghatározó részét (193,9 Mrd Ft) az Alapok alapja GINOP, VEKOP és EFOP pénzügyi eszközök kiadásai jelentették.

8. EGYÉB BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA

8.1. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap

A XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap (továbbiakban: NCSSZA) alcím megközelítőleg a tervezett szinten teljesült. A költségvetési törvény a kiadásokat 660,7 Mrd Ft-ban tervezte meg, amely 658,6 Mrd Ft-ban, az eredeti előirányzat 99,7%-ában teljesült. Az egyes előirányzatok teljesítési adatait a 24. sz. táblázat összegzi.

23. táblázat

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap kiadásainak alakulása, 2020

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat százalékában
Családi támogatások	398,0	399,4	1,4	100,3%
ebből: Családi pótlék	304,8	309,9	5,1	101,7%
Korhatár alatti ellátások	85,9	92,9	7,0	108,2%
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	152,5	141,8	-10,7	93,0%
ebből: Járási szociális feladatok ellátása	88,4	81,0	-7,4	91,6%
Különféle jogcímen adott térítések	24,3	24,5	0,2	100,9%
Összesen	660,7	658,6	-2,1	99,7%

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A családi támogatásokra 2020-ban összesen 399,4 Mrd Ft-ot fordítottak, amelynek túlnyomó részét, mintegy 310 Mrd Ft-ot a családi pótlékra kifizetett összegek tették ki. A korhatár alatti ellátásokra 92,9 Mrd Ft-ot folyósítottak, amely 7,0 Mrd Ft-tal magasabb az előirányzatnál. Az eltérést az ellátásokkal kapcsolatos emelések és a járandóságra jogosultak létszámnövekedése eredményezte (PM, 2021a). A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra 141,8 Mrd Ft-ot fizettek ki, mely 10,7 Mrd Ft-tal maradt el az eredeti előirányzattól. A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokon belül a legnagyobb összeget (81,0 Mrd Ft) a járási szociális feladatok ellátására fordították, ezen kiadások 7,4 Mrd Ft-tal maradtak el az előirányzattól. A különféle jogcímen adott térítések 2020. évi összege kismértékben maradt el az előző évben kifizetett összegtől. A térítéseken belül a legnagyobb összeget, 17,1 Mrd Ft-ot a közgyógyellátásra fordított kiadások jelentették.

8.2. Az állam vagyonával összefüggő bevételek és kiadások alakulása

Az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések összege a 162,5 Mrd Ft-os előirányzathoz képest 129,8 Mrd Ft-tal magasabb összegben, 292,3 Mrd Ft-ban teljesült, melynek meghatározó tételei voltak a frekvenciahasznosítással kapcsolatos 128,5 Mrd Ft-os összeg, a kvótaértékesítésből származó bevétel, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (MNV Zrt.) rábízott vagyonával kapcsolatos bevételek, továbbá a koncessziós díjakból befolyó összegek és az osztalékbevételek (PM, 2021a). Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások összege a 461,5 Mrd Ft-os előirányzathoz képest 843,1 Mrd Ft-tal (182,7%-kal) magasabb összegben, 1 304,6 Mrd Ft-ban teljesült, melynek meghatározó tételei voltak a társaságokkal kapcsolatos kiadások. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételeket és kiadásokat részletesen a 4. sz. melléklet mutatja be.

Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet bevételeinek és kiadásainak alakulása

Az Országgyűlés a XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos fejezet **bevételi** főösszegét a 2020. évi költségvetésben 68,2 Mrd Ft-ban állapította meg, amely 204,3 Mrd Ft-ban teljesült.

A XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet bevételeinek alakulását a 25. sz. táblázat mutatja be.

24. táblázat

XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet bevételeinek alakulása, 2020

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzathoz képest (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat százalékában
Ingtatlanokkal és ingóságokkal kapcsolatos bevételek ebből:	17,5	35,0	17,6	200,7%
<i>értékesítési bevételek</i>	11,8	30,2	18,4	255,9%
<i>bérleti és vagyonkezelői díjak</i>	5,7	4,8	-8,3	85,3%
Társaságokkal kapcsolatos bevételek	13,9	6,5	-7,4	46,8%
Egyéb bevételek	7,5	4,1	-3,4	55,3%
Az NVTNM tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos bevételek (Koncessziós díjak)	29,0	29,7	0,7	102,4%
A frekvenciahasznosítással kapcsolatos bevételek	0,3	128,8	128,5	37917,7%
Egyéb		0,7	-	-
Összesen	68,2	204,3	136,1	299,4%

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A XLIII. fejezet bevételeinek eredeti előirányzatnál 136,1 Mrd Ft-tal magasabb teljesülését elsődlegesen két tényező eredményezte; a mobilfrekvencia értékesítésből származó bevételek, valamint az értékesítési bevételek (elsősorban a Nemzeti Eszközkezelő Program keretében megszerzett ingatlanok értékesítéséből származó bevételek) terven felüli teljesítése. A tervezettnél alacsonyabb összegű bevétel teljesült ugyanakkor a társaságokkal kapcsolatos bevételek tekintetében, amely az osztalékbevételek mintegy 11 Mrd Ft-os elmaradásából ered.

A XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos fejezet **kiadási** főösszege a 2020. évi költségvetésben 241,7 Mrd Ft, amely a 92/2020. Korm. rendelet alapján 171,7 Mrd Ft-ra csökkent a PM adatszolgáltatása alapján (eredeti előirányzat). A kiadások 949,6 Mrd Ft-ban teljesültek, amelyek az eredeti előirányzatot 777,9 Mrd Ft-tal haladták meg. A XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet kiadásainak alakulását a 26. sz. táblázat mutatja be.

XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet kiadásainak alakulása, 2020

Megnevezés	Mód. korm. rend. előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés a mód.korm. rend. előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés a mód.korm. rend. előirányzat %-ában
Ingtalanokkal és ingóságokkal kapcsolatos kiadások	41,5	79,2	37,7	190,8%
Társaságokkal kapcsolatos kiadások	24,3	97,9	73,6	402,8%
A vagyongazdálkodás egyéb kiadásai	14,6	28,1	13,5	192,4%
Az NVTNM tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	86,7	725,8	639,1	836,9%
Az MFB Zrt. tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	0,0	13,0	13,0	-
A BMSK Zrt. tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	0,6	1,5	0,9	235,4%
A MÁV Zrt. tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	0,0	4,2	4,2	-
Fejezeti tartalék	4,0	0,0	-4,0	0,0%
Összesen	171,7	949,6	777,9	552,9%

Megjegyzés: A Mód.korm.rend. előirányzat a 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján módosított előirányzatokat jelenti. NVTNM: nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter; MFB Zrt.: Magyar Fejlesztési Bank Zrt.; BMSK Zrt.: Beruházási, Műszaki Fejlesztési, Sportüzemeltetési és Közbeszerzési Zrt.; MÁV Zrt.: Magyar Államvasutak Zrt.

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) és PM adatszolgáltatás (Kimutatás a XLVII. Gazdaságvédelmi Alap fejezet tervezett forrásainak évközi módosításairól) alapján ÁSZ szerkesztés

A módosított kormányrendelet szerinti előirányzathoz képest legnagyobb növekedés az NVTNM tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások tekintetében volt, ami főképpen az NVTNM tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó társaságok tőkeemelése, pótbefizetése jogcímen történő, 587,6 Mrd Ft-tal magasabb összegű teljesítésnek, a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt. (NHKV Zrt.) 26,5 Mrd Ft-tal magasabb összegű támogatásának, valamint a regionális víziközmű társaságok pótlólagos támogatásának tudható be. A társaságokkal kapcsolatos kiadások 73,6 Mrd Ft-os emelkedését elsősorban az MNV Zrt. által végrehajtott részesedésvásárlás, tőkeemelést, pótbefizetést 60,3 Mrd Ft-os többletkiadás okozta. A vagyongazdálkodás egyéb kiadásai a tervezettnél magasabban teljesültek, amely főképpen ÁFA többletkiadásának tudható be.

A Nemzeti Földalappal kapcsolatos bevételek és kiadások alakulása

A Költségvetési törvény a XLIV. Nemzeti Földalappal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet kiadási főösszegét 18,9 Mrd Ft-ban, míg bevételeit 15,9 Mrd Ft-ban, a fejezet egyenlegét 3,0 Mrd Ft-os deficittel tervezte meg. A fejezet bevételeinek teljesítése az előirányzattól 11,2 Mrd Ft-tal maradt el, melynek oka az ingatlanok értékesítéséből származó felhalmozási bevételek alulteljesülése. A kiadások teljesítése az előirányzattól 3,0 Mrd Ft-tal tért el. A fejezet így 2020. év végére 11,3 Mrd Ft-os hiány mutatott. A tervezettnél nagyobb összegű hiány hátterében a Nemzeti Földalappal kapcsolatos bevételek cím 01. Ingatlanok értékesítéséből származó felhalmozási bevételek elmaradása állt (a tervezett összegnél 11,8 Mrd Ft-tal kevesebb bevétel teljesült).

Kiemelt kormányzati magasépítési beruházások fejezet bevételeinek és kiadásainak alakulása

A Költségvetési törvény a XLV. Kiemelt kormányzati magasépítési beruházások fejezet kiadási főösszegét 105,2 Mrd Ft-ban tervezte, amelyen belül legnagyobb volument a Beruházási tartalék 100,0 Mrd Ft-os előirányzata jelentette. A fejezet a 2020. évre nem tartalmazott konkrét beruházási jogcímeket. A 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján 69,4 Mrd Ft-tal csökkent a Beruházási tartalék előirányzata (az eredeti előirányzat így 36,8 Mrd Ft-ra csökkent). Az évközi módosítások eredményeképpen összességében 106,8 Mrd Ft-ra nőtt a kiadási előirányzat. A kiadások végül 73,2 Mrd Ft-ban teljesültek, amely 36,4 Mrd Ft-tal meghaladta az eredeti előirányzatot.

8.3. A helyi önkormányzatok támogatásainak alakulása

Az Országgyűlés a 2020. évi költségvetési törvény IX. Helyi Önkormányzatok támogatásai fejezetben 710,9 Mrd Ft működési, 28,1 Mrd Ft felhalmozási célú, összesen 739,0 Mrd Ft támogatást biztosított az önkormányzatoknak, amely a 2019. évi 728,9 Mrd Ft-os törvényi előirányzatnál 10,1 Mrd Ft-tal magasabb volt. A 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet 6. §-a alapján 2020. II. negyedévben végrehajtandó előirányzat módosításként a Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet előirányzatából 46,9 Mrd Ft került át a Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka javára. Az évközi összes módosítás eredményeképpen az előirányzat 89,5 Mrd Ft-tal magasabb összegben került megállapításra, melyből a működési kiadások növekedése 29,5 Mrd Ft, a felhalmozási kiadások növekedése 60,0 Mrd Ft volt. A helyi önkormányzatok támogatásaihoz kapcsolódó kiadások a 2020. évben 821,0 Mrd Ft-ban teljesültek, amely összeg az eredeti előirányzat 118,6%-a. Az önkormányzatok a többletkiadásaik kompenzálásának céljából jelentős összeget kaptak az év végén, így a fejezeti kiadások mintegy negyede az év utolsó két hónapjában teljesült.

A 27. sz. táblázat a 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján meghatározott, eredeti támogatási előirányzatokat, valamint ezek teljesítését mutatja be a 2020. december 31-i állapotnak megfelelően.

A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása az eredeti előirányzathoz képes 7,2 Mrd Ft-tal alacsonyabban teljesült. Ugyanakkor a helyi önkormányzatok működési célú kiegészítő támogatásai 22,3 Mrd Ft-tal magasabb összegben teljesültek az eredeti előirányzathoz képest.

A fejezeten belül a 2020. év során a Kormány saját hatáskörben új címeket hozott létre (főképpen a 2005/2020. (XII. 24.) Korm. határozat alapján). Az évközben létrehozott új támogatási jogcímek között az egyes önkormányzatok feladatainak ellátására és a települési önkormányzatok fejlesztési feladatainak támogatására szolgáló előirányzatok, valamint 28,5 Mrd Ft kiegészítő támogatás, illetve a bölcsődei fejlesztésekhez kapcsolódó támogatások szerepelnek. Az új jogcímek teljesítése 113,4 Mrd Ft-tal növelte éves szinten a kiutalt önkormányzati támogatás összegét.

IX. Helyi Önkormányzatok támogatásai fejezet kiadásainak alakulása, 2020

Támogatás	Mód. korm. rend. előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés a mód. korm. rend. előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés a mód. korm. rend. előirányzat %-ában
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	611,0	603,8	-7,2	98,8%
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása (1. alcím)</i>	173,6	168,7	-4,9	97,2%
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása (2. alcím)</i>	191,5	188,5	-3,0	98,4%
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása (3. alcím)</i>	163,7	160,4	-3,3	98,0%
<i>A települési önkormányzatok gyermekékeztetési feladatainak támogatása (4. alcím)</i>	67,5	71,4	3,9	105,8%
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása (5. alcím)</i>	14,7	14,8	0,1	100,7%
A helyi önkormányzatok működési célú kiegészítő támogatásai (2. cím)	62,9	85,1	22,3	135,4%
A helyi önkormányzatok felhalmozási célú kiegészítő támogatásai (3. cím)	18,2	18,7	0,5	102,7%
Átcsoportosítással megállapított támogatások	0,0	113,4	113,4	-
Összesen	692,1	821,0	129,0	118,6%

Megjegyzés: A Mód.korm.rend. előirányzat a 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján módosított előirányzatokat jelenti.

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) és PM adatszolgáltatás (Kimutatás a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet tervezett forrásainak évközi módosításairól) alapján ÁSZ szerkesztés

8.4. Az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások

A 2020. évben a XLI. Adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezetben a központi költségvetés a kamatbevételeket 32,4 Mrd Ft, míg az adósságszolgálattal kapcsolatos folyó kiadásait 1 110,9 Mrd Ft összegben tervezte. A kamatbevételek az eredeti előirányzatot mintegy 7,5-szeresének megfelelő összegben haladták meg a 244,9 Mrd Ft nagyságú teljesítéssel, amelyet többségében a Hiányt finanszírozó és adósságmegújító államkötvények kamatelszámolásai alcímen realizált 209,2 Mrd Ft többletbevétel okozott. Az adósságszolgálattal kapcsolatos kiadások 2020. évi teljesítési adatait a 28. sz. táblázat foglalja össze.

Az adósságszolgálattal kapcsolatos kiadások 2020. évi teljesítési adatai

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eltérés (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Adósságszolgálattal kapcsolatos kiadások	1 110,9	1 269,9	159,0	114,3%
<i>ebből</i>				
Devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai	154,9	235,1	80,2	151,8%
A forintban fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai	922,8	990,3	67,5	107,3%
Adósság és követeléskezelés egyéb kiadásai	33,2	44,5	11,3	134,0%

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

Az adósságszolgálattal kapcsolatos kiadások 14,3%-kal haladták meg az eredeti előirányzat összegét, a 2020. évben 1 269,9 Mrd Ft összegben teljesültek. A teljesítési adatok 11,5%-kal haladták meg a 2019. év teljesítési adatait, amely a devizában és forintban fennálló adósság és követelések kamatelszámolásainak, valamint az adósság és követeléskezelés egyéb kiadásainak növekedésére egyaránt visszavezethető.

A devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai a tervezett összeghez képest 80,2 Mrd Ft-tal túlteljesültek, a felmerült 235,1 Mrd Ft összegű kiadás az eredeti előirányzatot 51,8%-kal meghaladta. A devizaadósság a fedezeti műveletek előtt EUR-ban, USD-ben, JPY-ban és CNY-ban állt fenn, azonban a devizawapok révén a központi költségvetés devizaadóssága 100 %-ban EUR-ban denominált (ÁKK, 2020e). A kamatkidások és a fennálló devizaadósság összességű növekedését a forint EUR-val szemben bekövetkezett gyengülése (a 2019. december 31-én 330,52 Ft/EUR árfolyam 2020. december 31-re 365,13 Ft/EUR-ra növekedett) fokozta.

A forintadósság kamata a Magyar Állam által felvett hitelekhez, kibocsátott államkötvényekhez és kincstárjegyekhez kapcsolódó folyó kamatkidásokat foglalja magába. A forintban fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai folyó kiadásai kapcsán a tervezett előirányzathoz képest 7,3%-os túlteljesítés realizálódott a 2020. évben, 67,5 Mrd Ft összegben. Ennek döntő hányadát a Hiányt finanszírozó és adósságmegújító államkötvények kamatelszámolásai és Lakossági kötvények alcímenen megvalósult kiadások túlteljesülése, valamint a Lakossági kincstárjegyek kamatelszámolása alcímen megvalósult megtakarítás együttes eredménye okozták.

Az Adósság és követeléskezelés egyéb kiadásai, amely a nem kamatjellegű kiadásokat a költségvetés jutalékjellegű kifizetéseit és adósságkezeléssel kapcsolatos egyéb költségeit tartalmazza 11,3 Mrd Ft-tal haladta meg a 2020. évre tervezett 33,2 Mrd Ft-os összeget a Deviza elszámolások, valamint a Forintelszámolások alcímen folyó kiadásainak túlteljesülése okán.

9. AZ ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

Az elkülönített állami pénzalapok, vagyis a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap, a Bethlen Gábor Alap, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap és a Nemzeti Kulturális Alap bevételi előirányzatait a 2020. évi költségvetési törvény összesen 633,6 Mrd Ft összegben, a kiadási előirányzatokat összesen 641,7 Mrd Ft összegben határozta meg. A 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendeletben foglaltak szerint a Nemzeti Foglalkoztatási Alap fejezet megszűnt és ezzel egyidejűleg előirányzatai átkerültek a Gazdaságvédelmi Alap fejezetbe (a Nemzeti Foglalkoztatási Alap bevételeit és kiadásait az elemzés külön fejezete tárgyalja részletesen). A 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján a Bethlen Gábor Alap fejezet kiadási és bevételi előirányzata 5,4 Mrd Ft-tal, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap fejezet kiadási és bevételi előirányzata 31,4 Mrd Ft-tal csökkent a Gazdaságvédelmi Alap fejezet javára.

A törvényi előirányzatok év közbeni módosításai eredményeképp az elkülönített állami pénzalapok NFA nélkül számított (továbbiakban együtt: ELKA) bevételi előirányzata 311,1 Mrd Ft-ra, a kiadási előirányzata 350,5 Mrd Ft-ra emelkedett. A változások az eredeti előirányzatok alapján megállapított deficit mértékét 39,0 Mrd Ft-tal növelték.

Az ELKA 2020. évi bevételei 387,1 Mrd Ft összegben (vagyis az eredeti előirányzat 222,7%-ában), míg kiadásai 349,0 Mrd Ft (200,3%) összegben teljesültek, melynek hatására az ELKA tervezett 0,4 Mrd Ft-os deficit egyenlege 38,0 Mrd Ft-os szufficitre fordult át, mely javította a központi költségvetés pénzforgalmi egyenlegét. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kivételével minden alap pozitív egyenleggel zárt.

Az ELKA 2020. évi előirányzatait, valamint azok teljesülését a 29. sz. táblázat mutatja pénzalaponként és összesítve.

29. táblázat

Az elkülönített állami pénzalapok bevételeinek és kiadásainak alakulása, 2020.(Mrd Ft és %)

ELKA	Mód. korm. rend. előirányzat			2020. évi teljesítés			Eltérés mód. korm. rend. előirányzattól			Teljesítés a mód. korm. rend. előirányzat %-ában	
	Mrd Ft			Mrd Ft			Mrd Ft			%	
	Bevétel	Kiadás	Egyenleg	Bevétel	Kiadás	Egyenleg	Bevétel	Kiadás	Egyenleg	Bevétel	Kiadás
BGA	41,1	41,1	-	140,0	139,7	0,3	98,9	98,6	0,3	340,6	339,8
KNPA	28,2	16,6	11,7	105,6	20,0	85,7	77,4	3,4	74,0	374,2	120,4
NKA	11,1	10,1	1,0	16,4	13,1	3,3	5,3	3,0	2,3	147,4	129,3
NKFIA	93,3	106,4	-13,1	125,0	176,3	-51,3	31,7	69,9	-38,2	134,0	165,7
Összesen	173,8	174,2	-0,4	387,1	349,0	38,0	213,3	174,8	38,5	222,7	200,3

Megjegyzés A Mód.korm.rend. előirányzat a 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján módosított előirányzatokat jelenti.

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A Költségvetési törvényben a **Bethlen Gábor Alap (BGA)** bevételi és kiadási előirányzatai egyaránt 46,5 Mrd Ft-ban kerültek meghatározásra. A 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján a Bethlen Gábor Alap fejezet kiadási és bevételi előirányzata egyaránt 5,4 Mrd Ft-tal csökkent a Gazdaságvédelmi Alap fejezet javára. Az évközi módosítások eredményeként az előirányzatok mintegy 100,0 Mrd Ft-tal emelkedtek. A bevételek 56,4%-a, a kiadások 71,5%-a decemberben teljesült. Az alap kiadásainak mintegy felét kitevő, nemzetpolitikai célú támogatásokra 72,2 Mrd Ft került kifizetésre, amely az eredeti előirányzatnál 34,4 Mrd Ft-tal magasabb, a módosított előirányzatnál 55,5 Mrd Ft alacsonyabb összeg. A sajátos elszámolások kiadása 54,7 Mrd Ft volt.

A **Központi Nukleáris Pénzügyi Alap (KNPA)** 2020. évi egyenlegét 11,7 Mrd Ft szufficittel tervezték, amely az évközi módosításokat követően sem változott. Az alap bevételei 105,6 Mrd Ft-ban teljesültek, a kiadások 3,4 Mrd Ft-tal haladták meg az eredeti előirányzatot, így a KNPA egyenlege 85,7 Mrd Ft szufficit volt. A bevételek az eredeti előirányzatot 77,4 Mrd Ft-tal haladták meg, amely elsősorban a decemberi 72,3 Mrd Ft költségvetési támogatásoknak tudható be.

Az Országgyűlés a **Nemzeti Kulturális Alap (NKA)** költségvetését 1,0 Mrd Ft-os szufficittel tervezte meg, amely az évközi módosításokat követően sem változott. Az NKA bevételi előirányzatai közül a Szerzői jogi törvény alapján a közös jogkezelőktől származó befizetések, valamint a játékadó NKA-t megillető része cím összesen 5,3 Mrd Ft-tal magasabb összegben teljesült. Az NKA-ból nyújtott támogatások 3,0 Mrd Ft-tal haladták meg az eredeti előirányzatot. Mindezek eredőjeként az NKA egyenlege 3,3 Mrd Ft többlet volt.

A Költségvetési törvényben a **Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap (NKFIA)** fejezet bevételi előirányzatát 124,7 Mrd Ft-tal, kiadási előirányzatát 137,8 Mrd Ft-tal, egyenlegét 13,0 Mrd Ft-os deficittel tervezték. A 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján a fejezet kiadási és bevételi előirányzata egyaránt 31,4 Mrd Ft-tal csökkent a Gazdaságvédelmi Alap fejezet javára. Év végére a kiadások bevételeket meghaladó növekedése miatt az NKFIA egyenlege -51,3 Mrd Ft-ra változott. Az NKFI-ből az alaprészekre együttesen 153,2 Mrd Ft teljesült, melyből 41,3 Mrd Ft a Kutatási Alaprészen, 111,9 Mrd Ft pedig az Innovációs Alaprészen keresztül valósult meg, mely utóbbi kiadás 46,7 Mrd Ft-tal haladta meg a törvényi előirányzatot.

10. A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAI BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

10.1. Nyugdíjbiztosítási Alap

Az Ny. Alap bevételeit és kiadásait a költségvetési törvény 3 587,9 Mrd Ft-ban állapította meg. Az évközi módosítások eredményeképpen a bevételi előirányzat 23,9 Mrd Ft-tal emelkedett, majd év végére az eredeti előirányzattól 247,5 Mrd Ft-tal elmaradva, 3 340,4 Mrd Ft összegben teljesült. A kiadások ugyanakkor 63,3 Mrd Ft-tal magasabb összegben teljesültek a tervezettnél, így az Ny. Alap egyenlege 310,7 Mrd Ft-os deficittel zárt.

A Ny. Alap egyes bevételi és kiadási előirányzatainak 2020. évi alakulását a 30. sz. táblázat mutatja.

3028. táblázat

A Ny. Alap egyes bevételi és kiadási előirányzatainak alakulása, 2020 (Mrd Ft)

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat	2020. évi teljesítés	Eltérés az eredeti előirányzattól	Teljesítés az eredeti előirányzat százalékában
Bevételek ebből:	3 587,9	3 340,4	-247,5	93,1%
Szociális hozzájárulási adó és járulékok	3 508,7	3 239,9	-268,8	92,3%
Egyéb járulékok és hozzájárulások	26,6	24,2	-2,4	91,0%
Költségvetési hozzájárulások	46,9	70,9	24,0	151,1%
Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodás és egyéb bevétel	5,6	5,4	-0,2	95,8%
Kiadások ebből:	3 587,9	3 651,1	63,3	101,8%
Nyugellátások	3 580,4	3 644,9	64,4	101,8%
<i>ebből: Öregségi nyugdíj</i>	3 173,7	3 254,1	80,4	102,5%
<i>Nyugdíjprémium céltartalék</i>	20,4	0,3	-20,1	1,5%
Egyéb, ellátáshoz és vagyongazdálkodáshoz kapcsolódó kiadások	7,4	6,3	-1,2	84,3%
Egyenleg	0,0	-310,7	-310,7	-

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

A Ny. Alap **bevételi oldala** a nyugdíjbiztosítási ellátások fedezetéül szolgáló – szociális hozzájárulási adóból, nyugdíjjárulékból, költségvetési hozzájárulásból és egyéb forrásokból származó – bevételeket tartalmazza. 2020-ban a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból a Ny. Alapot megillető bevételek (3 239,9 Mrd Ft) 2,4%-kal, 81,3 milliárd forinttal maradtak el az előző éves bevételtől, valamint 7,7%-kal, 268,8 Mrd Ft-tal az előirányzattól. Az eltérés több tényező együttes hatásának tudható be. Egyrészt 2020-ban a szociális hozzájárulási adó bevétel 71,6%-a illette meg a Ny. Alapot (2019-ban 70,2%-a). Ugyanakkor 2020 januárjában 17,5%-os, augusztusában már csak 15,5%-os szociális hozzájárulási adóteher mellett történt a befizetés (2019 januárjában 19,5%-os volt az adóteher a hatéves bérmegállapodásra figyelemmel). Mindemellett a koronavírus okozta válság a tavaszi leállásokat követően a bevételek alakulására is hatással volt, a bevezetett munkaadói és munkavállalói kedvezmények pedig az adóterhek további csökkenését eredményezték. A fenti hatások eredőjeként a 2020. évben az Ny. Alapot megillető szociális hozzájárulási adóbevétel 8,1%-kal (149,4 Mrd Ft-tal) csökkent a 2019-ben befolyt összeghez képest. Az adó- és járulékbévételeken belül a biztosítottak által fizetett nyugdíjjáruléka a 2020. évben 68,1 Mrd Ft-tal, 4,6%-kal növekedett 2019-hez képest, melynek háttérében a bruttó átlagkereset-növekedése húzódtott.

A **kiadási oldalt** a nyugellátási és a nyugdíjbiztosításhoz kapcsolódó egyéb kiadások képezik. 2012-től az Ny. Alapból csak a nyugdíjkorhatárt betöltött öregségi, valamint a hozzátartozó nyugellátások finanszírozhatók. A korhatár alatti rokkantsági ellátások, valamint a rehabilitációs járadék finanszírozása az E. Alapból, a korhatár alatti öregségi nyugdíjaké pedig az NCSZA-ból történik²¹.

Az Ny. Alap 2020. évi nyugdíjkiadásai 3 644,9 Mrd Ft-ban teljesültek, ami 142,6 Mrd Ft-tal haladta meg az előző évi kiadásokat. A 2020. évi kifizetések tartalmazták a 2019. év magasabb inflációs hatása miatti 0,7%-os kiegészítő nyugdíjemelést, valamint a 2020. évi költségvetési törvény 56.§-ban rögzített fogyasztói árnövekedés alapján végrehajtott 2,8%-os nyugdíjemelést összegét. A KSH által közzétett adatokra alapozva novemberben az év elejéig visszamenőleges kiegészítő nyugdíjemelésre került sor a nyugellátások és egyes más ellátások 2020. évi kiegészítő emeléséről szóló 461/2020. (X. 21.) Korm. rendelet alapján. A kiegészítő emelés mértéke 1,2%, melynek kiadásnövelő hatása volt. A tavalyi évhez képest további, mintegy 1,5 %-os kiadásemelkedést okozott, hogy a 2019. évi átlagkeresetek növekedésével párhuzamosan az új nyugdíjak megállapítására magasabb összegben került sor.

A rendszeres nyugdíjkiadások (vagyis az öregségi nyugdíj és a hozzátartozói nyugellátás) 84,6 Mrd Ft-tal haladták meg az előirányzott értéket. Az évközben kalkulált várható GDP reálérték-növekedés elmaradt a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 101. § (5) bekezdésében szabályozott 3,5 %-os mértéktől, így 2020. évben nyugdíjprémium nem került kifizetésre. Ezt is figyelembe véve ezen kiadások 64,1 Mrd Ft-tal (1,8 %-kal) haladták meg az előirányzatot. A többletet alakító tényezőkről a 6. sz. melléklet ad részletes képet.

A nyugellátási kiadásokon belül a korbetöltött öregségi nyugellátások 5,4%-kal, míg a nők 40 éves jogosultsági idejével igénybe vehető korhatár alatti ellátások 10,1%-kal haladták meg az előző év kiadásait. A korbetöltött öregségi nyugellátások korhatára 2020. január 1-jétől fél évvel, 64,5 évre emelkedett. A korhatáremelés következtében 2020 első félévében – a folyamatban lévő ügyek lezárásán túl – nem került sor új korbetöltött öregségi nyugellátás megállapítására, emiatt az öregségi nyugellátásra jogosultak létszáma az első félévben jelentősen csökkent. 2020. második félévében az újrainduló megállapítások a korhatárt betöltött nyugellátások számának és kiadásainak év végéig tartó folyamatos emelkedését okozták. A nők 40 éves jogosultsági idejével igénybe vehető korhatár alatti ellátásokra a korhatáremelés nincs hatással, így ezen az ellátási jogcímen az első félév végéig folyamatos ellátásszám-növekedés volt tapasztalható. A második félévben – az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése miatt – folyamatos csökkenés, a korbetöltött ellátási jogcímen történő átsorolás volt jellemző.

10.2. Egészségbiztosítási Alap

A Költségvetési törvény az E. Alap költségvetési bevételi és főösszegét egyaránt 2 681,6 Mrd Ft-ban határozta meg. Az évközi módosítások eredményeképpen a kiadási előirányzat 215,6 Mrd Ft-tal emelkedett, amelyet elsősorban a gyógyító-megelőző ellátásokon belüli cél-előirányzatok és az összevont szakellátásra fordított kiadások, valamint a gyógyszerátogatás kiadási előirányzatának növekedése okozott.

Az E. Alap bevételei 95,4%-ban (az eredeti előirányzathoz képest 122,3 Mrd Ft-tal alacsonyabb összegben), kiadásai pedig 107,8%-ban (a tervezettől 209,0 Mrd Ft-tal magasabb összegben) teljesültek. Az E. Alap egyenlege mindezek eredőjeként 331,4 Mrd Ft-os deficittel zárt. (31. sz. táblázat)

²¹ Az alapok egyenlegére is hatással volt az intézkedés; az Ny. Alap egyenlege 2013 után jellemzően nem volt deficit. A 2017. és 2019. években jelentkező hiányt döntően a szociális hozzájárulási adó mértékének a változása okozta, amelynek mértéke az évek során a 2020. július 1-jétől alkalmazott 15,5%-ra csökkent (ÁSZ, 2020c, 19. oldal).

Az E. Alap egyes bevételi és kiadási előirányzatainak alakulása, 2020 (Mrd Ft)

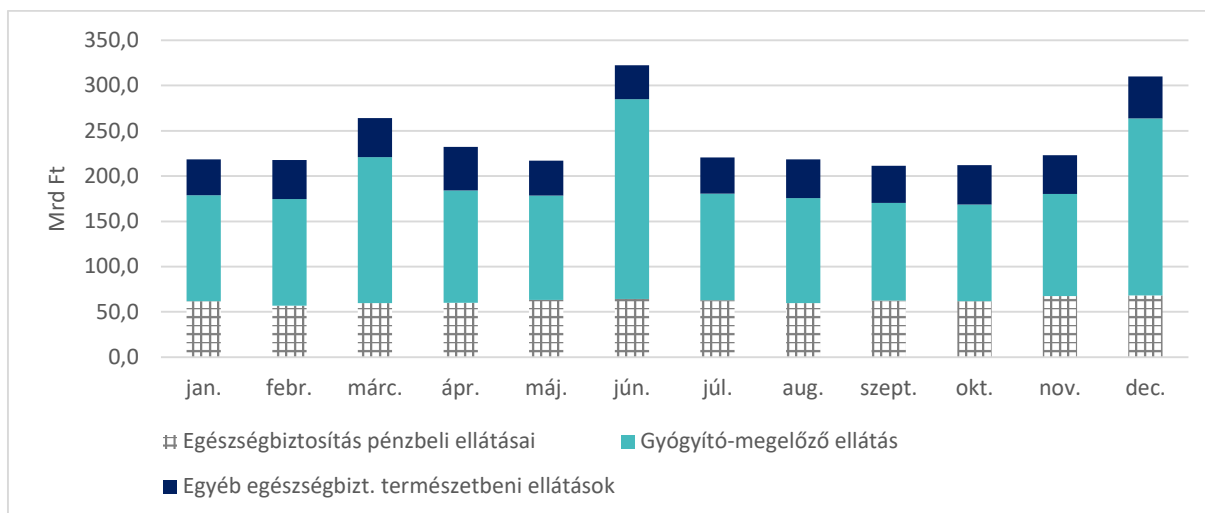
Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat százalékában
Bevételek összesen	2 681,6	2 559,3	-122,3	95,4%
ebből:				
Egészségbiztosítási ellátások fedezetül szolgáló bevételek (szociális hozzájárulási adó és egészségbiztosítási járulék)	1 835,4	1 713,5	-121,9	93,4%
Egyéb járulékok és hozzájárulások	74,4	78,4	4,0	105,4%
Költségvetési hozzájárulások	586,5	586,5	0,0	100,0%
Gyógyszergyártók és forgalmazók befizetései	91,8	101,6	9,8	110,7%
Népegészségügyi termékadó	77,6	58,7	-18,9	75,6%
Kiadások összesen	2 681,6	2 890,6	209,0	107,8%
ebből:				
Egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai, ebből:	728,4	748,5	20,1	102,8%
<i>Táppénz</i>	149,3	156,8	7,5	105,0%
<i>Gyermekgondozási díj és örökbe fogadói díj</i>	215,8	228,1	12,2	105,7%
<i>Rokkantsági, rehabilitációs ellátások</i>	281,9	276,3	-5,6	98,0%
Egészségbiztosítás természetbeni ellátásai, ebből:	1 946,2	2 133,5	187,3	109,6%
<i>Gyógyító-megelőző ellátás</i>	1 429,3	1 612,2	182,9	112,8%
<i>Gyógyszertámogatás</i>	393,0	407,9	14,9	103,8%
<i>Gyógyászati segédeszköz támogatás</i>	79,4	74,8	-4,7	94,1%
<i>Egyéb természetbeni ellátások</i>	40,0	36,2	-3,8	90,6%
Tb. költségvetési szerv kiadásai	7,0	8,6	1,6	122,8%
Egyenleg	0,0	-331,4	-331,4	-

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

Bár a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek 2020-ban (1 713,5 Mrd Ft) 7,4 Mrd Ft-tal meghaladták a bázisidőszak bevételeit, a tervezettől 121,9 Mrd Ft-tal maradtak el. A befolyt bevételből 670,6 Mrd Ft a szociális hozzájárulási adó (39,1%) és 1 042,9 Mrd Ft a biztosított egészségbiztosítási járulékbévelet (60,9%). A bevételekre kedvező hatással volt a szociális hozzájárulási adó megosztási arányának változása; 2020-ban a szociális hozzájárulási adó megfizetett összegének 28,4%-a (2019-ben 27,3%-a) illette meg az E. Alapot. A bevételeket ugyanakkor csökkentette a korábban már említett, mérséklődő szociális hozzájárulási adóteher, illetve a járványhelyzetre tekintettel bevezetett munkaadói és munkavállalói kedvezmények.

Az E. Alap pénzbeli és természetbeni ellátásaihoz kapcsolódó kiadások havi alakulását a 12. sz. ábra szemlélteti.

Az Egészségbiztosítás pénzügyi és természetbeni ellátásainak havi alakulása, 2020 (Mrd Ft)

Forrás: Magyar Államkincstár (2020c) alapján ÁSZ szerkesztés

Az E. Alap összes kiadásának 25,9%-át a pénzügyi ellátásokra fordított összeg adta, amely 20,1 Mrd Ft-tal haladta meg a tervezettet. Ezen belül a táppénzre fordított kiadások 7,5 Mrd Ft-tal magasabb összege elsősorban a táppénzesek átlagos létszámában bekövetkezett novemberi és decemberi növekedésének tudható be; októberről novemberre 26,6%-kal, majd novemberrel decemberre további 12,5%-kal nőtt az alkalmazásban álló táppénzesek napi átlagos létszáma (KSH STADAT 25.2.1.2.).

A természetbeni ellátásokon belüli kiadások mintegy háromnegyedét kitevő gyógyító-megelőző ellátásokra fordított kiadás 1 612,2 Mrd Ft volt, amely 182,9 Mrd Ft-tal haladta meg az eredeti előirányzatot (a Gyógyító-megelőző ellátás jogcímcsoporton belüli jogcímek kiadási előirányzatainak alakulását a 2. mellékletben bemutatott táblázat részletezi). A magasabb összegű kiadás döntő részben a célirányzatoknál jelentkezett; az adósságrendezésre február, március (46,3 Mrd Ft) és december hónapban (44,5 Mrd Ft) biztosított többletfinanszírozással, a januári 14%-os és a novemberi 20%-os béremeléssel, valamint az egészségügyi és egészségügyben dolgozókat érintő egyszeri rendkívüli juttatással²² (101,3 Mrd Ft) összefüggően. A fekvőbeteg-ellátást tekintve a koronavírus-járványnak mind kiadást növelő hatása (pl. súlyosabb esetek számának növekedése, pl. tüdőgyulladás, gépi lélegeztetés miatti jelentős többletkiadások), mind pedig kiadást csökkentő hatása is volt a (pl. ágykapacitások átalakítása COVID-betegek ellátására, nem COVID-esetek számának csökkenése, tervezett ellátások, halasztható műtétek leállításai). Az összevont szakellátásban jelentkező kiadástöbblet így 53,7 Mrd Ft-ot tett ki 2020-ban.

Gyógyszertámogatásra 2020-ban 407,9 Mrd Ft-ot fordítottak, amely 14,9 Mrd Ft-tal haladta meg az előirányzatot (illetve 24,2 Mrd Ft-tal több az előző évben kifizetett összegnél).

²² A 1313/2020. (VI. 12.) Korm. határozat alapján 94,3 Mrd Ft került átcsoportosításra az egészségügyi és egészségügyben dolgozókat érintő egyszeri rendkívüli juttatás biztosítására, a 1346/2020. (VI. 30.) Korm. határozat alapján 7,0 Mrd Ft került átcsoportosításra az E. Alaphoz az egészségügyi és egészségügyben dolgozókat érintő egyszeri rendkívüli juttatás kifizetéséhez szükséges további többletforrás biztosításához a Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka cím terhére.

11. A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY ELLENI VÉDELEM ÉS A JÁRVÁNY KÁROS HATÁSAINAK ENYHÍTÉSE ÉRDEKÉBEN LÉTREHOZOTT HÁROM ALAP BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

A GVA és a JEVA alapok előirányzatainak túllépésével a teljesített kiadások a költségvetési hiány alakulására növelő tényezőként hatottak. A teljesített költségvetési kiadások ugyanis az Országvédelmi Alap/Járvány Elleni Védekezés Központi Tartalék esetében az előirányzatot 519,3 Mrd Ft-tal, míg a Gazdaságvédelmi Alap tekintetében 3 088,2 Mrd Ft-tal lépték túl.

11.1. A Gazdaságvédelmi Alap bevételeinek és kiadásainak alakulása

A 92/2020. (IV. 6.) rendelet 1. számú mellékletében került meghatározásra a GVA forrásainak és kiadásainak kimutatása, amely 922,6 Mrd Ft forrást jelölt meg a központi intézmények és programok megtakarításai, valamint 423,1 Mrd Ft-ot a Nemzeti Foglalkoztatási Alap bevételeiként, amellyel szemben 922,6 Mrd Ft gazdaságvédelmi programokkal kapcsolatos kiadás, valamint 423,1 Mrd Ft összegű, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap kiadásai álltak. A GVA forrásainak és kiadásainak 2020. évi alakulását a 32. sz. táblázat foglalja össze.

32. táblázat

A Gazdaságvédelmi Alap forrásainak és kiadásainak alakulása 2020. évben

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	2020. évi eltérés Mrd Ft	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
Források				
Központi intézmények és programok megtakarításai	922,6	942,6*	20,0	102,2%
Nemzeti Foglalkoztatási Alap bevételei	423,1	461,2	38,1	109,0%
Források összesen	1 345,7	1 403,8	58,1	104,3%
Kiadások				
Gazdaságvédelmi programok	922,6	4 030,7	3 108,1	436,9%
Nemzeti Foglalkoztatási Alap kiadásai	423,1	452,5	29,4	106,9%
Kiadások összesen	1 345,7	4 483,2	3 137,5	333,1%

*felhasználható keret (922,6 Mrd Ft és a PM 20,0 Mrd Ft befizetésének összege)

Forrás: Magyar Államkincstár (2021a) és PM adatszolgáltatás (Kimutatás a 2020. évi Gazdaságvédelmi programok előirányzat felhasználásáról) alapján ÁSZ szerkesztés

A gazdaságvédelmi programok munkahely-megtartási, munkahely-teremtési, kiemelt, vállalkozások finanszírozása és család- és nyugdíjasvédelmi illetve további egyéb programokra vonatkoztak. Az egyes fejezetek kiadási megtakarításai terhére, a GVA javára átcsoportosított 915,4 Mrd Ft összegű teljesítés történt a PM tájékoztatásának megfelelően, amely összeg az alábbiak szerinti megoszlásban érintette az egyes tárcákat (33. sz. táblázat).

**A GVA központi intézmények és programok megtakarításaiból származó bevételei
2020. évi teljesítési adatai**

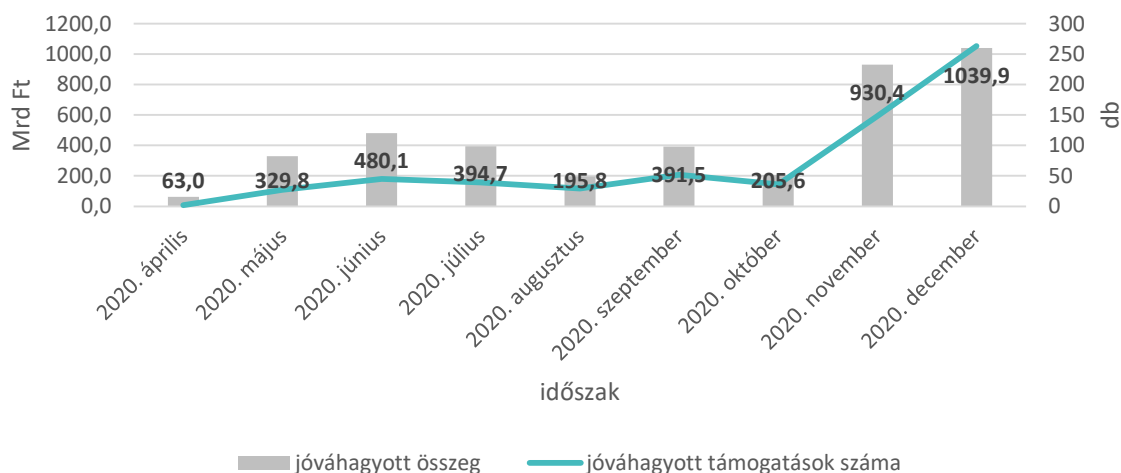
Megnevezés	2020. évi előirányzat átcsoportosítás (Mrd Ft)
Igazságügyi Minisztérium	0,3
Miniszterelnökség	124,6
Agrárminisztérium	22,3
Belügyminisztérium	39,4
Pénzügyminisztérium	29,7
Innovációs és Technológiai Minisztérium	360,0
Külgazdasági és Külügyminisztérium	26,3
Emberi Erőforrások Minisztériuma	90,4
Miniszterelnöki Kabinetiroda	40,7
Miniszterelnöki Kormányiroda	1,0
Központi Statisztikai Hivatal	1,1
Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	0,1
A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai	38,3
Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások	69,9
A Nemzeti Földalappal kapcsolatos bevételek és kiadások	1,7
Kiemelt kormányzati magasépítési beruházások	69,4
Összesen	915,4

Forrás: PM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A 2020. évi Gazdaságvédelmi programok előirányzat felhasználásáról a PM által készített kimutatás szerint, a Gazdaságvédelmi programok előirányzatból (felülről nyitott előirányzat), a megjelent kormányhatározatok alapján 4030,7 Mrd Ft került felhasználásra, amely a felhasználható 942,6 Mrd Ft-os összeget 327,6%-kal, 3 088,1 Mrd Ft-tal haladta meg. A Gazdaságvédelmi programok előirányzatból jóváhagyott programok számát és felhasználási ütemét a 13. sz. ábra szemlélteti.

13. ábra

A Gazdaságvédelmi programok előirányzat felhasználása a 2020. évben (Mrd Ft)

Forrás: PM adatszolgáltatás (Kimutatás a 2020. évi Gazdaságvédelmi programok előirányzat felhasználásáról) alapján ÁSZ szerkesztés

11.2. A Járvány Elleni Védekezési Alap bevételeinek és kiadásainak alakulása

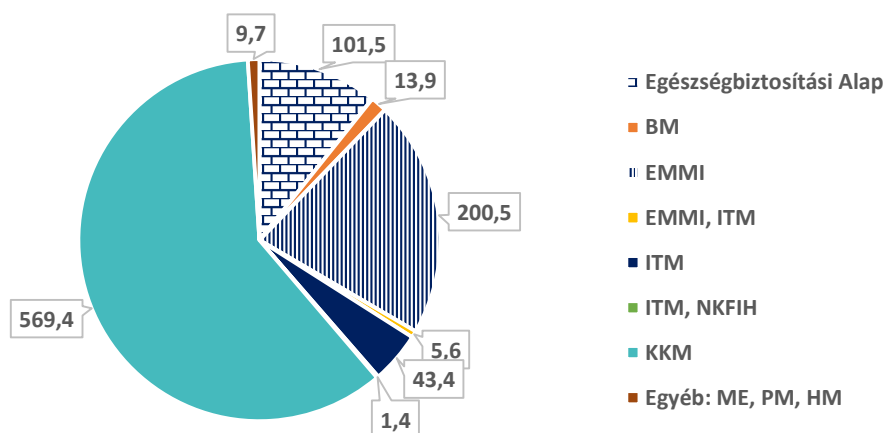
A 92/2020. (IV. 6.) rendelet 1. számú mellékletében került meghatározásra a Járvány Elleni Védekezési Alap (továbbiakban: JEVA) forrásainak és kiadásainak kimutatása. A JEVA 633,5 Mrd Ft-os kerettel jött létre, amelynek forrásai a Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka²³ 378,0 Mrd Ft, a pártok támogatása 50%-ának átcsoportosítása 1,3 Mrd Ft, egyéb költségvetési átcsoportosítások 46,9 Mrd Ft, a kiskereskedelmi adóból származó bevételek 36,0 Mrd Ft, a gépjárműadó központi költségvetésbe átirányított része 34,4 Mrd Ft, a pénzügyi szektor hozzájárulása 55,0 Mrd Ft, továbbá az egészségügyi szakdolgozók és védőnők korábban eldöntött béremelésének fedezete 81,9 Mrd Ft összegben voltak.

A koronavírus-járvány miatt új adónemként 2020. május 1-jétől került bevezetésre a kiskereskedelmi különadó, ami a 2020. évi költségvetés bevételei között nem került tervezésre, az évközi bevezetés okán azonban az adónem kapcsán 47,6 Mrd Ft bevétel teljesült a költségvetésben. A kiskereskedelmi különadóból származó bevétel teljes összegében a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet bevételeit képezte.

A JEVA forrásainak – annak létrehozásakor – 59,7%-át a Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka előirányzat tette ki, amely felülről nyitott előirányzat volt. A Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka előirányzattól a PM által készített kimutatás, a már megjelent határozatok alapján 945,5 Mrd Ft összegű felhasználás történt, amely 519,3 Mrd Ft-tal haladta meg a felhasználható keretet (módosított előirányzatot). A Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka előirányzat felhasználásának az egyes tárcák közötti megoszlását a 14. sz. ábra szemlélteti.

7. ábra

A Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka előirányzat felhasználása 2020. évben (Mrd Ft)

Forrás: PM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

11.3. Az Európai Unióból Érkező Járvány Elleni Támogatások Alapja bevételeinek és kiadásainak alakulása

A 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet alapján jött létre az Európai Unióból Érkező Járvány Elleni Támogatások Alapja, amely a járványügyi védekezés és a gazdaság újraindítása érdekében szükséges esetleges európai uniós források és kiadások elszámolására szolgált. A fejezetre a 2020. évben nem érkezett bevétel, a fejezetről a kifizetés nem történt, támogatás lenyitásra nem került sor²⁴.

²³ 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a 2020. évi Költségvetési tv. 1. melléklet XXII. Miniszterelnöki Kormányiroda fejezet, 21. Központi kezelésű előirányzatok cím, 4. Központi tartalékok alcím, 2. Országvédelmi Alap jogcímcsoport címrendi besorolásának változtatásával jött létre.

²⁴ Pénzügyminisztérium adatszolgáltatás: Kimutatás az Európai Unióból Érkező Járvány Elleni Támogatások Alapja tervezett forrásainak és kiadásainak évközi módosításairól és a 2020. december 31-ével teljesített források és kiadások összegéről alapján.

FÜGGELÉK

A koronavírus-járvány költségvetésre gyakorolt hatásai és azok kezelésére hozott intézkedések költségvetési hatása

A koronavírus- járvány, illetve a járványhelyzet számos tényezőkön keresztül hatást gyakorolt a költségvetésre. Egyrészt a járványhoz kapcsolódóan felmerültek olyan többletráfordítások, amelyek a járványügyi védekezést, az egészségügyi eszközbeszerzést, a megnövekedett egészségügyi kiadásokat finanszírozták. Másrészt a járvány negatív gazdasági hatásainak kezelésére, a vállalkozások költségeinek csökkentése érdekében meghozott kormányzati intézkedések (adókönyvitések, adó- és járulégmentességek stb.) miatt a költségvetés bevételei csökkentek. Emellett a kedvezőtlen gazdasági környezet miatt az adó- és járulékalapok is csökkentek, amely szintén bevételkiesést okozott. A gazdaságvédelmi intézkedések a kedvezőtlen gazdasági környezet és a tudatos adókedvezmények miatti adóalap-csökkentő hatást némileg enyhítették, azonban egyidejűleg a költségvetés számára többletkiadásokat is okoztak.

Az elmaradt bevételek, valamint a megnövekedett kiadásokat következtében 2020. december 31-ére jelentős mértékű költségvetési hiány keletkezett.

A járványhoz kapcsolódó egészségügyi többletkiadások

A járványhoz kapcsolódó egészségügyi többletkiadások a védekezés költségeit, az egészségügyi eszközbeszerzések kiadásait, a gyógyító-megelőző ellátáshoz kapcsolódó, valamint a táppénzre fordított többletkiadásokat tartalmazzák (F1. táblázat).

F1. táblázat

A járványhoz kapcsolódó egészségügyi többletkiadások a költségvetésben

Tényezők	Költségvetési hatás (Mrd Ft)
A járványhoz kapcsolódó egészségügyi többletkiadások ebből:	-1152,5
védekezés költségei, egészségügyi eszközbeszerzések kiadásai	-945,5
gyógyító-megelőző ellátás kiadásainak növekedése	-199,5
<i>ebből: egyszeri rendkívüli juttatás</i>	<i>-101,3</i>
<i>ebből: kórházi adósságrendezés (december)</i>	<i>-44,5</i>
<i>ebből: összevont szakellátásban jelentkező kiadástöbblet</i>	<i>-53,7</i>
táppénzre fordított kiadások növekedése	-7,5

Forrás: PM adatszolgáltatás és a Kincstár A 2020. évi központi költségvetés végrehajtásának adatai, 2020. 12. hó (2021.02.16) alapján ÁSZ szerkesztés

A védekezés költségei, egészségügyi eszközbeszerzések

A 92/2020. (IV. 6.) rendelet alapján létrehozott XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka előirányzatából a már megjelent határozatok alapján 945,5 Mrd Ft összegű felhasználás történt (ideszámítva az egészségügyi dolgozók egyszeri bértámogatását). Innen kerültek kifizetésre az egészségügyi és egyéb védekezés költségei (pl. egészségügyi eszközbeszerzések, egészségügyi beruházások, kormányhivatalok járványüggyel kapcsolatos többletkiadásai).

A gyógyító-megelőző ellátás kiadásai és a táppénzkiadások

A gyógyító-megelőző kiadásokon belül a járványhoz kapcsolódó közvetlen kiadásokhoz soroltuk a decemberi kórházi adósságrendezés összegét (44,5 Mrd Ft), az egészségügyi és egészségügyben dolgozókat érintő egyszeri rendkívüli juttatást (101,3 Mrd Ft), valamint az összevont szakellátásban jelentkező kiadástöbbletet (53,7 Mrd Ft). Összességében a koronavírus-járványnak mind kiadást növelő hatása (pl. súlyosabb esetek számának növekedése, pl. tüdőgyulladás, gépi lélegeztetés miatti jelentős többletkiadások), mind pedig kiadást csökkentő hatása is volt a fekvőbeteg-ellátásban (pl. ágykapacitások átalakítása COVID-betegek ellátására, nem COVID-esetek számának csökkenése, tervezett ellátások, halasztható műtétek leállítása). Az összevont szakellátásban jelentkező kiadástöbblet így 53,7 Mrd Ft-ot tett ki 2020-ban.

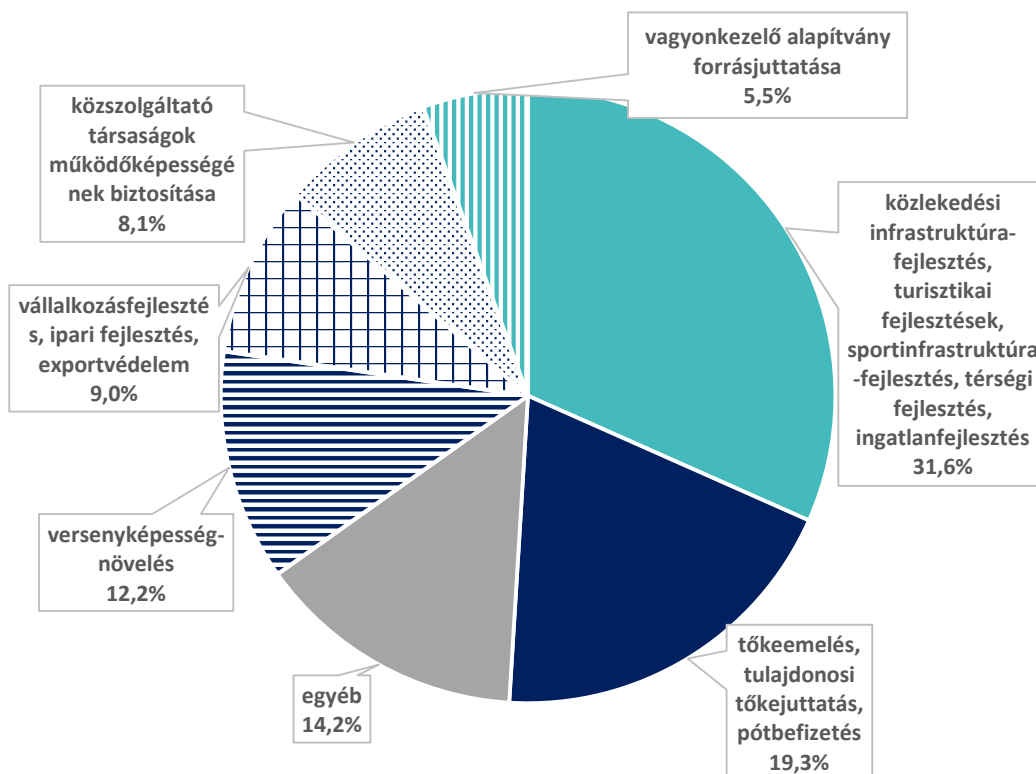
A táppénzre fordított kiadások 7,5 Mrd Ft-tal magasabb összege elsősorban a táppénzt igénybevevők átlagos létszámában bekövetkezett novemberi és decemberi növekedésének tudható be (októbertől novemberre 26,6%-kal, majd novemberről decemberre további 12,5%-kal nőtt az alkalmazásban álló táppénzt igénybevevők napi átlagos létszáma). (KSH STADAT 25.2.1.2)

Gazdaságvédelmi kiadások költségvetési hatásai

A Gazdaságvédelmi Alapból kerültek finanszírozásra a járvány gazdasági hatásait enyhítő, illetve a gazdaság újraindulását támogató 4 030,7 Mrd Ft összegű többletkiadások, így pl. infrastruktúra-fejlesztések, tőkeemelések, versenyképesség-növelő támogatások, vállalkozásfejlesztési támogatások, exportvédelmi, turisztikai, kulturális támogatások, vagyonkezelő alapítványok forrásjuttatása (ezeket részletesen az elemzés különálló fejezete mutatja be). A Gazdaságvédelmi programok előirányzat felhasználásának témakör szerinti megoszlását mutatja az F1. ábra (a legalább 3,0 Mrd Ft összegű tételek vonatkozásában).

F1. ábra

A Gazdaságvédelmi programok előirányzat felhasználásából a 3,0 Mrd Ft-nál nagyobb összegű tételek megoszlása témakörök szerint

Forrás: PM adatszolgáltatás (Kimutatás a 2020. évi Gazdaságvédelmi programok előirányzat felhasználásáról) alapján
 ÁSZ szerkesztés

A járvány hatásai az adóbevételekre, az adócsökkentések költségvetési hatásai

A koronavírus-járvány okozta gazdasági visszaesés miatt mérséklődő adó- és járulékalapok, valamint a vállalkozásokat támogató adó- és járulékcsoökkentések egyaránt csökkentő hatásúak voltak a költségvetési bevételeinek teljesülésére. A bevételcsökkenéseket az F2. táblázat összegzi.

F2. táblázat

Adócsökkentések és a járvány okozta adóalap-csökkenés hatásai a költségvetési bevételekre

Tényezők	Költségvetési hatás (Mrd Ft)
Adócsökkentések és a járvány okozta adóalap-csökkenés hatásai a költségvetési bevételekre	-1057,0
ebből	
gazdálkodó szervezetek befizetései	-157,5
<i>ebből: társasági adóból származó bevételcsökkenés</i>	<i>-94,6</i>
<i>ebből: kisadózók tételes adójából (KATA) származó bevételcsökkenés</i>	<i>-34,4</i>
<i>ebből: kisvállalti adó (KIVA)</i>	<i>-4,2</i>
<i>ebből: energiaellátók jövedelemadója</i>	<i>-10,7</i>
<i>ebből: rehabilitációs hozzájárulás</i>	<i>-4,9</i>
<i>ebből: egyéb bevételcsökkenés</i>	<i>-8,7</i>
fogyasztáshoz kapcsolt adók	-352,8
<i>ebből: fogyasztás visszaeséséből eredő és adóváltozások hatásai az Áfa-bevételekre</i>	<i>-300,7</i>
<i>ebből: jövedéki adóbevételek csökkenése (üzemanyagokra)</i>	<i>-10,5</i>
<i>ebből: turizmusfejlesztési hozzájárulás megfizetése alóli mentesség</i>	<i>-26,0</i>
<i>ebből: pénzügyi tranzakciós illetékből származó bevételek csökkenése</i>	<i>-8,5</i>
<i>ebből: regisztrációs adóbevétel csökkenése</i>	<i>-7,1</i>
szociális hozzájárulási adó, munkavállalói járulék, egyéb járulékok	-393,7
lakosság költségvetési befizetései	-105,5
<i>ebből: személyi jövedelemadóból származó bevételek elmaradása</i>	<i>-81,2</i>
<i>ebből: lakossági illetékbecsítések elmaradása, egyéb adóbevételek csökkenése</i>	<i>-24,3</i>
egyéb költségvetési bevételek	-47,5
<i>ebből: megtett úttal arányos és időalapú útdíjból származó bevételek csökkenése</i>	<i>-31,9</i>
<i>ebből: szakképzési hozzájárulás, Egészségbiztosítási- és munkaerőpiaci járulék NFA-t megillető hányada csökkenése</i>	<i>-15,6</i>

Forrás: NAV jövedéki adatok, Kincstár A 2020. évi központi költségvetés végrehajtásának adatai, 2020. 12. hó (2021.02.16) alapján
 ÁSZ szerkesztés

Az adó- és járulékbételek-kiesést mérsékelte a kiskereskedelmi különadóból származó 47,6 Mrd Ft, valamint a hitelintézetekre kivetett járványügyi különadó 55,0 Mrd Ft teljesülése.

A koronavírus-válság hatásainak enyhítése érdekében bevezetett főbb adózási könnyítések

A koronavírus világválság nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet közterhekkel kapcsolatos részletszabályairól és egyes új intézkedésekről szóló 61/2020. (III.23.) Korm. rendelet alapján 2020. március 24-től csökkentek a – jogszabály által meghatározott – veszélyeztetett gazdasági ágazatokban működő vállalkozások közterhei.

- Nem kellett szociális hozzájárulási adót fizetnie 2020. március, április, május és június hónapra a veszélyeztetett ágazatba tartozó kifizetőnek a munkaviszonyban foglalkoztatott természetes személy foglalkoztatása tekintetében, az egyéni vállalkozónak e jogállására tekintettel, és a társas vállalkozónak e jogállására tekintettel.
- A veszélyeztetett ágazatba tartozó
  - foglalkoztatónál munkaviszonyban foglalkoztatott természetes személy,
  - egyéni vállalkozó, és
  - társas vállalkozó
 esetében a járulékalapot képező jövedelem után nyugdíjjárulékot, pénzbeli egészségbiztosítási járulékot és munkaerőpiaci járulékot nem, csak a 4 százalékos mértékű természetbeni egészségbiztosítási járulékot, de legfeljebb 7710 forint összeget kellett megfizetni 2020. március, április, május és június hónapra. A járulékmentesség nem érintette a biztosított társadalombiztosítási- és munkaerőpiaci ellátásokra való jogosultságát és az ellátások összegét.
- A veszélyeztetett ágazatba tartozó, szakképzési hozzájárulás fizetésére kötelezett vállalkozásnak 2020. március, április, május és június hónapra nem kellett szakképzési hozzájárulást fizetnie.
- A veszélyeztetett ágazatba tartozó rehabilitációs hozzájárulás fizetésére kötelezett esetében a rehabilitációs hozzájárulás mértéke a vonatkozó törvény szerinti éves hozzájárulás (1 449 000 forint) mértékének kétharmada, azaz a kötelezett 966 000 forint megfizetésére köteles személyenként, és nem kell rehabilitációs hozzájárulási előleget fizetnie.
- A veszélyeztetett ágazatba tartozó tevékenységet főtevékenységként folytató kisvállalati adóalany-nak e tevékenységével összefüggésben a 2020. március, április, május, és június havi kisvállalati adókötelezettsége megállapításánál a személyi jellegű kifizetések összegét nem kellett figyelembe vennie.
- A 2020 februárjában már a mentesített tevékenységet folytató kisadózó vállalkozás 2020. március, április, május, és június hónapra mentesült a főállású illetve nem főállású kisadózó után fizetendő tételes adó megfizetése alól.
- A turizmusfejlesztési hozzájárulásra kötelezetteknek 2020. március 1. és 2020. június 30-a közötti időszakra vonatkozóan nem kellett turizmusfejlesztési hozzájárulást megállapítani, bevallani és megfizetni.
- A 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően a 2019. év zárásával kapcsolatos éves adómegállapítási, -bevallási és -fizetési kötelezettség 2020. szeptember 30-ig meghosszabbításra került a társasági adó, a kisvállalati adó, az energiaellátók jövedelemadója, a helyi iparűzési adó és az innovációs járulék adónemek esetén.
- A 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet alapján a rendelet hatályba lépésétől 2020. június 30-ig a Széchenyi Pihenő Kártyára (továbbiakban: SZÉP-kártya) teljesített béren kívüli juttatásnak minősülő összeget nem terhelte szociális hozzájárulási adó, továbbá a SZÉP-kártya éves értékhatára is megemelésre került a 2020. évre vonatkozóan: az általánosan érvényes 450 ezer Ft-os határ 800 ezer Ft-ra, a közsférában dolgozóakra vonatkozó 200 ezer Ft-os értékhatár 400 ezer Ft-ra.

- A 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendeletnek megfelelően felfüggesztésre került a rendelet hatályba lépésétől 2020. december 31-ig az idegenforgalmi adó adóalanyainak adófizetési kötelezettsége, annak megállapítása és bevallása alól azonban nem mentesültek, amely a települési önkormányzatok vissza nem térítendő támogatása igénylése szempontjából volt fontos²⁵.
- A szociális hozzájárulási adó mértékének fent részletezett csökkentésére a 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet intézkedései keretében került sor.
- 171/2020. (IV. 30.) Korm. rendeletben foglaltak alapján a 2019. évre vonatkozóan a társasági adó esetén az adózás előtti nyereség teljes összege, de legfeljebb 10 Mrd Ft a lekötött tartalékba helyezhető, amelynek felső határa nem változott, azonban korábban csupán az adózás előtti eredmény 50%-os mértékét érinthette a lekötés. Abban az esetben, ha a rendelet hatályba lépése előtt az adózó már teljesítette a 2019. évre vonatkozó bevallását, akkor legkésőbb 2020. szeptember 30-ig ezt önellenőrzéssel érvényesíthette a kedvezményt.
- A veszélyhelyzet ideje alatt egyes gazdaságvédelmi intézkedésekről szóló 485/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet alapján 2020. november 11-én csökkentek a veszélyeztetett gazdasági ágazatokban működő vállalkozások közterhei. A kedvezményeket a kifizetők a munkaviszonyban foglalkoztatottakkal összefüggésben felmerülő közterhek után érvényesíthették. Nem kellett szociális hozzájárulási adót fizetnie 2020. november hónapra a veszélyeztetett ágazatba tartozó kifizetőnek a munkaviszonyban foglalkoztatott természetes személy foglalkoztatása után. A veszélyeztetett ágazatba tartozó, szakképzési hozzájárulás fizetésére kötelezett kifizetőnek 2020. november hónapra nem kellett szakképzési hozzájárulást fizetnie. A veszélyeztetett ágazatba tartozó, rehabilitációs hozzájárulás fizetésére kötelezett kifizető egy hónapra arányosan jutó rehabilitációs hozzájárulás-fizetési kötelezettség alól mentesült novemberre. A veszélyeztetett ágazatba tartozó tevékenységet főtevékenységként folytató kisvállalati adóalanyok a 2020. november havi kisvállalati adókötelezettsége megállapításánál a személyi jellegű kifizetések összegét nem kellett figyelembe vennie, tehát az nem volt része a kisvállalati adóalapnak.
- A 498/2020. (XI. 13.) Korm. rendelet alapján 2020. november 14-től az általános forgalmi adó mértéke az adó alapjának 5 %-a az elvitelre vagy házhoz szállítással értékesített étel- és italforgalomra, amely étkezőhelyi vendéglátás keretében történő értékesítés esetén az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) alapján 27% lenne.

---

²⁵ A 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően vissza nem térítendő támogatást igényelhet a települési önkormányzat az illetékességi területén bevallott, de meg nem fizetett idegenforgalmi adó összegével egyező összegben.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: A veszélyhelyzetre tekintettel megalkotott jogszabályok

Jogszabály száma	Tartalma
40/2020. (III.11.) Korm. rendelet	A Kormány 2020. március 11-én a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III.11.) Korm. rendelettel az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó járvány következményeinek elhárítására, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett.
47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet	A veszélyhelyzethez kapcsolódóan jelent meg a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet, illetve ennek közterhekkel kapcsolatos részletszabályairól 2020. március 23-án jelent meg a 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet, amely a részletes szabályozás mellett új intézkedéseket is hozott.
69/2020. (III. 26.) Korm. rendelet	A Kormány a 69/2020. (III. 26.) Korm. rendeletben rugalmasabb tartalékfelhasználási szabályokat állapított meg, mivel az Országvédelmi Alap és a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szóló tartalékok felhasználására a költségvetési törvényben előírt korlátozó szabályokat felfüggesztették a veszélyhelyzet megszűnéséig (Pulay et al, 2020).
92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet	A költségvetési törvény, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) rendelkezéseit és a Nemzeti Foglalkoztatási Alapra (NFA) irányadó jogszabályi rendelkezéseket a veszélyhelyzet idejére az április 6-án megjelent, a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet megváltoztatta, amely a járvány elleni védekezéshez szükséges kiadásokról és a források biztosításáról rendelkezett. A Kormány a 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet elfogadásával a 2020. évi központi költségvetésről szóló törvényt a veszélyhelyzet idejére módosította, szerkezeti átalakításokat is végrehajtott. A járványügyi védekezés és a gazdaság újraindítása érdekében létrehozta a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alapot, mely esetében 426,2 Mrd Ft felhasználható keret állt rendelkezésre a járványügyi védekezést szolgáló eszközbeszerzésekre, beruházásokra, a járványelleni védekezésben résztvevő szervezetek támogatására. A Kormány emellett létrehozta a XLVII. Gazdaságvédelmi Alapot. Az Országgyűlés a veszélyhelyzet megszűnését követően a 2020. évi LX. törvénnyel elfogadta a Költségvetési törvény módosítását, amellyel tudomásul vette a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap, a XLVII. Gazdaságvédelmi Alap és a XLVIII. Európai Unióból Érkező Járvány Elleni Támogatások Alapja fejezetek létrejöttét. A 92/2020 (IV. 6.) Korm. rendeletben elfogadott szerkezet a veszélyhelyzet megszűnését követően nem változott.
103/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet	A kutató-fejlesztő tevékenységet végző munkavállalók veszélyhelyzet idején megvalósuló foglalkoztatásának a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében történő támogatásáról szóló 103/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet célja a kutató-fejlesztői munkahelyek megőrzése volt.
105/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet	2020. április 16-án lépett hatályba a veszélyhelyzet idején történő csökkentett munkaidős foglalkoztatásnak a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében történő támogatásáról szóló 105/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet, amellyel be-

	vezetésre került egy bértámogatási program a munkahelyek fenntartása érdekében. A kormányrendelet szerint az állami foglalkoztatási szervként eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalhoz a veszélyhelyzettel összefüggő gazdasági okból a munkavállaló és a munkáltató által benyújtott együttes kérelem alapján vissza nem térítendő támogatás nyújtható a munkavállaló részére három hónap időtartamra.
108/2020. (IV. 14.) Korm. rendelet 109/2020. (IV. 14.) Korm. rendelet	A költségvetési átcsoportosításokat követően különadók kerültek bevezetésre a Gazdaságvédelmi Akcióterv végrehajtása érdekében a Járványügyi Alap feltöltését szolgáló, hitelintézetek járványügyi helyzettel összefüggő különadójáról szóló 108/2020. (IV. 14.) és a Gazdaságvédelmi Akcióterv végrehajtása érdekében a Járványügyi Alap feltöltését szolgáló kiskereskedelmi adóról szóló 109/2020. (IV. 14.) Korm. rendeletekkel. A 108/2020. (IV. 14.) Korm. rendeletben megállapított fizetési kötelezettség a 2020. évi XLVI. törvény hatályba lépését követően is megmaradt a 2020. adóévre vonatkozóan. A 109/2020. Korm. rendeletben meghatározott fizetési kötelezettséget a 2020. évi XLV. törvény 10. §. szerint augusztustól nem kell teljesíteni.
116/2020. (IV. 15.) Korm. rendelet	2020. április 16-án lépett hatályba a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a látvány-csapatsportok támogatásának eltérő szabályairól szóló 116/2020. (IV. 15.) Korm. rendelet.
140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet	Az adózási könnyítések részletes szabályozására 2020. április 21-én jelent meg a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében szükséges adózási könnyítésekről szóló 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet, mely a veszélyhelyzet megszűnésével, 2020. június 18-án hatályát veszítette. Az EKHO mértéke 15,5%, a SZOCHO mértéke 2020. július 1-jétől az adóalap 15,5%-a lett. A rendelet egyik legfontosabb szabályaként a 2020. április 22. és 2020. szeptember 30-a között esedékessé váló éves és soron kívüli társasági adó, helyi iparüzési adó, KIVA, energiaellátók jövedelemadója megállapítási, bevallási és fizetési kötelezettségüknek, továbbá az adóelőleg-megállapítási és bevallási kötelezettségüknek 2020. szeptember 30-ig tehetnek eleget. Az innovációs járulék megállapítási, bevallási és fizetési kötelezettségnek is 2020. szeptember 30-ig lehet eleget tenni. A rendelet hatálybelépésének napjától 2020. december 31-ig az eltöltött vendégéjszaka utáni idegenforgalmi adót az adó alanyának nem kell megfizetnie, az adó beszedésére kötelezettnek nem kell beszednie, befizetnie, a megállapított, de be nem szedett adót azonban be kell vallania az adóhatósághoz. A rendelet a Széchenyi Pihenő Kártya formájában adható összegeket is megemelte, valamint a juttatást mentesített a SZOCHO fizetési kötelezettség alól a 2020. június 30-ig adott juttatások esetén.
282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet	A 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet a 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelettel és a 2020. évi LVII. törvény elfogadásával, 2020. június 18-án szűnt meg, majd 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelettel a Kormány Magyarország egész területére egészségügyi válsághelyzet elrendelésével járványügyi készsültséget vezetett be.
41/2020 (VI. 17.) ME határozat	A 41/2020 (VI. 17.) ME határozattal hatályba lépett a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készsültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény, valamint a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény módosításáról szóló 2020. évi LX. törvény.

2020. évi LVIII. törvény	A 2020. évi LVIII. törvényt az Országgyűlés a veszélyhelyzet idején megalkotott jogszabályok, megtett rendkívüli intézkedések esetében a veszélyhelyzetet követő egyértelmű, kiszámítható átmenet biztosítására fogadta el. A 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelettel összhangban maradtak a különböző adók megállapítására, bevallási és fizetési kötelezettségére vonatkozó rendelkezések (törvény 33. §), a Széchenyi Pihenő Kártya formájában adható összegek, rekreációs keretösszegek (törvény 40. §), továbbá a fizetés nélküli szabadságra vonatkozó rendelkezések (törvény 41. §). A 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelettel összhangban a törvény 34. § (5) bekezdésben meghatározásra kerültek a rehabilitációs hozzájárulás fizetésére vonatkozó előírások. A 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet szerint a turizmusfejlesztési hozzájárulás megfizetésére kötelezetteknek a 2020. március 1. napjától 2020. június 30. napjáig terjedő időszakra nem kellett turizmusfejlesztési hozzájárulást fizetni, amely határidőt a törvény 35. §-a 2020. december 31-ig meghosszabbított.
2020. évi LX. törvény	A 2020. évi LX. törvény 77. §-a szerint a települési önkormányzatot az általa 2020. évben beszedett gépjárműadó nem illeti meg, a beszedett adó 40%-a a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet bevétele lesz.
478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet	A Kormány a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendeletben november 4-től Magyarország egész területére ismételten veszélyhelyzetet hirdet ki. A járvány második, őszi hullámával is korlátozó intézkedések váltak szükségessé, amelyek elsősorban a vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás szektorokat érintette.
485/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet 505/2020. (XI. 17.) Korm. rendelet	A 485/2020. (XI. 10.) Korm. rendeletben a Kormány döntött az ún. mentesített tevékenységet folytatók számára adókedvezmények biztosításáról, a szálláshely-szolgáltatók foglalásaik kieséséből származó költségeinek részleges megtérítéséről és bértámogatások nyújtásáról november hónapra (majd 505/2020. (XI. 17.) Korm. rendelet alapján 2021. február 7-ig).

2. sz. melléklet: Felülről nyitott és módosítással túlléphető előirányzatok 2020. évi alakulása

A központi alrendszer azon előirányzatai, amelyek teljesülése módosítás nélkül és módosítással eltérhet az előirányzattól – a költségvetési törvény 4. melléklet szerinti előirányzatai – teljesítési adatai a 2020. évben

Megnevezés	2020. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2020. évi teljesítés (Mrd Ft)	Eltérés az eredeti előirányzattól (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzat %-ában
1. A teljesülés külön szabályozás nélkül is eltérhet az előirányzattól	2 213,7	2 462,4	248,7	111,2%
2. Az előirányzat a Kormány jóváhagyásával túlléphető	766,5	1 010,0	243,5	131,8%
3. Ha az európai uniós tagsághoz kapcsolódó támogatások felhasználása érdekében illetve e támogatások folyósításának elmaradása esetén életbe lépő átcsoportosítási szabályokra vonatkozó rendelkezésekben foglalt lehetőségek kimerültek, az együttes eredeti támogatási előirányzat 30%-ával, e fölött a Kormány döntése alapján túlléphető	1 677,1	2 008,4	331,3	119,8%
4. A pénzügyi tranzakciós illeték megfizetéséhez kapcsolódóan az államháztartásért felelős miniszter engedélyével túlléphető a Dologi kiadások kiemelt előirányzat	63,6	108,8	45,2	170,5%
5. A gyógyszerári tulajdoni hányad állami elővásárlásával összefüggésben az egészségbiztosításért felelős miniszter engedélyével, az államháztartásért felelős miniszter egyetértése mellett túlléphető	0,3	0,3	0	100,0%
6. A nyugdíjszerű ellátásban részesülő személyek évközi ellátás-emelése végrehajtásával összefüggésben tételes elszámolás alapján a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter engedélyével túlléphető	1,9	1,9	0	100,0%
Összesen	4 723,1	5 591,8	868,7	118,4%
Ebből a költségvetési szerveket és fejezeti kezelésű előirányzatokat /25 fejezet/ érintő összeg	2 477,9	3 136,2	658,3	126,6%

Forrás: 2020. évi költségvetési törvény 4. melléklete, Magyar Államkincstár (2021a) alapján ÁSZ szerkesztés

3. sz. melléklet: A Költségvetési törvény alapján végrehajtott főbb adóváltozások

Magyarország 2020-2024. évi konvergencia programjában foglaltaknak megfelelően a Kormánynak továbbra is kiemelt célja a gazdaságot terhelő adó- és járulékterhek csökkentése és az adórendszer foglalkoztatás- és vállalkozásbarát jellegének erősítése, amelynek elérése érdekében az adópolitika a következő években is a munkát terhelő adók és a vállalkozások adó- és adminisztrációs terheinek csökkentésére, az adóbeszedés hatékonyságának növelésére, valamint az adórendszer egyszerűsítésére fókuszál.²⁶

A Kormány a versenyképesség és a termelékenység növelését ösztönző gazdaságvédelmi akciótervet dolgozott ki, amelynek célja, hogy a nemzetközi pénzügyi folyamatok és reálgazdasági kockázatok mellett hosszú távon is fenntartható legyen a folyamatos, az Európai Unió átlagát 2%-kal meghaladó hazai gazdasági bővülés.²⁷ Továbbra is kiemelt cél volt az adminisztrációs terhek csökkentése az adóeljáráásban, csakúgy, mint az adómorál, illetve az adózók és az adóhatóság kapcsolatrendszerének javítása, valamint az együttműködés és az önkéntes jogkövetés további ösztönzése.

- Az egyszerűsített vállalkozói adó igénybevétele az elmúlt években számottevően csökkent (a kisvállalkozásokat érintő kedvezményes adónemek (KIVA, KATA) bevezetése következtében). Az adórendszer egyszerűsítése érdekében 2020. évtől az egyszerűsített vállalkozói adó kivezetésre került²⁸. A vállalkozások likviditásának javítása és adminisztratív terhek mérséklése érdekében a 2020. évben megszűnt a 100 M Ft éves árbevétel feletti vállalkozások adóelőleg-feltöltési kötelezettsége a társasági adó, az innovációs járulék, valamint az energiaellátók jövedelemadója esetében.²⁹
- A gazdaságvédelmi akciótervnek megfelelően csökkent az adórendszer töredezettsége a nyugdíjjárulék, a természetbeni egészségbiztosítási járulék, a pénzbeli egészségbiztosítási járulék, valamint a munkaerőpiaci járulék helyett az adórendszerben megjelenő egységes társadalombiztosítási járuléknak köszönhetően.³⁰ A munkavállalói járulék neve július 1-től társadalombiztosítási (TB) járulék, amelynek mértéke 18,5% (ezt megelőzően nyugdíjjárulék, a természetbeni és a pénzbeli egészségbiztosítási járulék, valamint a munkaerőpiaci járulék volt). Változott a minimum-járulékalap szabály is, júliustól a minimálbér után kell fizetni a járulékot (korábban ennek másfélszerese volt a járulék alapja). További enyhítést jelent, hogy minden dolgozó nyugdíjas járulékmentességet élvez (korábban csak a munkaviszonyban foglalkoztatottak), valamint családi kedvezmény érvényesíthető inntől a teljes TB-járulék terhére.
- A 2016. év végén megkötött „hatéves bérmegállapodás”³¹ részeként 2020. július 1-jétől újabb két százalékponttal, 17,5 százalékról 15,5 százalékra csökkent a szociális hozzájárulási adó mértéke³² (a szociális hozzájárulási adó mértéke azt megelőzően 2019. július 1-jétől 19,5%-ról 17,5%-ra csökkent), amely enyhítette a vállalkozások és egyúttal az élők munkaadóit, ezáltal segíti a vállalkozásokat, ösztönzi a munkaerőpiaci folyamatok kedvező alakulását és támogatja a bérfelzárkózást is.³³ Az adócsökkentések eredményeként a munkajövedelmekre rakódó állami elvonás mértéke – adóék – az elmúlt néhány évben bekövetkezett jelentős csökkenése tapasztalható.³⁴ Az adócsökkentés a „hatéves bérmegállapodás” mellett a 140/2020. (IV. 21.) Korm.

²⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-convergence-programme-hungary_hu.pdf

²⁷ https://www.parlament.hu/irom41/06322/adatok/altind_2.pdf

²⁸ 2019. évi LXXIII. törvény 36. § (hatálytalan 2020. január 1-től)

²⁹ <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/d/dc/dc2/dc2bd13d9db38740b471a0ee5759957d6fc56f08.pdf>

³⁰ https://www.parlament.hu/irom41/06322/adatok/altind_2.pdf

³¹ A 2016. évi „hatéves bérmegállapodás” egy több évre szóló programot tartalmazott, amely célul tűzte ki a munkatermelékenység növelésével a tartós gazdasági növekedés megvalósítását a versenyképesség javításához. (2020-2024-es Konvergencia Program)

³² 2020. évi XLVI. törvény 10. §

³³ https://www.parlament.hu/irom41/06322/adatok/altind_2.pdf

³⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-convergence-programme-hungary_hu.pdf

rendeletnek megfelelően a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében hozott intézkedések egyikeként is azonosítható.

- A 2020. január 1-jétől 13%-ról 12%-ra mérséklődött a kisvállalati adó adókulcsa, amely a magyar kisvállalatok fejlődését és versenyképességét segíti elő.³⁵
- A reklámadó 2019. július 1. és 2022. december 31. között felfüggesztésre került³⁶, hogy a digitális gazdaság adózása tükrözze a technológia fejlődésével járó előnyöket és az intézkedés ösztönözze a piac további bővülését. A felfüggesztés következtében csupán 0,5 Mrd Ft volt a központi költségvetés reklámadóból tervezett 2020. évi bevétele. (A 2020. évi tervezett összeg így 14,6 Mrd Ft-tal (96,7%-kal) maradt el a 2019. évi eredeti előirányzattól. 2020. évben csupán az eltérő üzleti éves adózók befizetéseivel számolt a költségvetés.)
- A fogyasztási-forgalmi típusú adók esetén a gazdaságvédelmi akciótervnek megfelelően a szálláshely szolgáltatásra vonatkozó áfa kulcsa 18%-ról 5%-ra csökkent³⁷. Egyúttal a 4%-os turizmusfejlesztési hozzájárulás került kiterjesztésre a fenti szolgáltatásokra, amely hozzájárul az ágazati fejlesztések finanszírozásához.
- A preferált (5000 fő lakosság számot el nem érő) kistélepüléseken 2020. január 1-jétől áfa-visszatérítési támogatás vehető igénybe 5,0 M Ft összeghatárig lakóingatlan építése mellett bővítésre és felújításra is, ami segíti a magyar emberek és családok lakáskörülményeinek javítását, a lakhatással összefüggő terhek mérséklését, a kistélepülések lakásállományának modernizálását.³⁸
- 2020. január 1-jétől hatályos szabályozásnak³⁹ megfelelően – a Családvédelmi Akcióterv keretében – az életük során legalább négy gyermeket nevelő nők mentesülnek a személyi jövedelemadó megfizetése alól. A kedvezményt érvényesítő magánszemély az összevont adóalapját minden más kedvezményt megelőzően, a négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezményével csökkenti.

³⁵ 2019. évi LXXIII. törvény 43. § 1. pont

³⁶ 2019. évi LXXIII. törvény 59. §

³⁷ 2019. évi LXXIII. törvény 50. §, 2. melléklet 1.

³⁸ https://www.parlament.hu/irom41/06322/adatok/altind_2.pdf

³⁹ 2019. évi LXXIII. törvény 5. §

4. sz. melléklet: Az állam vagyonával összefüggő, 2020. évi bevételek és kiadások

Az állam vagyonával összefüggő bevételek (Mrd Ft)	
Vagyonnal kapcsolatos értékesítési bevételek	1,1
Vagyonhasznosítással kapcsolatos bevételek	3,4
Vagyongazdálkodás egyéb bevételek	0,2
Kincstár Koncessziós díjbevételek	128,8
Kibocsátási egységek ért. bevétele	79,6
Kincstár Államot megillető privatizációs bevétel	-
NFM tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos bevétel	1,7
GYEMSZI tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos bevétel	-
NGM tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos bevételek	0,1
NAIK Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos bevételek	-
MNV Zrt. bevételei	44,6
NVTNM Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos bevételek	-
Miniszterelnökség tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos bevétel	0,0
MNV Zrt.-NVTNM tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos bevétel	30,3
BMSK Zrt. Magasépítési beruházások bevételi számla	2,4
EMMI rábízott vagyonába tartozó társaságok bevételei	0,0
AM Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos bevételek	-
KKM Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos bevételek	-
Összes bevétel	292,3
Az állam vagyonával összefüggő kiadások (Mrd Ft)	
Vagyonnal kapcsolatos felhalmozási jellegű kiadások	16,9
Vagyonhasznosítással kapcsolatos folyó kiadások	9,1
Vagyongazdálkodás egyéb kiadásai	2,8
MFB Működési támogatás kiadási számla	-
Állami tulajdonú társaságok támogatása	13,0
Kincstári Pénzügyi stabilitási célú részesedés-szerzés	-
Miniszterelnöki Kabinetiroda tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadások	-
Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt. tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadások	4,0
Magyar Turisztikai Ügynökség Zrt. tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadások	1,7
NAIK Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadások	5,0
NVTNM Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadások	-
Miniszterelnökség tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	75,3
Belügyminisztérium tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	1,5
GYEMSZI tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	-
FM tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások számla	0,2
KKM Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadások számla	61,5
NGM Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadások számla	20,0
NFM Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadások számla	64,8
EMMI Tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	0,4
HM Tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	-
IM Tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadások	0,0

Az állam vagyonával összefüggő kiadások (Mrd Ft)	
MNV Zrt. kiadásai	191,5
MNV Zrt. NVTNM tuj-i joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	721,9
BMSK Zrt. Magasépítési beruházások kiadási számla	68,2
BMSK Beruházási, Műszaki Fejlesztési, Sportüzemeltetési és Közbesz. Zrt.	1,5
M Kormányiroda A Kormánybiztos joggyakorlással joggyakorlásával kapcs. kiadások	18,1
A MÁV Zrt- tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	4,2
A DKÜ Zrt- tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások	2,4
Egyéb kiadás	20,9
Összes kiadás	1 304,6

Forrás: Magyar Államkincstár adatszolgáltatása a központi költségvetés, a központi kormányzat előzetes mérlegeiről, TB alapok, ELKA-k mérlegeiről, havi és éves összesen részletezésben alapján ÁSZ szerkesztés

5. sz. melléklet: A nyugdíjkiadások növekedésének tényezői

A rendszeres nyugdíjkiadások (vagyis az öregségi nyugdíj és a hozzátartozói nyugellátás) 84,6 Mrd Ft-tal haladták meg az előirányzott értéket. Az évközben kalkulált várható GDP reálérték-növekedés elmaradt a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 101. § (5) bekezdésében szabályozott 3,5 %-os mértéktől, így 2020. évben nyugdíjprémium nem került kifizetésre. Ezt is figyelembe véve a kiadások 64,1 Mrd Ft-tal (1,8 %-kal) haladták meg az előirányzatot. A többlet az alábbi tényezők eredőjeként alakult⁴⁰.

1. 2019. évi báziskiadások többlete: 34,3 milliárd forint

Az előirányzat kalkulációjának alapját képező, bázisévi (2019-es) nyugdíjkiadások 33,4 Mrd Ft-tal meghaladták a 2020. évi előirányzat tervezésekor figyelembe vett várható értéket. Ennek legfontosabb oka az évközi inflációs folyamatok miatt, 2019 novemberében végrehajtott 0,7%-os kiegészítő emelés. (12 havi, egyösszegű kifizetés formájában, az emelés 2020 januárjában épült be az ellátásokba.) Ez 22,8 Mrd Ft-tal növelte a bázisévi kiadásokat. Emellett a 2019-es bázisévben a nyugdíjasok létszáma, valamint az új megállapítások hatása is csekély mértékben növelte a tervezésnél figyelembe vett létszámot/átlagösszeget. E két tényező együttes hatása 0,3%-kal, 10,6 Mrd Ft-tal tovább növelte a báziskiadásokat. A bázisévi, együttesen 33,4 Mrd Ft-os kiadási többlet 2020. évi hatása (az ellátások tárgyévi emelkedését is figyelembe véve) 34,3 Mrd Ft volt.

2. 2020. novemberi 1,2 %-os emelés hatása: 41,3 milliárd forint

A nyugdíjas fogyasztói árindex – 2020. I-VIII. havi tényadatok alapján, szeptember hónapban prognosztizált – éves várható mértéke 4,0% volt, meghaladva a tervezéskor kalkulált 2,8%-ot. Ehhez igazodva a Tny. 62. § (3) bekezdése szerinti intézkedésre került sor. A 2020. januári 2,8%-os nyugdíj-emelést novemberben – januárra visszamenőleges hatályú – 1,2 %-os emelés egészítette ki, amely az ellátásokba beépült. Az 1,2%-os kiegészítő intézkedés további 41,3 Mrd Ft-os – előirányzatban nem szereplő – kiadási hatással járt 2020-ban.

3. Létszámnövekedés és cserélődés tervezettől eltérő alakulása: 9,7 milliárd forint

A létszámváltozás, valamint az állomány cserélődése 2020-ban kismértékben tért el a tervezettől. Ennek legfőbb oka az új öregségi nyugellátások tervezettnél magasabb száma, így a 2020. évi ellátási átlagléttség 2 millió 151 fő lett. Ez a tervezett 7 ezer fős helyett csak 3 ezer fős csökkenést jelent 2019-hez viszonyítva. (Maga a létszámcsökkenés együttes szabályozási és demográfiai okokra vezethető vissza.) 66 822 fő részére állapítottak meg öregségi nyugellátást 2020. évi hatállyal. A kisebb létszámcsökkenés 6,4 Mrd Ft-os kiadási többlettel járt. A nyugdíj-megállapítások többlete az ellátások átlagát is növelte, mivel az új megállapítások átlaga meghaladta az állományi átlagot. Ez átlagosan közel 130 Ft-tal növelte az ellátások havi átlagát. A némileg megnövekedett cserélődési hatás 3,3 Mrd Ft-os többletkiadással járt 2020-ban.

4. Visszaérkezett ellátások tervezettnél nagyobb kiadáscsökkentő hatása: -0,7 milliárd forint

Technikai jellegű korrekciónak tekinthető, hogy a visszaérkezett ellátások az előző évhez képest 0,7 Mrd Ft-tal nagyobb mértékben kerültek elszámolásra, némileg csökkentve a kiadásokat. (Az előirányzat ennek változásával nem kalkulált.)

⁴⁰ Kincstár adatszolgáltatása (Tájékoztató a Nyugdíjbiztosítási Alap 2020. évi kiadásainak előzetes teljesítéséről) alapján.

FOGALOMTÁR

adóerő-képesség	A 2019. II. negyedéves költségvetési jelentés alapján a helyi iparüzési adóalap 1,4%-a. (2019. évi LXXI. törvény Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről)
anticiklikus gazdaság-politika	A költségvetési (fiskális) politika anticiklikusnak tekinthető, ha konjunktúra idején többletet halmoz fel, amelyet aztán a recesszió idején képes a gazdaság felpörgetésére használni. Az anticiklikus gazdaságpolitika alkalmazása esetén, konjunktúra idején a költségvetési bevételek növekednek, az állami kiadások csökkennek, amelynek következtében a költségvetési hiány csökken.
államadósság	A Gst. 2020. január 1-jén hatályos 1.§ f) pontja alapján az államadósság az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló, 2009. május 25-i 479/2009/EK tanácsi rendeletben meghatározott módon számított adósság. Eszerint az államadósság a kormányzati szektor (S.13) év végén fennálló bruttó adóssága névértéken, azon pénzügyi eszközöknek megfelelő kötelezettségek kivételével, amelyek a kormányzati szektor tulajdonában vannak.
államadósság-mutató	Az Alaptörvény 36. cikk (4) és (5) bekezdésében, valamint 37. cikk (2) és (3) bekezdésében foglaltak végrehajtása során figyelembe veendő mindenkor államadósság mutatója olyan, százalékban kifejezett, egy tizedesig kerekített hányados, amely a) számlálójában az államadósságnak, b) nevezőjében a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló tanácsi rendeletben meghatározottak szerint számított bruttó hazai terméknek e törvény szerinti értéke szerepel. (Forrás: Gst. 2. §)
bruttó államadósság	Az adósságelemet képező instrumentumokban fennálló követelések levonása nélkül számított kötelezettség.
bruttó állóeszköz-felhalmozás	Tartalmazza az elszámolási időszakban vásárolt vagy saját termelésben előállított tárgyi eszközök és immateriális javak értékét, a használt tárgyi eszközök értékének növekedését, a külföldről származó tárgyeszköz-appointot, valamint a pénzügyi lízing konstrukcióban beszerzett tárgyi eszközök értékét. (Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/gdp_modsz.html)
bruttó felhalmozás	A bruttó állóeszköz-felhalmozás, a készletváltozás és az értéktárgyak beszerzése és eladása egyenlegének összege. (Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/gdp_modsz.html)
bruttó kereset	A személyi jövedelemadót, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a munkaerőpiaci járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenekén fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege. (Forrás: https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html)
EDP jelentés	A KSH jelentése az EU Túlzott Hiány Eljárása keretében évente kétszer történő adatszolgáltatás az Európai Unió részére a kormányzati szektor hiányáról és adósságának alakulásáról.

Elkülönített állami pénzalap	Az elkülönített állami pénzalapok a közfeladatok ellátása során az állam nevében beszedendő költségvetési bevételek és teljesítendő költségvetési kiadások alapszerű elszámolására szolgálnak. Elkülönített állami pénzalapot közfeladat részben vagy egészben államháztartáson kívüli forrásból történő ellátásának biztosítása céljából törvény hozhat létre.
előirányzat átcsoportosítás	Az átcsoportosítást végrehajtó költségvetésének – az Országgyűlés vagy a Kormány intézkedése, és a fejezetet irányító szervek megállapodása esetén a központi költségvetés, a fejezetet irányító szerv intézkedése esetén a fejezet, az államháztartás önkormányzati alrendszerében a költségvetési rendelet, határozat összesített – kiadási előirányzatai főösszegének változatlansága mellett a kiadási előirányzatok egyidejű csökkentésével és növelésével végrehajtott módosítás.
előirányzat-módosítás	A megállapított bevételi előirányzat vagy a kiadási előirányzat növelése vagy csökkentése. (Forrás: Áht. 1. § 6. pont)
felülről nyitott előirányzat	A központi alrendszer azon előirányzatai, melyek teljesülése módosítás nélkül eltérhet az előirányzattól.
foglalkoztatási arány	A foglalkoztatottnak a megfelelő korcsoportba tartozó népességhez viszonyított aránya. (Forrás: https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html)
hatéves bérmegállapodás	A Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán 2016. novemberében a Kormány, a munkáltatók és a munkavállalók képviselői által kötött 2017-2022 évekre vonatkozó adó- és bérmegállapodás, amelyben 2017-2018-ban kötelező minimálbér, garantált bérminimum emelésben, többéves adó-és járulékmérték csökkentésben, illetve a további béremelésekről évenkénti egyeztetésben állapodtak meg. (Forrás: https://www.portfolio.hu/gazdasag/20161124/a-nagy-bermegallapodas-7-pontja-240585)
háztartások fogyasztása	A fogyasztási kiadáson kívül tartalmazza a természetbeni társadalmi juttatásból származó fogyasztást is. (Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html)
kiemelt kormányzati magasépítési beruházások	A Költségvetési törvény fejezeti indokolása alapján kormányzati magasépítési beruhásként a központi költségvetési forrásból állami tulajdonú, vagy az állam számára a beruházás idejére megállapodással biztosított ingatlanokon megvalósuló projekteket kell tekinteni. E beruházások közül azok, amelyek kivitelezési becsült értéke eléri a 700 millió forintot, megvalósítója főszabályként a Beruházási Ügynökség, valamint a Beruházási Ügynökség feladatkörébe kerülnek a Kormány által elfogadott, programszerűen megvalósítandó kormányzati magasépítési beruházások értékhatára tekintet nélkül (pl. kültéri sportparkok fejlesztése). Az állami magasépítési beruházások megvalósításáról szóló 2018. évi CXXXVIII. törvény rendelkezése alapján 2020-tól a Beruházási Ügynökséghez tartozó kormányzati magasépítési beruházások költségvetési tételeit a központi költségvetés önálló fejezete tartalmazza. Ez a XLV. Kiemelt kormányzati magasépítési beruházások fejezet, amely a Beruházási Ügynökséghez rendelt beruházások, az ezekhez kapcsolódó járulékos kiadások fedezetét foglalja magába. Itt jelenik meg az állam nevében végzett feladatok ellátásáért a Beruházási, Műszaki Fejlesztési, Sportüzemeltetési és Közbeszerzési Zrt.-nek járó működési költségtérítés összege is. E fejezet nem tartalmazza az összes kormányzati magasépítési beruházás fedezetét, a már 2019. év előtt megkezdett projektek korábbi helyükön jelennek meg.

konszolidált adósság	Az államháztartás központi alrendszerének, az államháztartás önkormányzati alrendszerének, és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek egymással szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított adóssága. (Forrás: Gst. 2. § (1) bekezdésének a) pontja alapján)
kormányzati szektor	Az uniós statisztikai szabványok által definiált kormányzati szektor nagyobb szervezeti kört foglal magába, mint az államháztartás: mindazon szervezetek beletartoznak, amelyek tevékenységük során közjavakat állítanak elő, a nemzeti jövedelem és a nemzeti vagyon elosztásában vesznek részt, irányításukat a kormányzati szervek végzik, és tevékenységük ellenértékében 50 %-nál kisebb arányt képvisel az árbevétel (Forrás: PM, 2020b). A kormányzati szektor (S13) magában foglalja a „központi kormányzatot” (S.1311), a „tartományi kormányzatot” (S.1312), a „helyi önkormányzatot” (S.1313) és a „társadalombiztosítási alapokat” (S.1314).
kormányzati szektor egyenlege	Az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló 2009. május 25-i 479/2009/EK tanácsi rendelet alapján számított egyenleg. (Forrás: Gst. 1. § c) pontja)
kormányzati szektor konszolidált bruttó adóssága	A konszolidálás a kormányzati szektoron belüli adósságelemeket (pl. az Egészségbiztosítási Alap likviditási hitelét a Kincstártól, a helyi önkormányzatoknál lévő állampapírokat) kiszűri. A Túlzott Hiány Eljárás referenciaértékeként választott adósság egy bruttó szemléletű mutató: a különböző pénzügyi instrumentumokban fennálló kötelezettségek nem csökkenthetők (nem nettósíthatók) az azonos instrumentumokban fennálló követelésekkel (pl. a külföldi tartozásaink nem nettósíthatók a külfölddel szembeni követelésekkel, pl. egyes fejlődő országoknak nyújtott kormányhitelekkel). A névértéken számított adósság a visszaváltáskor ténylegesen fizetendő érték szerinti számbavételt jelenti. A derivatívák piaci termékek, névértékkel nem rendelkeznek, ezért nem részei az uniós adósságmutatónak. A magyar államháztartási számviteli szabályok szerint a diszkont-értékpapírokat kibocsátási áron tartják nyilván, így a kibocsátási és visszaváltási értékük (névértékük) különbözete az Államadósság Kezelő Központ Zrt. által nyilvántartott értékpapír-adósságot növeli. (Forrás: PM: Hogyan készül a notifikáció, mit kell tudni az EDP Jelentésről?)
kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezet	Az Áht. 3. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakon kívül az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló 2009. május 25-i 479/2009/EK rendelet (a továbbiakban: 479/2009/EK rendelet) szerint a kormányzati szektorba sorolt szervezet. (Forrás: Gst. 1. § b) pontja, Áht. 2. § (1) bekezdés l) pontja)
költségvetési szerv	A költségvetési szerv jogszabályban vagy alapító okiratban meghatározott közfeladat ellátására létrejött jogi személy. A költségvetési szerv tevékenysége lehet alaptevékenység, amely a létrehozásáról rendelkező jogszabályban, alapító okiratában a szakmai alapfeladatoként meghatározott, valamint a szakmai alapfeladatai ellátását elősegítő más, nem haszonszerzés céljából végzett tevékenység, vállalkozási tevékenység, amely haszonszerzés céljából, államháztartáson kívüli forrásból, nem kötelezően végzett termelő-, szolgáltató-, értékesítő tevékenység. (Forrás: Áht. 7. § (1)-(2) bek.)
költségvetési támogatás	A TB Alapok kivételével az államháztartás központi alrendszeréből ellenérték nélkül, pénzben nyújtott támogatások. (Forrás: Áht. 1. § 14. pont)

külkereskedelmi egyenleg	A nemzetgazdaság export- és importforgalmának egyenlege, amely tartalmazza a külkereskedelmi áruforgalmon kívül a szolgáltatások exportjának és importjának egyenlegét. Az áruforgalom tartalmazza a külkereskedelmi áruforgalmi statisztikából rendelkezésre álló általános forgalmat (beleértve a vámszabad területek és a külföld közötti forgalmat), a bunkerüzemanyagot, az aktív és passzív bér munkát (bruttó értéken számba véve), a bér munka késztermék export anyag-tartalmának korrekcióját, a javítást (nettó értéken számba véve) és a tértiarut. A szolgáltatásforgalom tartalmazza az idegenforgalmat (a nem rezidensek költsége Magyarországon és a rezidensek költsége külföldön), a rezidens és nem rezidens gazdasági egységek közötti üzleti és egyéb szolgáltatás tranzakciókat. A nemzetgazdasági elszámolásokban a külkereskedelmi áruforgalom számítása szerződéses paritáson történik. (Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html)
maastrichti adósságmutató	A statisztikai értelemben vett kormányzati szektor konszolidált bruttó adósságát névértéken fejezi ki
pénzforgalmi szemléletű költségvetési egyenleg	A beszámolási időszakban az államháztartás központi alrendszerében teljesített bevételek és kiadások különbsége.
szufficit	Költségvetési többlet, eredmény. Amennyiben a költségvetés bevételei meghaladják a kiadásokat, szufficitról beszélünk.
termékdók és -támogatások egyenlege	A termékek és szolgáltatások beszerzéséhez, értékesítéséhez és átadásához kapcsolódó adók és támogatások különbözete (ide tartozik a vám, a jövedéki adó, a fogyasztási adó, az általános forgalmi adó, az exporttámogatás). (Forrás: KSH, http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/gdp_modsz.html)
végző fogyasztás, összes végző fogyasztási kiadás	Azoknak a termékeknek és szolgáltatásoknak az értéke, amelyek a háztartások vagy a társadalom végző szükségleteinek kielégítését szolgálják. (Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html)

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

ÁFA	Általános forgalmi adó
ÁKK	Államadósság Kezelő Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság
Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
ÁSZ	Állami Számvevőszék
ÁSZ tv.	Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény
BGA	Bethlen Gábor Alap
CSOK	Családi Otthontermelési Kedvezmény
E. Alap	Egészségbiztosítási Alap
EDP	Európai Unió Túlzott Hiány Eljárása (Excessive Deficit Procedure)
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EGT	Európai Gazdasági Térség
ELKA	Elkülönített Állami Pénzalapok
ELKH	Eötvös Loránd Kutatási Hálózat
ELKH Titkárság	Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Titkárság
EMMI	Emberi Erőforrások Minisztériuma
EU	Európai Unió
ESA	Nemzeti és Regionális Számlák Európai Rendszere (European System of Accounts)
GDP	Gross domestic product, bruttó hazai termék. A GDP az egy területen, adott idő alatt előállított végső felhasználásra szánt javak (termékek és szolgáltatások) összességének értéke.
GINOP	Gazdaságfejlesztés és Innovációs Operatív Program
Gst.	2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
GYED	Gyermekgondozási Díj
GYOD	Gyermekek Otthongondozási Díja
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
IMF	Nemzetközi Valutaalap
ITM	Innovációs és Technológiai Minisztérium
KEHOP	Környezet és Energetikai Hatékonysági Operatív Program
KMA	Központi Maradványelszámolási Alap
KNPA	Központi Nukleáris Pénzügyi Alap
Korm. határozat	Kormányhatározat
Korm. rendelet	Kormányrendelet
Kormány	Magyarország Kormánya
KÖFOP	Közigazgatási- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
Költségvetési törvény	2019. évi LXXI. törvény - Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KT	Költségvetési Tanács
KTJ	Kincstári Takarékjegyeket
Kincstár	Magyar Államkincstár
MÁP Plusz	Magyar Állampapír Plusz
MNB	Magyar Nemzeti Bank

MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt
Mrd Ft	milliárd forint
NAV	Nemzeti Adó és Vámhivatal
NCSSZA	Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap
NEAK	Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő
NFA	Nemzeti Foglalkoztatási Alap
NFSZ	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat
NGM	Nemzetgazdasági Minisztérium
NKA	Nemzeti Kulturális Alap
NKFIA	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap
Ny. Alap	Nyugdíjbiztosítási Alap
OP	Operatív Program
PM	Pénzügyminisztérium
PMÁP	Prémium Magyar Állampapír
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
TÁMOP	Társadalmi Megújulási Program
TB Alapok	Társadalombiztosítási Alapok (Ny. Alap és E. Alap)
TGYS	Terhességi, gyermekágyi segély
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
1MÁP	Egyéves Magyar Állampapír

FELHASZNÁLT DOKUMENTUMOK

Központi Statisztikai Hivatal STADAT táblák

- 21.1.1.1. A makrogazdaság főbb adatai, https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0001.html
- 21.2.1.2. A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei, https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0086.html
- 21.2.1.3. GDP termelése folyó áron, https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0087.html
- 21.2.1.6. A bruttó hazai termék (GDP) termelésének negyedéves volumenindexei nemzetgazdasági áganként, előző év azonos időszaka = 100,0%, https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0090.html
- 27.2.1.1. A turizmushoz kapcsolódó bevételek, kiadások, egyenleg, negyedévente [millió forint], https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0042.html
- 27.2.1.16. A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött külföldi és belföld vendégéjszakák turisztikai régióként havonta, évkezdettől kumulált, https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0057.html
- 27.2.1.22. A vendéglátóhelyek eladási forgalma havonta és kumulálva, https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0063.html
- 21.2.1.20. Hozzájárulás a bruttó hazai termék (GDP) változásához nemzetgazdasági áganként (termelési oldal), előző év azonos időszakához viszonyított negyedéves indexekből számítva [százalékpont], https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0104.html
- 13.1.1.4. Az ipari termelés értéke alágak szerint [folyó áron, millió Ft], https://www.ksh.hu/stadat_files/ipa/hu/ipa0004.html
- 13.2.1.6. Az ipari termelés volumenindexei alágak szerint havonta, évkezdettől kumulált [az előző év azonos időszaka = 100,0%], https://www.ksh.hu/stadat_files/ipa/hu/ipa0036.html
- 21.2.1.13. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználásának negyedéves volumenindexei, 2015. évi átlagáron, https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0097.html előző év azonos időszaka = 100,0%
- 21.2.1.20. Hozzájárulás a bruttó hazai termék (GDP) változásához nemzetgazdasági áganként (termelési oldal), előző év azonos időszakához viszonyított negyedéves indexekből számítva [százalékpont], https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0104.html
- 21.1.1.6. A bruttó hozzáadott érték és megoszlása nemzetgazdasági áganként https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0006.html
- 21.2.1.21. Hozzájárulás a bruttó hazai termék (GDP) változásához (felhasználási oldal), előző év azonos időszakához viszonyított negyedéves indexekből számítva [százalékpont], https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0105.html
- 21.2.1.10. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználása folyó áron, negyedévente [millió forint], https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0094.html
- 1.2.1.2. A fogyasztóiár-index fogyasztási főcsoportok szerint, és a nyugdíjas fogyasztóiár-index, havonta, https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara0040.html
- 1.1.1.6. Fogyasztóiár-indexek a kiadások részletes csoportjai szerint [előző év=100,0%], https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara0006.html
- 3.2.1.5. A nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke és volumenindexei gazdálkodási forma szerint, negyedévente, évkezdettől kumulált, https://www.ksh.hu/stadat_files/ber/hu/ber0012.html
- 3.2.1.1. A nemzetgazdasági beruházások összefoglaló adatai, negyedévente, évkezdettől kumulált [az előző év azonos időszaka = 100,0%], https://www.ksh.hu/stadat_files/ber/hu/ber0008.html
- 3.2.1.3. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei nemzetgazdasági ágak szerint, negyedévente, évkezdettől kumulált [az előző év azonos időszaka = 100,0%], https://www.ksh.hu/stadat_files/ber/hu/ber0010.html

- 18.1.1.15. Magánszemélyek között létrejött lakástranzakciók száma, https://www.ksh.hu/stadat_files/lak/hu/lak0015.html
- 20.2.1.7. A 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása nemenként, negyedévente, https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0102.html
- 20.2.1.1. A munkaerőpiac legfontosabb évközi adatai, negyedévente, https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0096.html
- 2.1.2.2. A 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása nemenként, http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_mef008.html#
- 20.2.1.13. A foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak, ágazatok szerint, nemenként, negyedévente – TEÁOR'08 [ezer fő, https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0108.html
- 20.2.1.1. A munkaerőpiac legfontosabb évközi adatai, negyedévente, https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0096.html
- 20.1.1.48. Főbb kereseti adatok – vállalkozások http://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0048.html
- 20.1.1.49. Főbb kereseti adatok – költségvetés http://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0049.html
- 21.2.1.26. A kormányzati szektor főbb negyedéves adatai, https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0110.html
- 24.2.1.2. Áruszállítás szállítási módok szerint negyedévente, https://www.ksh.hu/stadat_files/sza/hu/sza0050.html
- 24.2.1.20. Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett új és használt közúti járművek száma gépjárműnemenként, negyedévenként, https://www.ksh.hu/stadat_files/sza/hu/sza0068.html
- 25.2.1.2. Az egészségbiztosítási ellátásban részesülők táppénzes adatai, https://www.ksh.hu/stadat_files/szo/hu/szo0051.html

Egyéb adatok

- Államadósság Kezelő Központ (2020f): 2020. december havi monitoring táblázat. <https://www.akk.hu/download?path=8707fc0a-029d-42bf-99a6-7e0be4112c7e.pdf>
- Államadósság Kezelő Központ (2020g): A központi költségvetés adóssága, 2021. április 23. <https://akk.hu/statisztika/allamadossag-finanszirozasa/kozponti-koltsegvetes-adossaga>
- Magyar Államkincstár (2020a): A központi alrendszer költségvetési mérlege, 2020. december. http://www.allamkincstar.gov.hu/files/M%C3%A9rlegek/2014/k%C3%B6zponti%20ktgv%C3%A9rse%20m%C3%A9rlegek/kpiktv_merleg_2012.xls
- Magyar Államkincstár (2020b): Fejezeti bevételek és kiadások. http://www.allamkincstar.gov.hu/files/M%C3%A9rlegek/2014/K%C3%B6lts%C3%A9gv%C3%A9rse%20szervek,%20fejezetek/ktgvszervek_fejezetek_2012.xls
- Magyar Államkincstár (2021a): A 2020. évi központi költségvetés végrehajtásának adatai, 2020. 12. hó (2021.02.16). [http://www.allamkincstar.gov.hu/files/K%C3%B6lts%C3%A9gv%C3%A9rse%20inform%C3%A1ci%C3%B3k/2020.%20%C3%A9vi%20k%C3%B6zponti%20k%C3%B6lts%C3%A9gv%C3%A9rse%20v%C3%A9rse%20m%C3%A9rlegek/2020.12.%20h%C3%B3%20\(2021.02.16\).xls](http://www.allamkincstar.gov.hu/files/K%C3%B6lts%C3%A9gv%C3%A9rse%20inform%C3%A1ci%C3%B3k/2020.%20%C3%A9vi%20k%C3%B6zponti%20k%C3%B6lts%C3%A9gv%C3%A9rse%20v%C3%A9rse%20m%C3%A9rlegek/2020.12.%20h%C3%B3%20(2021.02.16).xls)
- Magyar Államkincstár (2020c): TB alapok mérlege, 2020. 12. hó. http://www.allamkincstar.gov.hu/files/M%C3%A9rlegek/2014/TB%20m%C3%A9rlegek/TB_merleg_2012_o.xls
- Magyar Nemzeti Bank (2020a): A háztartások részletes, negyedéves pénzügyi számlái (állományok időszak végén, Mrd Ft, nem konszolidált adatok. <https://www.mnb.hu/letoltes/htszla-hu.xlsx>

- Magyar Nemzeti Bank (2020b): A nemzetgazdaság pénzügyi számlái, Összefoglaló adatok szektoronként (SCV-k nélkül, nem konszolidált adatok). <https://www.mnb.hu/letoltes/gyorsof-hu-1.xlsx>
- Magyar Nemzeti Bank (2020c): Idősoros táblák szektoronként (SCV-k nélkül), A háztartások részletes pénzügyi számlái (nem konszolidált adatok). <https://www.mnb.hu/letoltes/htszla-hu.xlsx>
- Magyar Nemzeti Bank (2020d): A nemzetgazdaság negyedéves pénzügyi számlái, Pénzügyi eszközök és kötelezettségek állománya, Mrd Ft (nem konszolidált állományok, időszak végén). <https://www.mnb.hu/letoltes/pszisaln-hu-1.xlsx>
- Magyar Nemzeti Bank (2020e): A nemzetgazdaság negyedéves pénzügyi számlái, Pénzügyi eszközök és kötelezettségek állománya, konszolidált állományok, SCV-kkel. <https://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/xii-a-nemzetgazdasag-penzugyi-szamlai-penzugyi-eszkozok-es-kotelezettsegek-allomanyai-es-tranzakcioi/teljes-koru-minden-szektorra-vonatkozo-penzugyi-szamlak/idosoros-tablak-szektoronkent-scv-vel>
- Magyar Nemzeti Bank: Hitelezési folyamatok (ábrakészlet), 2021. március. <https://www.mnb.hu/letoltes/abrakeszlet-charts-202103.xlsx>
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal (2021): Jövedéki termékek szabadforgalmi adatai havi bontásban. https://www.nav.gov.hu/data/cms291815/2004_2021_03_Jovedeki_termekek_szabadforgalmi_adatai_havi_bontasban.xls
- Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat 2020 március, június, szeptember, december havi részletes adatai. https://nfsz.munka.hu/nfsz/document/7/4/5/doc_url/nfsz_havi_reszletes_adatok_2020_03.pdf
https://nfsz.munka.hu/nfsz/document/1/1/0/5/doc_url/nfsz_havi_reszletes_adatok_2020_06.pdf
https://nfsz.munka.hu/nfsz/document/1/1/8/2/doc_url/nfsz_havi_reszletes_adatok_2020_09.pdf
https://nfsz.munka.hu/nfsz/document/1/3/6/1/doc_url/nfsz_havi_reszletes_adatok_2020_12.pdf

Adatszolgáltatás

- Magyar Államkincstár adatszolgáltatása a központi költségvetés, a központi kormányzat előzetes mérlegeiről, TB alapok, ELKA-k mérlegeiről, havi és éves összesen részletezésben, ÁHT_összesen_tábla_2020_12.xlsx
- Magyar Államkincstár adatszolgáltatás: Tájékoztató a Nyugdíjbiztosítási Alap 2020. évi kiadásainak előzetes teljesítéséről (Ny_Alap_2020_ASZ-KT_szoveges.docx, Ny_Alap_2020_kiadas_ASZ-KT.xlsx)
- Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő adatszolgáltatás: Az Egészségbiztosítási Alap Gyógyító-megelőző ellátás jogcímcsoport jogcímei 2020. évi kiadási előirányzatai eredeti előirányzattól való eltéréseinek mértéke és összetevői
- Pénzügyminisztérium adatszolgáltatás: a kormányzati szektor adósságának alakulása a hazai és uniós módszertan szerint (20210309_Gst_2020kvttv_o.xlsx, eu_adossag_2020_0309.xlsx)
- Pénzügyminisztérium adatszolgáltatás: Kimutatás a XLVII. Gazdaságvédelmi Alap fejezet tervezett forrásainak/kiadásainak évközi módosításairól és a 2020. december 31-ével teljesített bevételek/kiadások összegéről
- Pénzügyminisztérium adatszolgáltatás: Kimutatás a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet tervezett forrásainak és kiadásainak évközi módosításairól és a 2020. december 31-ével teljesített bevételek/kiadások összegéről
- Pénzügyminisztérium adatszolgáltatás: Kimutatás az Európai Unióból Érkező Járvány Elleni Támogatások Alapja tervezett forrásainak és kiadásainak évközi módosításairól és a 2020. december 31-ével teljesített források és kiadások összegéről
- Pénzügyminisztérium: KMA terhére biztosított tételek 2021-ben

Elemzések, szakmai háttérdokumentumok

- Államadósság Kezelő Központ (2020a): Módosított finanszírozási terv, 2020. augusztus. <https://www.akk.hu/download?path=130d73ef-48f6-49dd-93de-e6c26f04c96b.pdf>

- Államadósság Kezelő Központ (2020b): Hogyan értékelhető a lakossági állampapír-forgalmazás? <https://www.akk.hu/download?path=9a403cc4-6456-463b-b18f-7580978d0753.pdf>
- Államadósság Kezelő Központ (2020c): A központi költségvetés finanszírozása és adósságának alakulása, 2020. december. <https://www.akk.hu/download?path=4f08b141-b6b3-4c1d-87cf-0603753ab93c.pdf>
- Államadósság Kezelő Központ (2020d): Állampapírpiac Havi tájékoztató, 2020. december. <https://www.akk.hu/download?path=8707fc0a-029d-42bf-99a6-7e0be4112c7e.pdf>
- Államadósság Kezelő Központ (2020e): Állampapírpiac, negyedéves tájékoztató, 2020. negyedik negyedév. <https://www.akk.hu/download?path=b7e14a81-af57-4da1-91de-c347cd046143.pdf>
- Államadósság Kezelő Központ (2019): Éves finanszírozási kiadvány 2020., 2019. december. <https://akk.hu/download?path=c6ddf034-f0d2-4107-b709-3607f97bff8c.pdf>
- Állami Számvevőszék (2019): Vélemény Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslatról 2019. <https://www.asz.hu/storage/files/files/jelentes/2019/19097.pdf?download=true>
- Állami Számvevőszék (2020a): Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2020. első félévi költségvetési folyamatokról. 2020. szeptember. https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2020/20200922_elemzes_kt.pdf?ctid=1296
- Állami Számvevőszék (2021): A turizmus helyzete – a járvány előtt és alatt. 2021. március. https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2021/turizmus_jarvany20210325.pdf?ctid=1307
- Állami Számvevőszék (2020b): Járványhelyzet és munkaerőpiac: A járványhelyzettel összefüggő gazdaságvédelmi akcióterv munkaerőpiacra gyakorolt hatásai. 2020. szeptember. https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2020/jarvanyhelyzet_munkaeropiac_2020_09_30.pdf?ctid=1296
- Állami Számvevőszék (2020c): Nyugdíj, egészségügy, adózás. 2020. augusztus. https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2020/egeszsegugy_nyugdij_adozas_20200831.pdf?ctid=1296
- Európai Bizottság (2020a): A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési záradékának alkalmazásáról COM/2020/123 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1591119459569&uri=CELEX%3A52020DC0123>
- Európai Bizottság (2020b): Koronavírus: A Bizottság a világjárványra válaszként javaslatot tesz az általános mentesítési záradék alkalmazására. Sajtóközlemény. 2020. március 20. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_20_499
- Európai Tanács (2020): Az EU 2020. évi költségvetése. <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/the-eu-budget/eu-annual-budget/2020-budget/>
- GKI Gazdaságkutató Zrt. (2020): Áprilisban példátlanul hatalmasat zuhant a GKI konjunktúraindex. 2020. április 27. https://www.gki.hu/wp-content/uploads/2020/04/GKI_konj_2004.pdf
- Juhász István (2020a): Adózás koronavírus idején (1. rész), 2020. május. <https://ado.hu/ado/adozas-koronavirus-idejen-1-resz/>
- Juhász István (2020b): Adózás koronavírus idején (4. rész), 2020. május. <https://ado.hu/ado/adozas-koronavirus-idejen-4-resz/>
- Központi Statisztikai Hivatal (2018): Turizmus-szatellitszámlák, 2018. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/turizmszatt/2018/in-dex.html#aturizmusszatellitszmlkrtelmezse>
- Központi Statisztikai Hivatal (2020a): Szállítási teljesítmények, 2020. IV. negyedév. http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/sza/20204/szallitasi_teljesitmenyek_2020_4.pdf
- Központi Statisztikai Hivatal (2020b): Gyorstájékoztató: Bruttó hazai termék (GDP), 2020. IV. negyedév (második becslés). 2021. március 2. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/gdp/gdp2012.html>
- Központi Statisztikai Hivatal (2020c): Gyorstájékoztató: Foglalkoztatottság, 2020. december. <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/fog2012>

- Központi Statisztikai Hivatal (2021a): Gyorstájékoztató: Beruházások, 2021. március 1.
<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ber2012>
- Központi Statisztikai Hivatal (2021b): Gyorstájékoztató: Keresetek, 2021. február.
<http://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ker2012>
- Központi Statisztikai Hivatal (2021c): EDP jelentés – Jelentés a kormányzati hiányról és adósságról, 2021. április 1.
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/krm/edp_magyar_20210401.xls
- Magyar Nemzeti Bank (2021a): Hitelezési folyamatok, 2021. március.
<https://www.mnb.hu/letoltes/hitelezesi-folyamatok-2021-marcius-hu.pdf>
- Magyar Nemzeti Bank (2021b): Fizetési mérleg jelentés, 2021. január.
<https://www.mnb.hu/letoltes/fizetesi-merleg-jelentes-2020q3-hu.pdf>
- Magyar Nemzeti Bank (2021c): Fizetési mérleg jelentés, 2021. április.
<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/fizetesi-merleg-jelentes/fizetesi-merleg-jelentes-2021-aprilis>
- Magyarország Kormánya (2020): Magyarország Konvergencia Programja 2020-2024. 2020. április.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-convergence-programme-hungary_hu.pdf
- Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat: A munkaerőpiaci helyzet alakulása, 2020. december.
https://nfsz.munka.hu/nfsz/document/1/3/6/1/doc_url/nfsz_havi_reszletes_adatok_2020_12.pdf
- Pénzügyminisztérium (2020a): Makrogazdasági és költségvetési előrejelzés 2020-2024. 2020. december.
<https://cdn.kormany.hu/uploads/document/d/dc/dc2/dc2bd13d9db38740b471a0ee5759957d6fc56f08.pdf>
- Pénzügyminisztérium (2021a): Tájékoztató az államháztartás központi alrendszerének 2020. évi előzetes főbb pénzügyi folyamatairól. 2021. január.
<https://cdn.kormany.hu/uploads/sheets//8/8b/8ba/8ba538ca1ddc526def9a0df25a58a72.docx>
- Pénzügyminisztérium (2020b): Hogyan készül a notifikáció, mit kell tudni az EDP Jelentésről?
<https://ngmszakmaiteruletek.kormany.hu/download/7/fe/a2000/Hogyan%20k%C3%A9sz%20a%20notifik%C3%A1ci%C3%B3.doc>
- T/6322. számú Törvényjavaslat Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről, Általános indokolás, https://www.parlament.hu/irom41/06322/adatok/altind_2.pdf és mellékletei https://www.parlament.hu/irom41/06322/adatok/altindmell/altind_mell.html, valamint Részletes indokolás, <https://www.parlament.hu/irom41/06322/adatok/reszletes.pdf>, és Fejezeti indokolások, <https://www.parlament.hu/irom41/06322/adatok/fejezetek/fejezetek.html>
- T/10735. számú törvényjavaslat Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény módosításáról

JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

Törvények

- a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény
- az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény
- Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény
- a pénzügyi tranzakciós illetékről szóló 2012. évi CXVI. törvény
- az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény
- a szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény
- Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény
- a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény
- kiskereskedelmi különadóról szóló 2020. évi XLV. törvény
- egyes adózási tárgyú törvényeknek a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében szükséges módosításáról szóló 2020. évi XLVI. törvény

Kormányrendeletek, kormányhatározatok

- az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2019. évi LXXIII. törvény
- a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III.11.) Korm. rendelet
- a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet
- a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet közterhekkel kapcsolatos részlet-szabályairól és egyes új intézkedésekről szóló 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet
- az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzetben a költségvetési tartalékok felhasználására vonatkozó eltérő szabályokról szóló 69/2020. (III. 26.) Korm. rendelet
- Magyarország 2020. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 92/2020. (IV.6.) Korm. rendelet
- a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a veszélyhelyzet okán felvehető hallgatói hitelről szóló 96/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet
- a kutató-fejlesztő tevékenységet végző munkavállalók veszélyhelyzet idején megvalósuló foglalkoztatásának a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében történő támogatásáról szóló 103/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet
- a veszélyhelyzet idején történő csökkentett munkaidős foglalkoztatásnak a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében történő támogatásáról szóló 105/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet
- a Gazdaságvédelmi Akcióterv végrehajtása érdekében a Járványügyi Alap feltöltését szolgáló, hitelintézetek járványügyi helyzettel összefüggő különadójáról szóló 108/2020. (IV. 14.) Korm. rendelet
- a Gazdaságvédelmi Akcióterv végrehajtása érdekében a Járványügyi Alap feltöltését szolgáló kiskereskedelmi adóról szóló 109/2020. (IV. 14.) Korm. rendelet
- a 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet
- a járványügyi készütség bevezetéséről szóló 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet
- a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet
- a veszélyhelyzet ideje alatt egyes gazdaságvédelmi intézkedésekről szóló 485/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet

- a 2020. november 4-én kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának meghosszabbításáról szóló 505/2020. (XI. 17.) Korm. rendelet
- a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében szükséges adózási könnyítésekről szóló 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet
- a koronavírus világjárvány gazdasági hatásainak mérséklése érdekében a beruházások társasági adózási korlátjának enyhítéséről szóló 171/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet
- egyes, a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó gazdasági szabályokról szóló 498/2020. (XI. 13.) Korm. rendelet
- 1313/2020. (VI. 12.) Korm. határozat
- 1346/2020. (VI. 30.) Korm. határozat

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | 1364 Budapest 4. Pf. 54

TEL: +36 1 484 9100

email: szamvevoszek@asz.hu

web: www.asz.hu | www.aszhirportal.hu